

**KIRSAL KALKINMA ODAKLI STRATEJİLERİN
BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA:
TEKİRDAĞ, SARAY ÖRNEĞİ**

Seda TOPÇUOĞLU

**Yüksek Lisans Tezi
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Tuğba KİPER
2018**

T.C.
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KIRSAL KALKINMA ODAKLI STRATEJİLERİN BELİRLENMESİNE
YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: TEKİRDAĞ, SARAY ÖRNEĞİ**

Seda TOPÇUOĞLU

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: Prof. Dr. Tuğba KİPER

TEKİRDAĞ-2018

Her hakkı saklıdır.

Bu tez, NKÜBAP tarafından NKUBAP.08.YL.18.143 numaralı proje ile desteklenmiştir.

Prof. Dr. Tuğba KİPER danışmanlığında, Seda TOPÇUOĞLU tarafından hazırlanan ‘‘Kırsal Kalkınma Odaklı Stratejilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Tekirdağ, Saray Örneği’’ isimli bu çalışma aşağıdaki jüri tarafından Peyzaj mimarlığı Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: (Danışman) Prof. Dr. Tuğba KİPER

İmza:

Üye: Prof. Dr. Aslı KORKUT

İmza:

Üye: Prof. Dr. Tülay CENGİZ

İmza:

Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu adına

Prof. Dr. Fatih KONUKCU

Enstitü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KIRSAL KALKINMA ODAKLI STRATEJİLERİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: TEKİRDAĞ, SARAY ÖRNEĞİ

Seda TOPÇUOĞLU

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Tuğba KİPER

Kırsal alanlar; yerel ekonominin genel olarak tarım ve ormancılık faaliyetlerine dayandığı, altyapıya ilişkin gelişimin kısıtlı olduğu, yaşam standartlarının kentlere göre düşük düzeyde olduğu, kentsel alanlar dışında yer alan yaşama ortamlarıdır. Zaman içerisinde kır-kent arasındaki gelişmişlik farklılıklarının görülmesi ile birlikte kırsal kalkınma yaklaşımları gündeme gelmiştir. Kırsalda tarımsal kalkınmaya dayalı gelişim modelleri yerini yerellik, katılımcılık, bütünsellik gibi ilkelere dayalı kalkınma yaklaşımlarına bırakmıştır. Kırsal yerleşimler; doğal yapıları, ekonomileri ve sosyo-kültürel özellikleri ile kentsel alanlardan farklılıklar gösterirler. Bu farklılıkları yansıtan en önemli gösterge yerleşimlerin özgün peyzaj kimlikleridir. Doğal ve kültürel peyzaj değerlerinden oluşan yerel kimlik değerleri kırsal alanları karakterize ederek, çekici birer güç oluştururlar. Bu anlamda kırsal alanların yerel kimlik değerlerine dayalı planlama, uygulama ve yönetim içerikli kırsal kalkınma yaklaşımları oldukça önemlidir. Bu yaklaşımla; tez çalışmasında, doğal ve kültürel kaynak değerleri ile önemli bir potansiyele sahip olan Tekirdağ ili, Saray ilçesi kırsal yerleşimlerine ilişkin; sahip olduğu değerler ve yerel potansiyellere dayalı olarak kırsal kalkınma odaklı stratejilerin belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamda; peyzaj kimliği odaklı planlama çalışmalarına altlık oluşturması amacıyla araştırmada seçilen örnek alanlara yönelik; doğal ve yapay kimlik bileşenleri başlıkları altında peyzaj kimlik kartları hazırlanmış, SWOT analizleri yapılmış ve bu tespitler doğrultusunda kırsal kalkınma odaklı stratejiler belirlenmiştir. Yerel halk ile yapılan görüşmeler, köy bilgi formları, arazi gezileri sırasında elde edilen görsel materyaller ve benzer konularda yapılmış literatürler çalışmada yönlendirici olmuştur. Çalışma kapsamında elde edilen sonuçlar benzer özelliklere sahip alanlar için; kendi kendine yetebilen yerleşimlerde uzun vadede ekonominin iyileştirilmesi, yeni iş imkânları sağlanması, kırsaldan kente göçlerin azalması ve kırsal yerleşimlerdeki yaşam kalitesini arttırmaya yönelik katkılar sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kırsal kalkınma, Kırsal Kimlik, Kimlik Bileşenleri

2018, 147 Sayfa

ABSTRACT

Master Thesis

A RESEARCH ON THE DETERMINATION OF RURAL DEVELOPMENT ORIENTED STRATEGIES: TEKİRDAĞ, SARAY CASE

Seda TOPÇUOĞLU

Namık Kemal University in Tekirdağ
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture

Advisor: Prof. Dr. Tuğba KİPER

Rural areas are living environments outside of the urban areas where the local economy is generally based on agricultural and forestry activities, where development related to infrastructure is limited, and where living standards are low compared to cities. Rural development approaches have come up with the emergence of the development differences between the countryside and the city over time. Rural development models have been replaced by development approaches based on principles such as locality, participation and totality. Rural settlements differ from urban areas with their natural structures, economies and socio-cultural characteristics. The most important indicator reflecting these differences is the original landscape identification of the settlements. Local identity values, consisting of natural and cultural landscape values, characterize rural areas and form an attractive force. In this sense, rural development approaches that involve planning, implementation and management based on local values of rural areas are very important. With this approach, in the thesis study it is aimed to determine rural development oriented strategies based on the values and local potentials of the rural settlements of Saray District of Tekirdağ province, which has a significant potential with its natural and cultural resource values. In this context, in order to form a base for the landscape identity oriented planning studies; landscape identification cards have been prepared under the headings of natural and artificial identity components, SWOT analyses have been made and rural development oriented strategies have been determined in line with these findings. Interviews with local people, village information forms, visual materials obtained during the field trips, and technical literature of similar topics have been guiding in the study. Results obtained under this study will provide some contributions, for the areas with similar characteristics, such as improvement of the economy in long term in self-sufficient settlements, providing new job opportunities, reducing migrations from rural to urban areas and improving the quality of life in rural settlements.

Key Words: Rural Development, Rural Identity, Identity Components

2018, 147 Pages

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans öğrenimim ve tez çalışmam boyunca en az benim kadar emek veren ve her konuda desteğini, yardımını esirgemeyen danışmanım, değerli hocam Prof. Dr. Tuğba KİPER'e ve arazi gezilerinde bizi yalnız bırakmayan eşi Mehmet KİPER'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışma için gerekli verilerin toplanmasında rol oynayan Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne, Saray Orman İşletme Şefliği'ne, Bahçeköy, Güngörmez, Safaalan, Edirköy, Kadıköy, Küçükyoncalı, Ayvacık, Kavacık muhtarlıklarına, Saray Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'ne ve Tarih öğretmeni Beytullah DEMİRTAŞ'a teşekkür ederim.

Eğitim-öğretim hayatım boyunca beni destekleyen, tez çalışmam süresince yanımda olan aileme en içten dileklerimle teşekkür ederim.

Tez çalışmamı NKUBAP.08.YL.18.143 no'lu proje ile destekleyen Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Koordinasyon Birimi'ne teşekkür ederim.

Aralık, 2018

Seda TOPÇUOĞLU

Peyzaj Mimarı

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR	vi
ÇİZELGE DİZİNİ	vii
ŞEKİL DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	1
1.2. Kaynak Özetleri.....	3
2.KURAMSAL TEMELLER	7
2.1. Kırsal Alan Kavramı.....	7
2.2. Kırsal Kalkınma Kavramı.....	9
2.2.1.Kırsal kalkınma politikaları	11
2.3. Kırsal Alanlarda Peyzaj Planlama	14
2.4. Kimlik Kavramı.....	14
2.4.1. Doğal kimlik bileşenleri	16
2.4.2. Yapay kimlik bileşenleri.....	20
3. MATERYAL VE YÖNTEM	28
3.1. Materyal.....	28
3.2. Yöntem	29
4. ARAŞTIRMA BULGULARI	33
4.1. Saray İlçesi Örnek Alanlarına İlişkin Doğal Ve Yapay Peyzaj Özelliklerinin Saptanması	33
4.1.1. Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin doğal peyzaj özelliklerinin saptanması	34
4.1.2. Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin yapay peyzaj özelliklerinin saptanması.....	44

4.2. Saray İlçesi Örnek Alanlarına İlişkin Kimlik Kartlarının Oluşturulması ve SWOT Analizi	53
4.2.1. Bahçeköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti	54
4.2.2. Bahçeköy'e ilişkin SWOT analizi	59
4.2.3. Güngörmez'e İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti.....	61
4.2.4. Güngörmez'e ilişkin SWOT analizi	67
4.2.5. Safaalan'a İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti.....	69
4.2.6. Safaalan'a ilişkin SWOT analizi	74
4.2.7. Edirköy'e İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti.....	76
4.2.8. Edirköy'e ilişkin SWOT analizi	81
4.2.9. Kadıköy'e İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti.....	83
4.2.10. Kadıköy'e ilişkin SWOT analizi	88
4.2.11. Küçükyoncalı'ya İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti	90
4.2.12. Küçükyoncalı'ya ilişkin SWOT analizi.....	95
4.2.13. Ayvacık'a İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti	97
4.2.14. Ayvacık'a ilişkin SWOT analizi	102
4.2.15. Kavacık'a İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti	104
4.2.16. Kavacık'a ilişkin SWOT analizi.....	108
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	110
5.1. Kırsal Kalkınma Odaklı Stratejilerin Belirlenmesi	110
KAYNAKLAR.....	124
EKLER	133
EK1. Köy Bilgi Formu	133
ÖZGEÇMİŞ	140

KISALTMALAR

ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
SWOT	: Güçlü yönler, zayıf yanlar, fırsatlar, tehditler
TDK	: Türk Dil Kurumu
UKKS	: Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
APS	: Avrupa Peyzaj Sözleşmesi

ÇİZELGE DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 2.1. Kırsal alan tanımları	8
Çizelge 2.2. Kırsal alana yönelik politikalar	12
Çizelge 2.3. Doğal kimlik bileşenleri	17
Çizelge 2.4. Yapay kimlik bileşenleri	21
Çizelge 4.1. Saray ve çevresindeki bitki türleri.....	38
Çizelge 4.2. Saray ve çevresinde yetişen mantar türleri	40
Çizelge 4.3. Yıllara göre saray nüfusu	46
Çizelge 4.4. Cinsiyete göre nüfus değişimi	46
Çizelge 4.5. Merkez mahalle nüfus verileri	47
Çizelge 4.6. Saray ilçesi festival ve şenlikleri	51
Çizelge 4.7. Bahçeköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik bileşenleri	55
Çizelge 4.8. Bahçeköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri	57
Çizelge 4.9. Bahçeköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu	58
Çizelge 4.10. Bahçeköy'e ilişkin swot analizi	60
Çizelge 4.11. Güngörmez'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik bileşenleri.....	62
Çizelge 4.12. Güngörmez'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri	63
Çizelge 4.13. Güngörmez'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu	65
Çizelge 4.14. Güngörmez'e ilişkin SWOT analizi	68
Çizelge 4.15. Safaalan'a ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik bileşenleri	70
Çizelge 4.16. Safaalan'a ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri	72
Çizelge 4.17. Safaalan'a ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu	73
Çizelge 4.18. Safaalan'a ilişkin swot analizi	75
Çizelge 4.19. Edirköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik bileşenleri	77
Çizelge 4.20. Edirköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri	78
Çizelge 4.21. Edirköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu	80
Çizelge 4.22. Edirköy'e ilişkin swot analizi	82
Çizelge 4.23. Kadıköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik bileşenleri	84
Çizelge 4.24. Kadıköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri	85
Çizelge 4.25. Kadıköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu	87
Çizelge 4.26. Kadıköy'e ilişkin swot analizi	89
Çizelge 4.27. Küçükyoncalı'ya ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik bileşenleri..	91
Çizelge 4.28. Küçükyoncalı'ya ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri.	92
Çizelge 4.29. Küçükyoncalı'ya ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu	94
Çizelge 4.30. Küçükyoncalı'ya ilişkin swot analizi	96
Çizelge 4.31. Ayvacık'a ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik bileşenleri	98

Çizelge 4.32. Ayvacık'a ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri	99
Çizelge 4.33. Ayvacık'a ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu	101
Çizelge 4.34. Ayvacık'a ilişkin swot analizi	103
Çizelge 4.35. Kavacık'a ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik bileşenleri	105
Çizelge 4.36. Kavacık'a ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri	106
Çizelge 4.37. Kadıköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu	108
Çizelge 4.38. Kavacık'a ilişkin swot analizi	109
Çizelge 5.1. Strateji 1'e ilişkin öneriler	111
Çizelge 5.2. Strateji 2'ye ilişkin öneriler.....	113
Çizelge 5.3. Strateji 3'e ilişkin öneriler.....	115
Çizelge 5.4. Strateji 4'e ilişkin öneriler.....	117
Çizelge 5.5. Strateji 5'e ilişkin öneriler	119
Çizelge 5.6. Strateji 6'ya ilişkin öneriler.....	121

ŞEKİL DİZİNİ

Sayfa

Şekil 2.1. Yıldız Dağları	17
Şekil 2.2. Yıldız Dağları	17
Şekil 2.3. Peri Bacaları	18
Şekil 2.4. Pamukkale Travertenleri	18
Şekil 2.5. Eskişehir Porsuk Çayı	19
Şekil 2.6. İtalya, Venedik	19
Şekil 2.7. İğneada, Longoz Ormanı	20
Şekil 2.8. Çöl İklimi Bitki Örtüsü	20
Şekil 2.9. Vertisol topraklar	20
Şekil 2.10. Terra rossa topraklar	20
Şekil 2.11. Dağınık Yerleşim, Doğu Karadeniz	22
Şekil 2.12. Dairesel Yerleşim Örneği	22
Şekil 2.13. Orman Köyü, Bahçeköy	23
Şekil 2.14. Ova Köyü, Kadıköy	23
Şekil 2.15. Trevi Çeşmesi, İtalya	23
Şekil 2.16. Cumalıkızık Evleri, Bursa	23
Şekil 2.17. Dini Yapı, Selimiye	24
Şekil 2.18. Tarihi Yapı, Dolmabahçe Sarayı	24
Şekil 2.19. Taş Evler, Mardin	24
Şekil 2.20. Kırmızı Tuğla Yapılar, Antwerp	24
Şekil 2.21. Konak Meydanı, İzmir	25
Şekil 2.22. Fransız Sokağı, Fransa	25
Şekil 2.23. Tramvay, İzmir	26
Şekil 2.24. Deniz Ulaşımı, İstanbul	26
Şekil 2.25. Keşkek Festivali	26
Şekil 2.26. Yöresel Kıyafet, Beypazarı	26
Şekil 2.27. Osmanlı Köyü	27
Şekil 2.28. Yörük Yerleşimi, Antalya	27
Şekil 2.29. Ayçiçeği, Kadıköy	27
Şekil 2.30. Kanola, Trakya	27
Şekil 3.1. Saray İlçesi Coğrafi Konumu	28
Şekil 3.2. Yöntem Akış Şeması.....	30
Şekil 4.1. Saray İlçesine Göre Seçilen Kırsal Yerleşimlerin Konumu	33
Şekil 4.2. Saray İlçesi Örnek Alanlarına İlişkin Yükseklik Haritası	34

Şekil 4.3. Saray İlçesi Örnek Alanlarına İlişkin Eğim Haritası.....	35
Şekil 4.4. Saray İlçesi Örnek Alanlarına İlişkin Bakı Haritası.....	36
Şekil 4.5. Saray İlçesi Örnek Alanlarına İlişkin Bitki Örtüsü Haritası	37
Şekil 4.6. Saray İlçesi Örnek Alanlarına İlişkin Su Varlığı Haritası.....	41
Şekil 4.7. Saray İlçesi Örnek Alanlarına İlişkin Jeoloji Haritası.....	42
Şekil 4.8. Saray İlçesi Örnek Alanlarına İlişkin Toprak Haritası.....	43
Şekil 4.9. Güngörmez Mağarası	44
Şekil 4.10. Güngörmez Mağarası 2	44
Şekil 4.11. Orta Çağ'a Ait Lahitler	45
Şekil 4.12. Saray İlçesi Örnek Alanlarına İlişkin Nüfus Değişim Haritası	48
Şekil 4.13. Kemalpaşa, Aile Sağlığı Merkezi	49
Şekil 4.14. Edirköy, Sağlık Ocağı	49
Şekil 4.15. Meaal, Saray	49
Şekil 4.16. K.Yoncalı İlk Ve Orta Okulu	49
Şekil 4.17. Ayvacık, Köy Kahvehanesi Ziyareti	50
Şekil 4.18. Saray İlçesi'nin Çevre İl Ve İlçelere Mesafesi	52
Şekil 4.19. Bahçeköy	59
Şekil 4.20. Güngörmez	67

1. GİRİŞ

Kırsal alanlar; yerel ekonominin genel olarak tarım ve ormancılık faaliyetlerine dayandığı, altyapıya ilişkin gelişimin kısıtlı olduğu, yaşam standartlarının kentlere göre düşük düzeyde olduğu kentsel alanlar dışında yer alan yaşama ortamlarıdır. Aynı zamanda kırsal alanlar farklı doğal, kültürel yerel kimlik değerleri ile çekici güce sahip peyzajlardır. Bu anlamda kırsal peyzajların birbirinden farklı dört önemli fonksiyonu bulunmaktadır:

- Gıda üretim yerleridir.
- Köy el sanatları ve merkezileşmiş sanayi için yerleşim zemini oluştururlar.
- Tarım ve diğer üretim-ekonomi dallarında aktivite gösteren insanların, yerleşim alanıdır.
- Kentlerde ve sanayi yerleşimlerinde yaşayanların rekreasyon ve dinlenme yeridirler (Koç ve Şahin 1999).

2007 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre toplam nüfusun % 32,6'sı kırsal yerleşimlerde yaşarken, 2017 yılı ADNKS sonuçlarına göre ise bu oran %7,5'e gerilemiştir (Url-1). Bu sonuç kırsal yerleşimlerden kentsel alanlara doğru hızlı bir yöneliş olduğunu göstermektedir. Bu kapsamda kırsal alanları yerinde kalkındırmak ve kentsel alanlara doğru olan göçü önlemek için birçok politika, strateji ve plan geliştirilmiştir. Gelişen zaman sürecinde kırsal kalkınmaya yönelik pek çok çalışma (toplum kalkınması, kalkınmada öncelikli yöreler, bölgesel gelişme ve köy kalkınması vb.) yapılmış olmasına rağmen, kavramsal olarak ilk kez Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda yer verilmiştir. 2001–2005 yıllarını kapsayan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ile birlikte Türkiye'nin kırsal kalkınma yaklaşımının temel amacı, sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde yerel potansiyellerin harekete geçirilerek kırsal yerleşimlerin iş ve yaşam koşullarının kentsel alanlarla uyumlu olarak kendi yöresinde geliştirilmesi ve sürdürülebilir kılınması olmuştur. Bu planı izleyen 2007–2013 dönemini kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planı ve 2014–2018 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planında ise özellikle AB'ye üyelik süreci kapsamında Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi hazırlanması gerekliliği üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2007–2013), Kırsal Kalkınma Planı (2010–2013), Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi II (2010–2014), Kırsal Kalkınma Eylem Planı (2015–2018) olmak üzere 4 adet belge hazırlanmıştır. Bu belge ve dokümanlarda; bölgesel kalkınma ve mekânsal gelişme kavramları temel strateji olarak belirlenmiştir (Anonim 2013a). Bununla birlikte, kırsal kalkınma odaklı yaklaşımlarda; yerel varlığın değerlendirilmesi ile kırsal

alanların rekabet edebilirliği ve kırsal alanların ekonomik, sosyal, mekânsal ve çevresel sürdürülebilir gelişimini hedefleyen katılımcı yaklaşımlarla ele alınması gerekliliği ön plana çıkmıştır.

Bu kapsamda tez çalışmasında; Tekirdağ ili, Saray ilçesi kırsal yerleşimleri örneğinde; alanın sahip olduğu değerlerin kırsal kimlik kartları ile tespit edilip korunarak ve mevcut potansiyellerin doğal ve kültürel özellikleri göz önünde tutularak ortaya çıkarılmasıyla birlikte kırsal kalkınma odaklı stratejilerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Saray ilçesinde TÜİK nüfus sayımı sonuçlarına göre (2007), ilçede 1990 – 2007 yılları arasında kırsal nüfusta %17, kentsel nüfusta ise %56'lık bir artış gerçekleşmiştir. Tekirdağ İlinin 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanunla Büyükşehir olması ile birlikte köyler mahalle statüsüne geçerek kentsel nüfus oranı %100'e ulaşmıştır. 2007 yılında yıllık nüfus değişim oranı %1.15 iken 2017 yılında yıllık nüfus değişim oranı %0,71'e gerilemiştir (Url-1). Tekirdağ il Çevre Düzeni Planı (1/25.000 ölçekli) hükümlerine göre; Saray İlçesinin doğal ve kültürel peyzaj değerleri doğrultusunda kalkınmasına yönelik olarak; “3. derece merkez olarak geliştirilerek ve ekolojik turizm ile birlikte kırsal merkez özellikleri taşıyan bir yerleşme olması” hedeflenmiştir. Bununla birlikte Trakya Vizyon Planı 2023 'de ise; alan “kendisinin ve yakın çevresinin, konut ve buna bağlı hizmet ve rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayan, ekonomisi tarıma dayalı bir kırsal merkez” olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda çalışma, aşağıda maddeler halinde verilen özellikler açısından önem teşkil etmektedir.

- Araştırma alanı doğal ve kültürel peyzaj değerlerine yönelik özelliklerin saptanması,
- Doğal ve kültürel peyzaj değerlerine yönelik kimlik kartlarının oluşturulması (Saray İlçesi kırsal yerleşimlerinin kimlik özelliklerinin tespit edilmesi ile gelecekte yapılacak çalışmalar için bir veri tabanı oluşturacaktır).
- Araştırma alanına ve benzer nitelikler taşıyan alanlara yönelik kırsal kalkınma planlarına ilişkin stratejilerin belirlenmesi, bu konuda çalışan plancılar ve yöneticilere bilimsel verilere dayanarak katkı sağlaması ve öneriler sunması,
- Bölgenin kalkınmasına yönelik katkı sağlamasıdır. (Kalkınma odaklı saptanan stratejiler ile planlama aşamalarında yerel yönetimlere destek sunulması açısından önemlidir. Stratejilerin belirlenmesi alanın işlevsel, görsel ve ekonomik anlamda gelişimine destek olabilecektir).

Çalışma kapsamında; Saray ilçesi örneğinde kırsal kalkınma konusu, doğal ve kültürel peyzaj değerleri ile yöresel kimlikleri ilişkilendirilerek değerlendirilmiştir. Bu bağlamda çalışma, kırsal kalkınmada doğal-kültürel kaynak kullanımı ve mevcut potansiyellerin etkin kullanımı açısından büyük önem taşımaktadır. Geliştirilecek stratejiler, kendi kendine yetebilen yerleşimlerde uzun vadede ekonominin iyileştirilmesi, yeni iş imkânları sağlanması, kırsaldan kente göçlerin azalması ve kırsal yerleşimlerdeki yaşam kalitesini arttırmaya yönelik önemli katkılar sağlayacaktır.

Tez çalışması kapsamında konu ile ilgili yapılmış benzer çalışmalar aşağıda verilmiştir.

1.2. Kaynak Özetleri

Doğanay (1993) "Kırsal Kalkınma" başlıklı uzmanlık tezinde; Türkiye'deki kırsal yapının mevcut durumunu ortaya koyarak kırsal kalkınma için uygulanan projeler hakkında bilgi vermektedir.

Ellis ve Biggs (2001) "Evolving Themes in Rural Development 1950s–2000s" adlı çalışmalarında; kırsal kalkınmanın kavramsal olarak yıllar itibariyle geçirdiği değişim ve gelişimini incelemişlerdir.

Uçar ve Doğru (2005) "CBS Projelerinin Stratejik Planlaması Ve SWOT Analizinin Yeri" adlı çalışmalarında; stratejik planlama ve SWOT analizi konuları ile ilgili temel bilgiler verilmiş ve CBS çalışmaları ve altyapısı analiz edilerek, mevcut sistemlerin geliştirilmesine yönelik genel öngörü ve önlemleri içeren bir stratejik görüş oluşturulmuştur.

Çelik (2006) "Türkiye'de kırsal planlama politikalarının geliştirilmesi" başlıklı doktora tezinde, kırsal alanda kalkınmanın sağlanması için kırsal planlamanın önemi vurgulanarak; kırsal planlamanın oluşum süreci tanımlanmış, planlama strateji ve politikaları oluşturulmuştur.

Eminağaoğlu ve Çevik (2007) "Kırsal Yerleşmelere İlişkin Tasarım Politikaları ve Araçlar" başlıklı çalışmalarında, kırsal alanlara ilişkin tasarım rehberleri ve köy tasarım rehberlerinin gerekliliği, uygulama alanları ve içeriği ortaya konmuştur. Çalışmada, doğal çevre ve yapılaşma kültürünün, kırsal yerleşmelerin yöresel kimliğinde belirleyici olduğu ve

köy tasarım rehberlerinin de yöresel kimliğin ortaya konmasında etken olduğu üzerinde durulmuştur.

Kiper vd. (2011) tarafından yapılan “Tekirdağ İli Şarköy İlçesi Kırsal Turizme Yönelik Alan Kullanım Planlaması” başlıklı çalışmalarında, Tekirdağ İli Şarköy ilçesi örneğinde; yerel halkın katılımı doğrultusunda kırsal turizm faaliyetleri açısından alanın potansiyelini sorgulayarak kırsal kalkınmaya yönelik alternatif kullanımların (tarımsal turizm, doğaya dayalı turizm) geliştirilmesini hedeflemişlerdir.

Cirik (2011) "Kırsal ve Toplumsal Kalkınma Stratejilerinin Geliştirilmesinde Köydes Projesi" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında, kırsal alanların mevcut durum ve özelliklerinin tespiti ile geçmişten günümüze kadar ülkemizde uygulanan kırsal kalkınma ve toplum kalkınması kavramları ile uygulanan politikaları incelemiş ve Köylerin Altyapısını Destekleme (KÖYDES) Projesi’ni kırsal kalkınma açısından değerlendirmiştir.

Erdem (2012)’nin “Kırsal Yerleşim Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Belirlenmesi, Korunması ve Geliştirilmesine Yönelik Değerlendirme Matrisi Önerisi” adlı doktora tezinde; kırsal yerleşimlerin özgün yapılarını peyzaj kimliği üzerinden sorgulayan, söz konusu yerleşimlere yönelik geliştirilecek tasarım, planlama ve gelişim stratejilerinin peyzaj kimliği odaklı geliştirilmesi gerektiği savından hareketle, peyzaj kimlik özelliklerinin belirlenmesi, korunmasına ve geliştirilmesine yönelik bir matris önerilmiştir.

Bollukçu (2014) “Peyzaj Planlama ve Kırsal Kalkınma İlişkisi: Bartın-Arıt Çayı Havzası Örneği” başlıklı çalışmasında; kırsal kalkınma konusunu, peyzaj (mekânsal) planlama ile ilişkilendirerek değerlendirmiştir. Bu kapsamda, Arıt Çayı Havzası’nın doğal ve kültürel potansiyeli ve problemleri yerel halkın görüşleri ve muhtarların da katılımı yoluyla belirlenerek, kırsal kalkınmaya yönelik stratejiler ve gelişim rehberleri hazırlanmıştır.

Akci (2015) “Kırsal Kalkınma İçin Bir Model Önerisi: Köy Kümeleri” başlıklı doktora tezinde, Türkiye kırsal alanlarının sorunlarını, var olan potansiyel ve dinamikleriyle birlikte ele alarak, uygulanan/planlanan kırsal kalkınma modellerindeki eksikliklerin giderilmesi ve iyileştirilmesine yönelik bir kalkınma modeli geliştirmiştir. Bu kapsamda Köy Kümesi olarak tanımlanan bir model önerisi geliştirilmiştir. Öneri modelin kurgusu; planlama Modeli (tasarım–planlama, uygulama, izleme–denetim süreçleri), yönetim Modeli (yönetimsel–kurumsal örgütlenme) ve finansman Modeli (mali kaynaklar ve yönetimi) olmak üzere 3 ana başlık altında detaylandırılmıştır. Sonrasında, kırsal kalkınma modellerine ilişkin

geçmiş deneyimler analiz edilerek, var olan modellerdeki planlama–uygulama çalışmaları, yönetsel–bürokratik süreçler ve finansal gereklilikler kapsamındaki eksik–zayıf yönler ile geliştirilebilir–güçlü yönler küme olgusu bağlamında yeniden değerlendirilmiştir.

Hovardaoğlu (2015) “Kırsal Kalkınma, Yaşam Kalitesi ve Yakın-Kırsal: Türkiye’de Kırsal Kalkınma Stratejileri için Bir Kavramsal Çerçeve Önerisi” başlıklı çalışmasında, kırsal kalkınma stratejilerinde yakın-kırsal yerleşmeler için özgün kalkınma stratejileri geliştirilmesi gerektiğini vurgulamak ve bu yerleşmelerin özgün sorunlarına dikkat çekmek için kırsal kalkınma stratejileri için bir kavramsal çerçeve önerisi geliştirmiştir.

Kiper vd. (2015) tarafından yapılan “Kırsal Kalkınma Amaçlı Ekoturizm Planlaması: Kıyıköy Örneği” başlıklı çalışmalarında; Kıyıköy’ün kırsal kalkınma odaklı ekoturizm potansiyelini saptamışlardır. Çalışmada; Kıyıköy’ün ekonomik gelişimini destekleyen fiziksel düzeyde uygulanabilir, toplum katılımlı ve sürdürülebilir turizm ilkesini içeren bir planlama yaklaşımı çerçevesinde, ekoturizme yönelik kullanımlar için uygun yer seçimleri ve tematik yürüyüş güzergâhları belirlemişlerdir.

Özdemir (2015) “Köy Tasarım Rehberleri ve Denizli Örneğinde Kırsal Peyzaj Planlama Stratejileri” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında, Denizli Merkezefendi ve Pamukkale ilçeleri kentsel-kırsal alan etkileşiminin belirlenmesini ve kırsal karakterin korunmasında köy tasarım rehberlerinin rolünün belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, bölgeleme, peyzaj karakter türleri, korunan alanlar ve sanayi alanlarına uzaklıklarına göre sektör bazlı pilot köy seçimleri yapılmış, seçilen pilot köylerde köy tasarım raporları hazırlanarak bölgelerin ve köylerin peyzaj karakterlerine göre tasarım rehberleri oluşturulmuştur.

Gülçubuk vd. (2016) “Kırsal Kalkınma Yaklaşımları Ve Politika Değişimleri” isimli çalışmalarında; kırsal kalkınma yaklaşımlarında ve politika uygulamalarında yaşanan değişimleri ve bunların nasıl yansıdığını belirlemek, uluslar arası kuruluşların ne tür politika arayışı içerisine girdiklerini tartışmak, Türkiye’nin değişimlerden nasıl etkilendiğini ve ne tür politika seçenekleri oluşturmaya çalıştıklarını ortaya koymuşlardır.

Özcan ve Akci (2016) “Kırsal Kalkınma İçin Model Önerisi: Köy Kümeleri” adlı çalışmalarında; Türkiye kırsal yapısının, mekânsal, çevresel, sosyal–kültürel, ekonomik, kurumsal–yönetsel bileşenler eşliğinde yorumlayarak, kırsal kalkınma sürecine ilişkin sektörel düzeyde küme analizine dayanan bir model önerisi ortaya koymuşlardır. Bu amaçla;

Türkiye kırsal yerleşmelerinin mekânsal karakteristik ve işlevsel kimlik değerlerini, kümelenme–yığılma yaklaşımı temelinde çok yönlü stratejiler eşliğinde ele alan bir kırsal kalkınma modeli geliştirmişlerdir.

Özlü ve Beyazlı (2016) “Kırsal Yerleşme Eylem Planı Yaratım Süreci: Trabzon/Salacık Köyü Deneyim” isimli çalışmalarında; toplumun yapısına uygun metot ve tekniklerin kullanıldığı bütüncül bir eylem planı sürecinin kuramsal çerçevesini irdeleyerek, örnek bir alan üzerinde bu sürecin uygulanarak etkinliğinin değerlendirilmesini araştırmışlardır.

Ada ve Yener (2017) “Türkiye’de Kırsal Peyzaj Yaklaşımı ve Avrupa Ülkeleri Çerçevesinde Bir Karşılaştırma” adlı çalışmalarında; kırsal peyzaj alanlarının geliştirilmesi, kırsal kalkınmaya etkisinin artırılması ve dünya mirasına katkı sağlayabilmek adına kırsal peyzaj planlamasında bir yaklaşım önerisi sunmuşlardır.

Köse ve Şahin (2017) “Bir Kırsal Yerleşim Olarak Evciler Mahallesi Peyzaj Özellikleri” isimli çalışmalarında; belirledikleri matrise göre peyzaj kimlik özelliklerini değerlendirilerek, peyzaj özelliklerini oluşturan unsurları etkisine göre ölçülendirmişlerdir.

Tok (2017) “Köy Tasarım Rehberleri: Kaş Bezirgan Köyü, Camıyanı ve Cevizdibi Mahalleleri Önerisi” başlıklı çalışmada köylerin yaşatılması, ekonomik ve sosyal faaliyetlerinin canlandırılması için köy tasarım rehberleri önerisi geliştirilmiştir. Bu amaçla Likya yolu üzerinde yer alan Antalya il sınırları içerisindeki Kaş ilçesi Bezirgan Köyü özelinde köy yaşantısını sürdürmek ve köyü planlamak amaçlı Köy Tasarım Rehberi (KTR) çalışması yapılmıştır. Bu kapsamda örnek alan özelinde, köyün ve kırsal çevresinin kendine özgü özellikleri, yerleşim biçimi ve yapı kullanımları analiz edilmiştir. Sonuç olarak, kırsal yerleşmelere ilişkin olarak genel standartları ve yönlendirici bilgileri içeren ‘Tasarım Rehberleri’ nin hazırlanması gerekliliğine dikkat çekilmiştir.

Yenigül (2017) “Kırsal Kalkınma Politikalarında Yeni Yaklaşımlar ve Bu Yaklaşımların Türkiye’nin Kırsal Kalkınma Politikalarına Etkisi” başlıklı çalışmada; kırsal alanların içeriğindeki değişimle birlikte kırsal kalkınmaya yönelik dünya genelindeki politikaların değişimini saptamak ve bu değişimden Türkiye’nin kırsal kalkınma politikalarının nasıl etkilendiği kalkınma planları ve strateji belgeleri çerçevesinde ortaya konmuştur.

2.KURAMSAL TEMELLER

2.1. Kırsal Alan Kavramı

Ülkemizde kırsal alanlara özgü tanım tam olarak yapılamamıştır. Öyle ki Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi-1’de; Kırsal alanların sahip olduğu kültürel, sosyal, demografik, ekonomik, çevresel, ve mekânsal çeşitliliğin zaman içinde değişen koşullarla birlikte yeni anlamlar kazanması nedeniyle kesin bir kırsal alan tanımının yapılmasını güç olduğundan bahsedilmiştir. Nitekim, ülkeler kendi idari yapılarını da dikkate alarak kendilerine özgü kırsal alan tanımı yapmakta, hatta farklı amaçlarla gerçekleştirilen çalışmalarda farklı kırsal alan tanımları kullanılabilir. Benzer şekilde; ülkemizde çeşitli çalışmalarda kırsal alanlara yönelik çeşitli tanımlar yapılmaktadır (Anonim 2006a).

Cirik (2011)’e göre Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğünde genel olarak, kırsal alan; üretim etkinlikleri tarıma dayalı olan, kırsal nüfusun yaşadığı ve çalıştığı alan olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım açısından bakıldığında kırsal alan; köylerin yanı sıra, henüz köy niteliğine kavuşmamış küçük yerleşim yerleri ile şehir niteliğinde olmayan kasabaları da kapsamaktadır.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı çerçevesinde hazırlanan “Kırsal Kalkınma” Özel İhtisas Komisyonu Raporu’nda ise; kırsal alan “kentsel alanlar dışındaki mekânlar” olarak tanımlanmıştır. Bununla birlikte; bu tanımın, kırsal alanla ilgili bir takım nesnel niteliklerle desteklenmesi gerektiğine dikkat çekilmiştir. Buna göre;

- Kırsal alanlarda yaşam ve ekonomik etkinlikler önemli ölçüde doğal kaynakların kullanım ve değerlendirilmesine bağlıdır.
- Ekonomik- toplumsal- kültürel gelişme süreci, nispeten yavaş işlemektedir.
- Gelenek ve göreneklerin, yaşam biçimini ve kurallarını etkileme gücü fazladır.
- Teknolojik gelişmenin yasama ve üretime yansımaları zamana yayılmaktadır.
- İnsan ilişkilerinde yüz yüze ilişkiler göreceli olarak daha yaygındır (Anonim 2000a).

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda kırsal alan, metropolitan yerleşimler dışında yer alan illeri kapsayan, ilçe, köy ve mezralarda her türlü sosyal güvenceden (iş olanakları, sigorta, emeklilik, eğitim, sağlık ve kültürel etkinlikler) yeterince yararlanamayan bireylerin sayısal çoğunluğu oluşturduğu mekânsal büyüklüğü olarak tanımlanmıştır (Anonim 2000a).

Kırsal yerleşimlere ilişkin ilk kanun olan 442 Sayılı Köy Kanunu'nda ise; kırsal alan tanımında nüfus ölçütü baz alınmıştır. Buna göre; nüfusu 2000'den aşağı olan yerleşimler köy, nüfusu iki bin ile yirmi bin arasında olan yerleşimler ise kasaba ve yirmi binden fazla nüfusu olanlara şehir tanımlaması yapılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanununda ise, bir yerleşim yerinde belediye teşkilatının kurulması için gerekli asgari nüfus 5.000 olarak belirlenmiştir. Böylece köy tüzel kişiliği için azami nüfus limiti 5.000 olmuştur (Özkan 2007).

Ayrıca raporda “Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu Raporu”na göre kırsal alanlar; metropoliten yerleşim alanları dışında kalan il, ilçe, köy ve mezralarda, sosyal güvence olanaklarından (is olanakları, sigorta, emeklilik, eğitim, sağlık ve kültürel etkinlikler) yeterince yararlanamayan bireylerin sayısal çoğunluğu oluşturduğu mekânsal büyüklük olarak tanımlanmaktadır (Anonim 2000b).

Kırsal alan konusunda çeşitli araştırmacıların yaptıkları tanımlamalar ise; çizelge 2.1.'de verilmiştir.

Çizelge 2.1. Kırsal alan tanımları

Kaynak	Tanım
Çubuk (1985)	Temel olarak tarımsal faaliyetlerle birlikte, bir ekonomik yaşam veren çeşitli faaliyetlerin de yer aldığı, bazı işlevlerin yerine getirildiği ve ülkesel bütünleşme içinde sosyal fayda sağlayan, çok boyutlu mekânlardır.
Keleş (1998)	Üretim etkinlikleri tarıma dayalı olan kırsal nüfusun yaşadığı ve çalıştığı alanlardır.
Yılmaz ve Atik (2004)	Tarım ve hayvancılık işlevlerinin beraber yapıldığı ya da birinin diğerine oranla fazla olduğu, nüfusu az olan, dünya nüfusunun yarısından çoğunu barındıran yerleşimlerdir.
Yılmaz (2004)	Genelde ortak adet ve geleneklerin hüküm sürdüğü; çoğunlukla aynı etnik köken ve dinsel mezhepsel gruplara mensup; sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik olarak birbirlerine yakın kişilerin yaşadığı; durağan ve oldukça küçük yerleşim birimleri olarak dikkat çeken mekânlardır.
Çeken vd. (2007)	Deniz turizmi merkezleri dışında kalan, kentsel yerleşimlerden uzak, kırsala özgü doğal ve kültürel hayatın korunduğu, oldukça tenha ve kırsal hayatla ilgili çeşitli aktivitelerin gerçekleştirildiği yerlerdir.
Demirel (2009)	Sahip oldukları doğal ve kültürel nitelikleri, coğrafi konumları, ülke

	ekonomisi içindeki yerleri, kentsel odaklara yakınlıkları gibi nedenlerle farklı türde ve düzeyde baskılara ve gelişme dinamiklerine sahiptir ve bu alanların planlaması ve denetlenmesinin 3194 sayılı İmar Kanunu ile yönlendirilmektedir.
Kavruk vd. (2012)	Kırsal yerleşimlerin en küçük birimi köylerdir. Köyler, diğer yerleşim yerlerinden uzak, etrafı köye ait olan yayla, mera, bataklık gibi boş, geniş coğrafi alanlarla kaplı yerlerdir.
Akci (2015)	Kentsel alanlara göre nüfus yoğunluğunun düşük olduğu, sosyal–teknik altyapı olanaklarının yetersiz olduğu, ekonomik yapı–geçimlik düzenin temel olarak doğal kaynakların kullanımına–değerlendirilmesine dayandığı, doğal koşullar, geleneksel değerler ve ilişkilerin sosyal yaşamın biçimlendirilmesinde etkili olduğu, kültürel açıdan ortak/benzer yapı ve değerlere sahip yerleşim alanlardır.

Bütün bu tanımların odağında; kırsal yerleşimler, yerel tarımsal etkinliklerin baskın olduğu, nüfus yoğunluğunun düşük olduğu, doğal ve kültürel peyzaj değerleri ile yerel ayırt edici mimari karakterlerin yer aldığı çevrelerdir.

2.2. Kırsal Kalkınma Kavramı

Zaman içerisinde kırsal kalkınma tanım ve yaklaşımlarında farklılıklar görülmüştür. Ellis ve Biggs (2001)'de çalışmasında; 1950'lere dek uzanan "kırsal kalkınma" kavramının süreç içinde teknolojik ve sosyo–ekonomik faktörler ile ortaya çıkan değişikliklerden etkilenerek kapsam ve içeriğinin değiştiğini belirtmiştir. Özellikle kırsal kalkınma 1950'li yıllardan önce toplum kalkınması iken daha sonra kentleşme, nüfus artışı gibi etkenlerle farklı yaklaşımlar söz konusu olmuştur. Bu yaklaşımların temelinde; sosyal ve ekonomik imkanlar yönünden kır ve kent arasındaki farklılıkların en aza indirgenmesi, mekân gelişimin sağlanması ve kırsal nüfusu yerinde kalkındırmayı sağlamak yer almıştır. Kiper (2013)'e göre de; kentsel ve kırsal alanlarda geçmişten günümüze fiziksel dönüşümler ve sosyal değişimler meydana gelmektedir. Ancak, bu değişimin ölçüsü alanın genel karakteri değiştirildiği zaman, alanın kimlik sorunları ortaya çıkmaktadır. Bu noktada planlama, koruma, karar ve uygulamaları oldukça önem kazanmaktadır. Çünkü bu alanların bir yandan; geçmişten gelen karakteristiklerinin korunması, diğer yandan da çağdaş gereksinimlere ayak uydurabilmesi sağlanmalıdır. Öyle ki Örnek (2007)'ye göre; başarılı bir kırsal kalkınma uygulaması için kırsal alanda yasayanların buldukları yerde istihdam edilmesi, yaşam kalitelerinin

artırılmasını, kendi yaşam alanları ile ilgili karar alma mekânizması geliştirilmesini, doğal ve kültürel kaynakların sürdürülebilir bir biçimde kullanılması hedeflenmiştir.

En genel tanımıyla kırsal kalkınma, kırsal alanda yaşayan fertlerin ekonomik ve sosyal refahı ile yaşam kalitesini artırma sürecidir. Bu durum, çok boyutlu bir kalkınma yaklaşımını ve çok sektörlü kamu politikalarını gerekli kılmaktadır (Anonim 2013a).

Kırsal kalkınma; kırsal alanlar için, tarımsal gerilemeleri önlemek, ekonomik etkinlikleri zenginleştirmek ve yöre kaynaklarının korunarak geleneksel kırsal etkinlikleri canlandırmak süreçlerini içeren bir yaklaşımdır (Kiper 2009).

Kostov ve Lingard (2001)'e göre kırsal kalkınma; gelir ve yaşama kaynaklık eden tarıma alternatif oluşturmak, tarımsal üretimde oluşabilecek risklerin tolere edilebilmesi amacıyla istihdam alanlarının geliştirilmesidir (Alagözoğlu 2010).

Dokuzuncu Kalkınma Plan Raporu'na göre kırsal kalkınma; “kırsal yerleşimlerde yaşayanların, insanca yaşam koşullarına erişim olanaklarının artması, kalkınma temelinde değişim taleplerinin desteklenmesi, bireylerin kendi öz güçlerini keşfetmesi ve ona dayanması, gelir dağılımında adaletin sağlanması, gelirlerinin artması, eğitim ve sağlık hizmetlerine ulaşım oranının yükselmesi, doğal kaynakların korunarak kullanılması ve zenginliklerin kırsaldaki bireyin hayatına yansımaları süreci” olarak tanımlanmıştır (Anonim 2006a).

Kırsal Kalkınma Eylem Planında ise kırsal kalkınma; ekonomide, çevrede, yerleşimlerde ve toplumda iyileştirme öngören başlıca faaliyetler ile yerel ve kırsal kalkınmanın kurumsal kapasitesini iyileştirecek müdahaleler olarak değerlendirilmiştir (Anonim 2014).

Ayrıca, kırsal kalkınma tarımsal kalkınmaya ek olarak; kırsal alt yapı, tarımsal alt yapı, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, örgütlenme, barınma, ulaşım, iletişim, işlendirme, pazarlama, kırsal turizm, yöresel el sanatları vb. gibi sosyal, kültürel ve ekonomik alanlardaki var olan gereksinimlerin ve önceliklerin belirlenmesi ve belirlenen konularda yetersizliklerin giderilmesi-iyileştirilmesi için planlanan tüm geliştirici etkinlikleri anlatmaktadır (Anonim 2002).

2.2.1.Kırsal kalkınma politikaları

Clayton, Dent ve Dubois, (2003)'e göre gelişmekte olan ülkelerde yapılan araştırmalarda kırsal/peyzaj planlama kalkınmanın bir aracı olarak kullanılmaktadır. Kırsal kalkınmanın yoksulluğu azaltıcı bir sistem olarak görülmesi ise bugünlerde bu araştırmaların odağını oluşturmaktadır (Çelik 2006). Bu çalışmalar kapsamında pek çok kırsal kalkınma politikası ortaya çıkmıştır. Kırsal kalkınma politikaları; kırsal toplumların ekonomik, toplumsal ve kültürel olanaklarını geliştirmeyi amaçlayan politikalardır. Bu politikaların ana amacı, kırsal toplumların tarımsal, ekonomik ve sosyo-kültürel alanlarda kalkınmalarını sağlamaktır (Özkan 2007).

Başlangıç tarihi 19. yüzyılın başlarına dayanan “kırsal kalkınma yaklaşımları”, zaman içinde teknolojik ve sosyo-ekonomik faktörler ile ortaya çıkan değişikliklerin etkisi ile farklılaşmıştır. 1960’larda “modernizasyon”, 1970’lerde “devlet müdahaleleri”, 1980’lerde “serbest pazar” ve 1990’larda “katılım ve yetkilendirme” ile karakterize edilebilecek bu farklılaşma sırasında öne çıkan popüler fikirler ve terminolojiler de dikkat çekici olmuştur. Örneğin, 1980’lerde duyulmaya başlanan gıda güvenliği ve açlık analizlerinden, 1990’larda “sürdürülebilir geçim” kavramı türemiştir. Bazen de zaman içinde kullanılan terminolojide değişiklikler olduğu gözlenmektedir. Örneğin, 1980’lerde yoksulluğun hafifletilmesi, 1990’larda yoksulluğun azaltılması şeklinde kullanılırken 2000’lerde yoksulluğun ortadan kaldırılması olarak kullanılmaya başlamıştır (Anonim 2004).

Dünya Bankası (DB) ise giderek artan yoksulluk, açlık ve eşitsizlikler karşısında 2003 yılı içinde kırsal kalkınma stratejilerinde bir değişiklik yapmak üzere bir dizi çalışmalar gerçekleştirmiştir. Dünya Bankası’nın geldiği noktada geçmişteki deneyimlerden de yararlanarak bundan sonra ortaya konacak kırsal kalkınma stratejilerini sürdürülebilir kırsal kalkınma ilkesinden hareketle su esaslara bağlamıştır;

- Kırsal kalkınma çok disiplinli ve çoğulcu yaklaşımlar gerektirmektedir,
- Kırsal altyapıya öncelik verilmelidir,
- Sosyo-ekonomik ve kültürel sorunlar katılımcı yaklaşımlarla analiz edilmelidir,
- Kırsal kalkınma sorunlarına ait çözümler toplum katılımını ve toplum dinamiklerini temel almalıdır,

- Yoksullar, topraksızlar, kadın ve çocuk konusuna özel önem verilmelidir.

Şeklinde belirtilmiştir (Worldbank 2003).

Ülkemizde ki kırsal kalkınma politikalarına bakacak olursak; Gülçubuk vd. (2016)'ya göre Türkiye'de kırsal kalkınmaya yönelik yaklaşımlar Cumhuriyet'in kuruluşundan hemen sonra başlamıştır. Cumhuriyet'in kuruluşu ile başlayan modernleşme ve çağdaşlaşma hareketleri tarımda ve kırsal alanda kalkınma çabalarında etkisini göstermiştir. Bu yıllarda nüfusun önemli bir bölümü köylerde yaşamakta ve ekonomi ağırlıklı olarak tarıma dayanmaktaydı. Bundan dolayı ulusal kalkınmada tarıma ve kırsal alana özel bir önem verilmiştir.

1924 yılında dönemin ilk yasalarından biri olan 442 Sayılı Köy Kanunu çıkarılmıştır. Köy kanununun çıkarılmasını izleyen yıllarda Birinci İktisat Kongresi ve Birinci Köy Kongresinin yapılması, İskân Kanunu'nun çıkarılarak topraksız köylülerin toprak sahibi yapılmasının amaçlanması ve kırsal alanda eğitimin sağlanabilmesi için Köy Enstitüleri'nin kurulması 1950'li yıllara kadar ki dönemde kırsal alana yönelik başarılı politikalar olarak görülmüştür. 1970'li yıllara kadar tarım sektörünün ekonomideki önemi ve kırsal alanın da toplum yaşamı içindeki önemi devam etmiştir (Kayıkçı 2005, Günaydın 2006, Gülçubuk vd. 2016).

Türkiye'de planlı döneme ait kalkınma planlarında yer alan kırsal alana yönelik politikalar; Yenigül 2017, Gülçubuk vd. 2016, Özkan 2007, Çelik 2006, Günaydın 2001 ve UKKS-1 ve UKKS-2 DPT kalkınma planlarından yararlanılarak Çizelge 2'de verilmiştir.

Çizelge 2.2. Kırsal alana yönelik politikalar (Gülçubuk vd. 2016, Yenigül 2017, Özkan 2007, Çelik 2006, Günaydın 2001, DPT kalkınma planları UKKS-1 ve UKKS-2)

Tarih	Plan	Amaç/Kapsam
1963–1967	Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı	Kırsal yerleşimlerin dağınık ve küçük yapıda olmalarından dolayı kırsal kalkınma kavramı bir yerleşme politikası kapsamında değerlendirilerek, kırsal yerleşimlerin gelişimini olumsuz yönde etkileyen sorunların giderilmesine yönelik çalışmaların yapılması şeklinde öngörülmüştür.
1968–1972	İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı	"Küçük toplum birimlerinde girişimcilik gücünün geliştirilmesi" kapsamında düzenleme yapılmıştır. Bu kapsamda toplum kalkınması çalışmalarının devamı niteliğindeki çalışmalar öngörülmüştür.
1973–1977	Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı	Kır ve kent yerleşme deseninin bir bütün olarak kalkınma gereksinimlerine uygun mal, hizmet, insan ve iletişim akımını, sağlayacak biçimde yönlendirilmesi görüşü benimsenmiştir. Kırsal

		yerleşme düzenindeki dağınıklığın “merkez köyler” yaklaşımı ile çözülmesi politika olarak öngörülmüştür.
1979–1983	Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı	Kırsal yerleşmeye yönelik özel bir düzenlemeye yer verilmemiş, planlarda kırsal kalkınma politikalarından biri olarak köy kent modeli hükümet programı ile benimsenmiş ve merkez köy çalışmalarının yerini almıştır.
1985–1989	Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı	Merkez köylere yönelik kısa bir vurgu yapılarak bütünleşik kırsal kalkınma projeleri uygulanması, başta Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri olmak üzere Kalkınmada Öncelikli Yörelere kalkındırılması amaçlanmıştır.
1990–1994	Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı	Kırsal alan planlama yaklaşımı çerçevesinde hizmetlerin ve tarıma dayalı sanayi yatırımlarının merkez köy ve kasabalara yönlendirilmesinin gereği vurgulanarak, köye hizmet götüren kamu kuruluşları arasında eşgüdümün geliştirilerek birbirleriyle uyumlu hizmet vermelerini sağlayacak bütünleşik projelerin uygulanması amaçlanmıştır.
1996–2000	Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı	Kırsal alanlara yönelik kırsal altyapı çalışmaları kapsamında toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi, tarımsal alt yapının oluşturulması, kaynakların yönetimi ve etkin kullanımına yönelik çalışmaların önemine değinilmiş ve arazi toplulaştırma ve tarım düzeltimi çalışmalarına devam edilmesi planlanmıştır.
2001–2005	Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı	Kırsal kalkınma kavramsal olarak ilk kez 8. BYKP’de yer almaktadır. Sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde yerel potansiyellerin harekete geçirilerek gelir ve istihdamın artırılması, kırsal kalkınmanın temel amacı olarak belirtilerek, kırsal alanda istihdamın artırılması hedeflenmiştir.
2007–2013	Dokuzuncu Kalkınma Planı	Üretici örgütlenmelerinin AB ile bütünleşme çerçevesinde yeniden düzenlenmesi, e-ticaret de kullanılarak tarıma dayalı sanayi ve diğer alternatif üretim faaliyetleri geliştirilmesi ve kırsal alanda tarım ve tarım dışı ekonomik faaliyetlere yönelik insan kaynakları geliştirilmesi ön görülmüştür.
2014–2018	Onuncu Kalkınma Planı	Günümüzde geçerliliğini koruyan Onuncu Kalkınma Planı’nda ise; bölgesel kalkınma ve mekânsal gelişme kavramları temel strateji olarak belirlenmiştir
2007-2013	UKKS-1	Bu strateji belgesinde kırsal kalkınma; kırsal alanda, sürdürülebilir doğal kaynak kullanımını esas alarak, bir taraftan kırsal kesimin gelir düzeyinin ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi yoluyla gelişmişlik farklarının azaltılması amacına yönelik, diğer taraftan çevresel ve kültürel değerlerin korunmasını ve geliştirilmesini gözetilen, yerelde farklılaşan sosyal, kültürel ve ekonomik

		özellikleri, ihtiyaçları, potansiyelleri ve dinamikleri dikkate alarak çok sektörlü yaklaşımla planlanan faaliyetler bütünü olarak kabul edilmektedir.
2014-2020	UKKS-2	Merkezi bütçe kaynağı tahsis edilen ve farklı kurumlarca yürütülen tüm kırsal kalkınma faaliyetlerinin belirlenen ulusal önceliklerle uyumlu olması ve ulusal hedeflere katkı sunması temin edilmektedir. Ayrıca, kırsal kalkınma faaliyetlerinin tasarımı, uygulaması, koordinasyonu ve izleme-değerlendirme süreçleri bakımından başvurulması gereken genel hususlar belirlenmektedir.

2.3. Kırsal Alanlarda Peyzaj Planlama

Türk Dil Kurumu'nun tanımlamasına göre plan; bir işin, bir eserin gerçekleştirilmesi için uyulması tasarlanan düzen veya bir şehrin, bir yapının, bir makinenin çeşitli bölümlerini gösteren çizimlere denir. Planlama faaliyeti ise, bir öngörü süreci ve kompleks işlemler bütünüdür. Bunun yanı sıra, bağlayıcılığı ve uygulamaya aktarılması için hukuksal dayanaklarının sağlamlığı ile somut başarıya ulaşan bir sistemdir (Erdem ve Coşkun 2009). Steiner (2000)'e göre de planlama; birçok seçenek arasından görüş birliğine varmak amacıyla bilimsel, teknik ve diğer organize bilgileri kullanma olarak tanımlanabilir (Kaptan 2007). Alipour (1996)'ya göre planlama; üst ölçekten başlayıp alt ölçeklere doğru çok yönlü bir aktivite ve sosyal, ekonomik, politik, fiziksel, atropojen ve teknik etmenleri bütünleştiren geçmiş, günümüz ve gelecekle ilgili kararlar bütünüdür (Uzun vd. 2012).

Peyzaj planlanması ise Avrupa Peyzaj Planlamasında yer aldığı ifadeyle; peyzajların geliştirilmesi, restore edilmesi veya yaratılması için yapılan ileri görüşlü güçlü eylem anlamına gelmektedir (Anonim 2003). Peyzaj planlaması denildiğinde APS ile vurgulanan anlamı çerçevesinde anlaşılması gereken bir ülkenin doğal kaynaklarının ve kültürel değerlerinin tümünün, bitki ve hayvan biyoçeşitliliğinin ve gen kaynaklarının öncelikle korunması, gelecek nesillere aktarımının sağlanması ve böylece kaynakların sürdürülebilir kullanımının gerçekleştirilmesidir (Aydemir ve Gül 2003).

Kırsal peyzaj planlaması, yaşam alanı çevresini oluşturan bölgenin doğal potansiyeli ile toplumun istekleri ve gereksinimleri arasında denge kurulması çalışmalarıdır (Çınar 2007). Kırsal peyzaj planlamada amaç, toplumsal istek ve ihtiyaçları, uzun süre ve verimli şekilde

karşılayabilmek; kırsal peyzaj üzerinde oluşacak değişimleri öngörebilmek ve bu değişimleri yönetebilmek olmalıdır (Köseoğlu 1975). Bu kapsamda kırsal peyzaj planlaması; mekânsal planlamanın yanında yerel halkın sosyo-kültürel değerleri ile birlikte yerleşim ve yakın çevresindeki doğal varlıkların ve kaynakların bir bütün halinde ele alınarak kırsal alanların sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır.

Ada ve Yener (2017)'ye göre Türkiye'de bütüncül yaklaşımli bölge ölçeğinde kırsal peyzaj planlama örnekleri bulunmamaktadır. Yapılan kırsal peyzaj planlama çalışmaları bazı özel nitelikli alanlar ile sınırlı kalmaktadır. 2000 yılında, Türkiye tarafından Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin imzalanmasını takiben, Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın desteği ile APS kapsamında projeler gerçekleştirilmiştir. Sözleşmenin 6. maddesinde açıklandığı şekliyle, "her bir taraf ülkesinin her yanındaki kendine ait peyzajları belirlemeyi ve bu belirlenen peyzajları korumaya, yönetmeye ve/veya planlamaya yönelik düzenlemeleri uygulamaya sokmayı yükümlenir" ifadesi yer almaktadır. Bu maddeyi sağlamak amacıyla gerçekleştirilen ilk peyzaj planına ilişkin ilk çalışma: Konya İli Bozkır; Seydişehir, Ahırlı, Yalıhüyük, İlçeleri ve Suğla Gölü Mevkii Peyzaj Yönetimidir. Bunu takiben Koruma ve Planlama Projesi 2008-2010; Malatya İli, İl Ölçeğinde Peyzaj Karakter Analizi ve Turizm ve Rekreasyon Açısından Değerlendirilmesi Projesi, (2010-2012), Yeşilirmak Havzası Peyzaj Atlasının Hazırlanması Projesi (2012-2015) olmuştur.

2.4. Kimlik Kavramı

Kimlik kavramı, herhangi bir nesneyi belirlemeye yarayan özelliklerin bütünü olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda kimlik; diğer varlıklarla eşitlik anlamında değil bireysel, teklik ve özgün olma hali anlamında kullanılmaktadır (Lynch 1960, TDK 2018).

Kimlik, çevrenin doğal ve yapay elemanları ve sosyo- kültürel özellikleriyle tanımlanmaktadır. Bu kapsamda kimlik uzun bir süreç içerisinde biçimlenmektedir. Yerleşimin coğrafi içeriği, kültürel düzeyi, mimarisi, yerel gelenekleri, yaşam biçimi, niteliklerin karışımı olarak kente biçim verir (Suher 1995, Beyhan 2004).

Açıksöz ve Gökçe (2017)'ye göre; kırsal peyzaj kimliğinin oluşmasında yerel kullanıcıların etkisi büyüktür. Geleneksel yaşayışın sürdürülmesi, kültürel sürdürülebilirliğin sağlanmış olması anlamına gelir. Bu durum, içinde yaşanan alana ait özgün kimliğin

varlığını pekiştirir ve o alanı diğerlerinden farklı kılar. Özellikle kırsal alanların varlığını korumasında, özgün kırsal peyzaj kimliğinin önemi yadsınamaz.

Erdem (2012)'e göre bir kimliğin oluşumu, belirli koşulların sürekliliği ile gerçekleşmektedir. Bu koşulları Gürsel (1993) kültürel miras veya gelenekler, toplumun gereksinmelerinin nitelik ve karakteri, coğrafya, topoğrafya, iklim ve doğadan meydana gelen faktörler, teknolojik gelişim, değişen şartlara uyabilme yeteneği olarak belirtmiştir.

2.4.1. Doğal kimlik bileşenleri

Doğal çevreyi; Turgut vd. (2012)'e göre coğrafi konum, topoğrafik durum, iklim, bitki örtüsü, fauna, jeolojik ve jeomorfolojik durum ve su ögesi oluşturur. Bu faktörlerin farklılığı kentleri birbirinden ayırır, tanımlar, özgün kılar ve kente kimlik verir (Ocakçı 1995, Köylü ve Kiper 2007). Bu kapsamda Erdem (2012)'in tanımlamasında doğal kimlik bileşenleri yerleşimin içerisinde bulunduğu doğal koşulları tanımlayan bileşenlerdir. Yerleşimin doğal nitelikleri, araziyi kullanma biçimi, yapı birimlerinin araziye yayılış biçimi, yapı birimleri arasındaki mesafe, üretim tekniği, mimari karakterin biçimlenmesi, kullanılan materyaller kapsamında belirleyici ve sınırlandırıcı bir faktördür. Kırsal yerleşimlerin söz konusu doğal koşullara cevap verecek şekilde biçimlenmesi, “doğa ile birlikte çalışma” prensibi kırsal yerleşimlerin birbirinden ayırt edilmesini sağlayan en belirgin özelliğdir. Kırsal yerleşimlerde doğal koşulların manipüle etme derecesi sınırlı olmakla birlikte yerleşimin kimliği üzerinde baskın bir etkiye sahiptir.

Tez çalışması kapsamında ele alınan doğal kimlik bileşenleri çizelge 2.3.'te verilmiştir.

Çizelge 2.3. Doğal kimlik bileşenleri

Doğal Kimlik Bileşenleri	Topoğrafya (eğim,bakı,yükseklik)
	Jeolojik yapı (formasyon)
	Su yüzeyleri (deniz, göl, dere, akarsu)
	Flora (doğal bitki örtüsü)
	Fauna (Doğal hayvan varlığı)
	Toprak Tipleri (Vertisol, Rendzina)

- **Topoğrafya**

Yerleşimler genellikle üzerinde konumlandıkları alanın topoğrafik özelliklerinden etkilenir ve o özelliklere göre biçimlenirler. Bu bağlamda iklim koşulları, toprak oluşumu, flora ve fauna gibi doğal çevre faktörleri de topoğrafyadan etkilediğinden yerleşimin kimlik oluşumunda da topoğrafik özellikler etkin rol oynamaktadır.

Topoğrafya peyzaj kimlik özelliklerini tespit etmeye yönelik olarak geliştirilen arazi surveyi çalışmalarının hemen hepsinin birincil basamağını oluşturmaktadır (örnek peyzaj karakter değerlendirmesi, görsel peyzaj değerlendirmesi vb.). Bu kapsamda söz konusu çalışma alanının hangi topoğrafik özelliklere sahip olduğunun tespit edilmesi ile peyzaj kimlik analizi süreci başlamaktadır. Topoğrafyanın en belirgin karakter belirleyicileri ölçek, eğim ve onlara bağlı olarak gelişen silüettir (Yürekli 1993).

Şekil 2.1. Yıldız dağları (Url-2)

Şekil 2.2. Yıldız dağları (Url-3)

- **Jeolojik yapı**

Yerleşim alanı ve yakın çevresinin jeolojik yapısı yerleşimin morfolojisi ve yapılaşma biçimini etkileyen önemli bir faktör olmasının yanı sıra yerleşim içerisinde veya yakın çevresinde yer alan kayaç yapısı ve jeolojik oluşumlar sundukları yapısal ve görsel özellikleri ile kırsal yerleşimlerin peyzaj kimliği üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Travertenler Pamukkale'nin (Şekil 2.4.), Peri Bacaları Göreme'nin (Şekil 2.3.) silüetine etki yapan jeolojik yapılarıdır ve o yerleşimleri diğerlerinden farklı kılmaktadırlar (Kruckeberg 2004, Özer 1998).

Ayrıca yerleşim alanı ve yakın çevresinin jeolojik durumu söz konusu çevrede bulunan toprak yapısını dolayısıyla bölgenin doğal bitki örtüsünü ve yetiştirilebilecek ürün çeşitliliğinin belirlediğinden dolayı da önem taşımaktadır (Hart 1998).

Şekil 2.3. Peri Bacaları (Orjinal)

Şekil 2.4. Pamukkale Travertenleri (Url-4)

- **Su yüzeyleri**

Tarih boyunca akarsular ve kolları olan dereler, insanlar için bir çekim merkezi olmuşlardır. Modern anlamda düşüneceğimiz kentlerde ise akarsular ve dereler, rekreasyon alanı yaratma, kent flora ve faunasını koruma ve kent ekolojisini düzenleme gibi önemli görevleri üstlenmişlerdir (Toprak 2006).

Şekil 2.4. Eskişehir Porsuk çayı (Url-5)

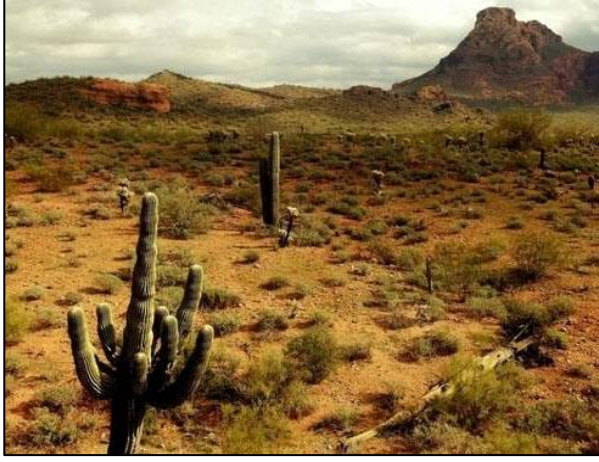

Şekil 2.5. İtalya, Venedik (Url-6)

Su yüzeyleri bazı yerleşimlerde görsel çekicilikleri açısından önem taşıyan bir kimlik bileşeni iken bazı yerleşimler için ise üretim peyzajının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu kapsamda su yüzeyleri Erdem (2012)'ye göre yerleşimin yakın çevresinde yer alarak; rekreasyonel aktiviteler bakımından yerleşimi cazip bir mekân haline getirme, kıyı kullanımları ve plaj tesisleri ile turizm açısından bir çekim noktası olarak değer kazandırma, manzara oluşturma, ekonomik etkinlikleri şekillendirme (örneğin deniz veya göl kenarı yerleşimleri balıkçılıkla uğraşan yerleşimler olmakla birlikte yerleşimin morfolojisi “balıkçı köyü” özelliklerini yansıtacak şekilde su ile ilişkili mekânsal açılımlar sunmaktadır.) gibi yerleşimin peyzaj kimliğinin gelişimi bakımından önem taşımaktadır.

- **Flora ve fauna**

Bitki örtüsü belirli bir bölgeyi, yöreyi, mekânı karakterize eden en önemli doğal bileşenlerden biridir. Doğal bitki örtüsü, bölgelere göre farklı yoğunluklar göstermektedir. Örneğin, yağışın çok olduğu bölgeler daha fazla yeşil alana sahiptir, buna karşın yağışın az olduğu bölgelerde bitki örtüsü seyrelirken aynı zamanda bitki türü de değişmektedir. Bitki örtüsünün farklılaşması yerleşimlerin farklı algılanmalarına neden olarak kendilerine özgü bir kimlik oluşturur. Peyzaj kimlik özellikleri kapsamında da topoğrafya, iklim ve jeolojik karaktere bağlı olarak değişen bitki örtüsü her bir yerleşime ayırt edici nitelikler kazandırması bakımından yerleşimin kimliği üzerinde tanımlayıcı bir etkiye sahiptir. Kırsal yerleşimleri bir diğer önemli karakteristikleri yöreyi karakterize eden bitki örtüsü ve iklimine adapte olmuş kırsal yaşantı içerisinde yer alan hayvan topluluklarıdır. Yöreye özgün bir hayvan topluluğu yerleşimin peyzaj kimliği üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. (Özdeş 1972, Hart 1998, Bell 1999, Erdem 2012).

Şekil 2.6. Çöl iklimi bitki örtüsü (Url-7)

Şekil 2.7. Van Kedisi, Türkiye, Van (Url-8)

- **Toprak tipleri**

Bitki tür ve topluluklarını başta iklim olmak üzere toprak, topografik koşullar ve biyotik faktörler doğrudan etkilemektedir. İklîmden sonra bitkilerin yetişme şartları içinde ikici önemli faktör toprak durumudur (Aydınözü ve Çoban 2015). Toprak tipleri, bitki yoğunluğu ve tür çeşitliliğini etkilemesi bakımından kimliğin şekillenmesinde rol oynayan bileşenlerdendir.

Şekil 2.9. Vertisol topraklar (Url-9)

Şekil 2.10. Terra Rossa topraklar (Url-10)

2.4.2. Yapay kimlik bileşenleri

Bir kimliğin oluşumu, belli şartların sürekliliği sayesinde gerçekleşmektedir. Coğrafya, topoğrafya, iklim gibi doğal faktörler dışında bu şartlardan bazıları: Kültürel miras veya gelenekler, toplumun ihtiyaçlarının nitelik ve karakteri, sahip olunan milli teknoloji, değişen şartlara uyabilme yeteneğidir. Bu kapsamda yapay kimlik bileşenleri kırsal yerleşimlerin peyzaj kimliğini belirleyen bir diğer bileşen olarak, belirli bir yaratım süreci sonunda insan eylemlerine bağlı olarak üretilen tüm yapısal unsurları içermektedir. Yerleşimi oluşturan yapıların bir araya gelme biçimleri bir yandan yapıların kendi iç-mekânsal kurgularını etkilerken, diğer yandan da yerleşmelerin karakterlerinin oluşmasında etkili olmaktadır. Kısacası kültürel/yapay kimlik bileşenleri doğal bileşenleri kullanarak insan eliyle oluşturulan üretim ve diğer peyzaj özelliklerini yansıtmaktadır. Yerleşimleri birbirinden ayıran özellikleri biçimlendirmektedir (Eyüce 2005, Kancıoğlu 2005, Erdem 2012, Köse ve Şahin 2017).

Tez çalışması kapsamında ele alınan yapay kimlik bileşenleri çizelge 2.4.'te verilmiştir.

Çizelge 2.4. Yapay kimlik bileşenleri

Yapay Kimlik Bileşenleri	Yerleşimin fiziksel yapısı (toplu, dağınık, yarı dağınık, L tipi, ışınsal, lineer vb.)
	Yerel Ekonomik Yapı (balıkçı köyü, orman köyü, tarım köyü)
	Mimari karakter (beton, tuğla, kiremit, ahşap)
	Yapı tipi (dini, sivil, ticari, eğitim)
	Yapı malzemesi (tuğla, beton, kiremit, ahşap)
	Dış mekân kurgusu/Sokak (sokak-meydan ilişkisi, dar-kıvrımlı, düz-sürekli)
	Ulaşım (asfalt, kilit parke, toprak yol)
	Geleneksel Yapı (komşuluk ilişkileri, imece, ritüeller vb.)
	Etnik Köken (folklorik değerler)
	Kültürel bitki dokusu (Lavanta tarlaları, ayçiçeği alanları vb.)

- **Yerleşimin fiziksel yapısı**

Fiziksel çevre üzerinde kurulan kentler, buldukları çevrenin doğal özelliklerinden çeşitli biçimlerde etkilenirler. Doğal çevre o kentin yerleşimini, gelişimini dolayısıyla kendine özgü imaj kazanmasını zorunlu olarak etkiler (Gülhan 2016). Öyle ki Roberts (1996)'a göre yerleşimin fiziksel yapısı ile kırsal yerleşimin genel morfolojisi tanımlanmaktadır. Kırsal yerleşimlerin morfolojisi genel olarak yerleşim içerisindeki yapı birimlerinin birbirine olan mesafesine göre gelişmektedir. Bu kapsamda yerleşmeler toplu, dağınık, dairesel, kıyı boyu gibi isimler alırlar.

Şekil 2.11. Dağınık yerleşim, Doğu Karadeniz (Url-11) Şekil 2.12. Dairesel yerleşim örneği (Url-11)

- **Yerel ekonomik yapı**

Kırsal peyzajlar, yerel tarımsal ve kırsal üretim biçiminin, yerleşim dokusu ve yapı kültürüne yansıdığı mekânlardır. Yerleşimlerde insanların izi olan üretim şekilleri peyzaj özelliklerinin ve kimliğinin oluşmasında önemli bir etkidir. Kırsal yerleşime özgü özelliklerin zaman içerisinde geliştirdiği yerel ekonomik yapı; o yerleşimin sosyo-kültürel devamlılığının sağlanabilmesi açısından en önemli etkidir. Kırsal yerleşimlerde ekonominin şekillenmesinde yerleşimin çevresinde bulunan doğal kaynakların rolü büyüktür. Bu bakımdan topoğrafyaya, iklim koşullarına ve bitki dokusuna bağlı olarak değişen ve farklılık gösteren yerel ekonomik yapı kırsal yerleşimler için önemli bir kimlik belirleyicisidir. Bu kapsamda yerleşimler; balıkçı köyü, orman köyü, ova köyü gibi isimlendirilirler (Hough 1990, Uslu vd. 2011, Erdem 2012, Köse ve Şahin 2017).

Şekil 2.13. Orman köyü, Bahçeköy (orjinal)

Şekil 2.14. Ova köyü, Kadıköy (orjinal)

- **Mimari karakter**

Mimari karakter fiziksel özelliğin bir kimlik oluşturabilmesi için toplum tarafından kabul edilmiş olması, kitlesel etki oluşturması, yerleşimde odak noktası özelliği taşıması ve çevre ile uyum içinde olması gibi unsurlar gerekmektedir. Kimliği oluşturan bileşenlerden biri olan mimari kimlik, ulusal kimlik ile etkileşim içindedir. Bir yerin mimari kimliği, topluma ait gelenek görenek, folklorik özellikler ve yaşam biçimi yanında toplumun geçmişten günümüze dek oluşturduğu yapı kültürü ile oluşmaktadır (Öçal 2008).

Şekil 2.15. Trevi Çeşmesi, İtalya (Url-12)

Şekil 2.16. Cumalıkızık evleri, Bursa (Url-13)

- **Yapı tipi**

Kırsal yerleşim içerisinde yer alan, farklı işlevlere sahip yapı tiplerinin tespiti, söz konusu yerleşimin mimari karakterinin tanımlanabilmesi için önem taşımaktadır. Kültürel mirasımızın temsilcisi olan bu yapıların içinde, dini, sivil, ticari, teknik ve ekonomik birçok yapı tipine rastlanmaktadır. Yapıldıkları dönemin canlı tanıkları olan bu mimari yapıların hepsi de dönemlerinin ortak özelliklerini içermekle birlikte, bazı önemli konularda birbirlerinden farklılaşarak bölgesel özellikler göstermektedirler. Bu kapsamda yapı tipleri

mimari özellikleri ile yerleşimin peyzaj kimliğine önemli katkılar sağlayan yapay kimlik bileşenleri arasında yer almaktadır (Büyükmihçi 1997, Erdem 2012).

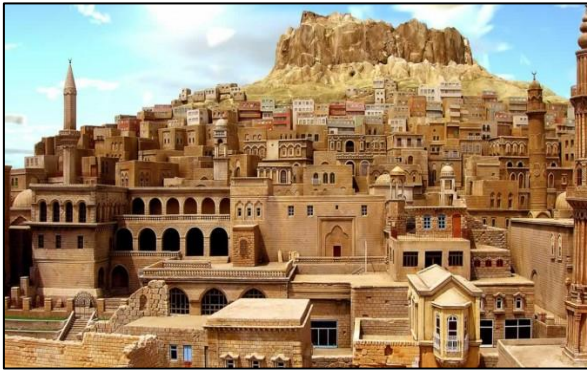
Şekil 2.17. Dini yapı, Selimiye (Url-14)

Şekil 2.18. Tarihi yapı, Dolmabahçe Sarayı (Url-15)

- **Yapı malzemesi**

Malzeme oluştuğu ortamın koşul farklılıklarını ve çevreyi mikro ya da makro ölçekte bünyesine katması sonucunda yapısındaki özelliklerin çeşitlenmesiyle özelleşmektedir (Gezer 2012).

Şekil 2.19. Taş evler, Mardin (Url-16)

Şekil 2.20. Kırmızı tuğla yapılar, Antwerp (Url-17)

Kullanılan materyalin tipi, yöresel kaynaklı olup olmaması doğal olup olmaması, taş, ahşap, tuğla, kiremit, beton, alüminyum vb. hangi materyallerin ağırlıklı olarak kullanıldığına tespit edilmesi gerekmektedir. Genel olarak Kuzey Anadolu'nun en doğu ucundan Marmara bölgesine, Batı Anadolu'da Bursa ve Kütahya illerinden Manisa ve kısmen Muğla'ya geçerek, bütün Batı ve Orta Toroslarda ve bu büyük çevre şeridi ile sınır olan bölgelerde ağaç strüktüre bağlı yapı düzenleri kullanılmıştır. Taşıyıcı eleman olarak taş duvar

kullanan yapı tipine, Anadolu içinde dağılmış olarak, her bölgede rastlanabilir. Van gibi bazı Doğu Anadolu illerinde, yapının kimliği kerpiçle tespit edilmiştir (Kuban 1966, Hough 1990).

- **Dış mekân kurgusu**

Kuşaklar boyunca sokaklar, kent toplumlarına hemen evlerinin önünde kamusal açık alanlar sağlamışlardır. Sokağın formla ilişkili iki temel özelliği bulunmaktadır; bu da aynı anda hem yol hem mekân olmasıdır. Yerleşim içindeki sokaklar ve meydanlar yerleşim içinde hareketi sağlayan önemli kanallar olmakla beraber aynı zamanda yerel halkın bir araya geldiği, paylaşımında buldukları buluşma noktası olarak önemli bir sosyal içeriğe sahiptir (Erdönmez ve Akı 2005, Erdem 2012).

Şekil 2.21. Konak Meydanı, İzmir (Url-18)

Şekil 2.22. Fransız sokağı, Fransa (Url-19)

- **Ulaşım**

İlk yerleşmeler verimli nehir vadilerinde, Mısır'da Nil Vadisi'nde, Ortadoğu'da Mezopotamya'da, Hindistan'da İndus Nehri boyunca ve Çin'de Hoang-Ho'da gelişim göstermiştir. Yerleşimlerin ana karakter ve niteliklerini belirleyen temel etmenlerden biri de yerleşimin kurulduğu alanın doğal nitelikleri olmuştur. Bunlardan biri de doğal ulaşım yollarıdır. Ulaşım, yalnızca belirli noktalar arasında en uygun bağlantıyı sağlamak değil, yerleşme sisteminin bir ögesi, sistem içinde bir hizmet altyapısı ve donatımıdır. Ulaşım sistemi ayrıca kırsal yerleşimin fiziksel biçimlenmesi üzerinde de etkiye sahiptir. Yol kenarında kurulan yerleşimler genellikle yolun lineer karakterini takip eden bir yapılanma gösterirken, birden fazla yolun kesişim noktasında ise yerleşim yıldız şeklinde gelişmektedir. Yerleşim eğer kıyı ile ilişkili ise kıyıda yer alan iskele yerleşiminin deniz ile olan bağlantısını kurmakta ve denizle ilişkili mekânsal açılımlar sunmaktadır (Suher ve Suher 1998, Erdoğan 2006, Erdem 2012).

Şekil 2.23. Tramvay, İzmir (Url-20)

Şekil 2.24. Deniz ulaşımı, İstanbul (Url-21)

- **Geleneksel yapı**

Kırsal alanlarda sosyal yapı genellikle komşuluk ilişkileri, imece, aile yapısı gibi kavramlardan meydana gelmektedir. Özellikle komşuluk kavramı kırsal yerleşimlerde geçmişten günümüze süregelen önemli bir sosyal ilişki şeklidir. Bunlarla birlikte ritüeller ve folklorik değerler kırsal yaşantının önemli bir bileşeni olarak yerleşim kimliğini tamamlayan önemli bir sosyo-kültürel kimlik bileşenidir. Kırsal yerleşime özgü festivaller, yöresel kutlamalar, yöresel kıyafetler, beslenme alışkanlıkları, yerel halk oyunları folklorik değerlerin bir parçası olarak yerel halkın alışkanlıkları hakkında önemli bilgiler vermekte ve yöresel farklılıkları ortaya koymaktadır.

Şekil 2.25. Keşkek festivali (Url-22).

Şekil 2.26. Yöresel kıyafet, Beypazarı (Url-23)

- **Etnik köken**

Ortak adet ve geleneklerin hüküm sürdüğü, sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik olarak birbirlerine yakın kişilerin yaşadığı kırsal yerleşimlerde etnik köken; yerleşimin fiziksel şekillenmesinde, yapı birimlerinin bir araya gelişinde etkili olan önemli bir faktördür. Bu kapsamda yerleşimler; Yörük köyü, Türkmen Köyü, Osmanlı Köyü, Göçmen Köyü, Alevi Köyü olarak hangi etnik kökene sahip olduğunun tespit edilmesi, yerleşimin peyzaj kimliğinin söz konusu gruplara özgün farklılıkları yansıtması bakımından önem taşımaktadır. Öyle ki kırsal yerleşmeler zaman içinde farklı etnik köken kültüre sahip insan topluluklarının yaşamları ile farklı izlere sahip olmuşlardır (Yılmaz 2004, Altınkaya vd. 2011, Erdem 2012).

Şekil 2.27. Osmanlı köyü (Url-24)

Şekil 2.28. Yörük yerleşimi, Antalya (Url-25)

- **Kültürel bitki dokusu**

Yerel ekonomik yapının en önemli parçalarından biri olan tarımsal faaliyetler iklim koşullarına, toprak yapısına, yöre insanının toprağı işleyiş şekline göre biçimlenmektedir. Bu bağlamda yöreye uyum sağlayan kültürel bitkiler yerleşimin peyzaj özellikleri konusunda fikir vermektedirler. Lavanta, ayçiçeği, kanola gibi buldukları yörelerle özdeşleşmiş kültürel bitkiler o yerleşimin kimliğini yansıtmaya özelliğine sahiptirler.

Şekil 2.29. Ayçiçeği, Kadıköy (orjinal)

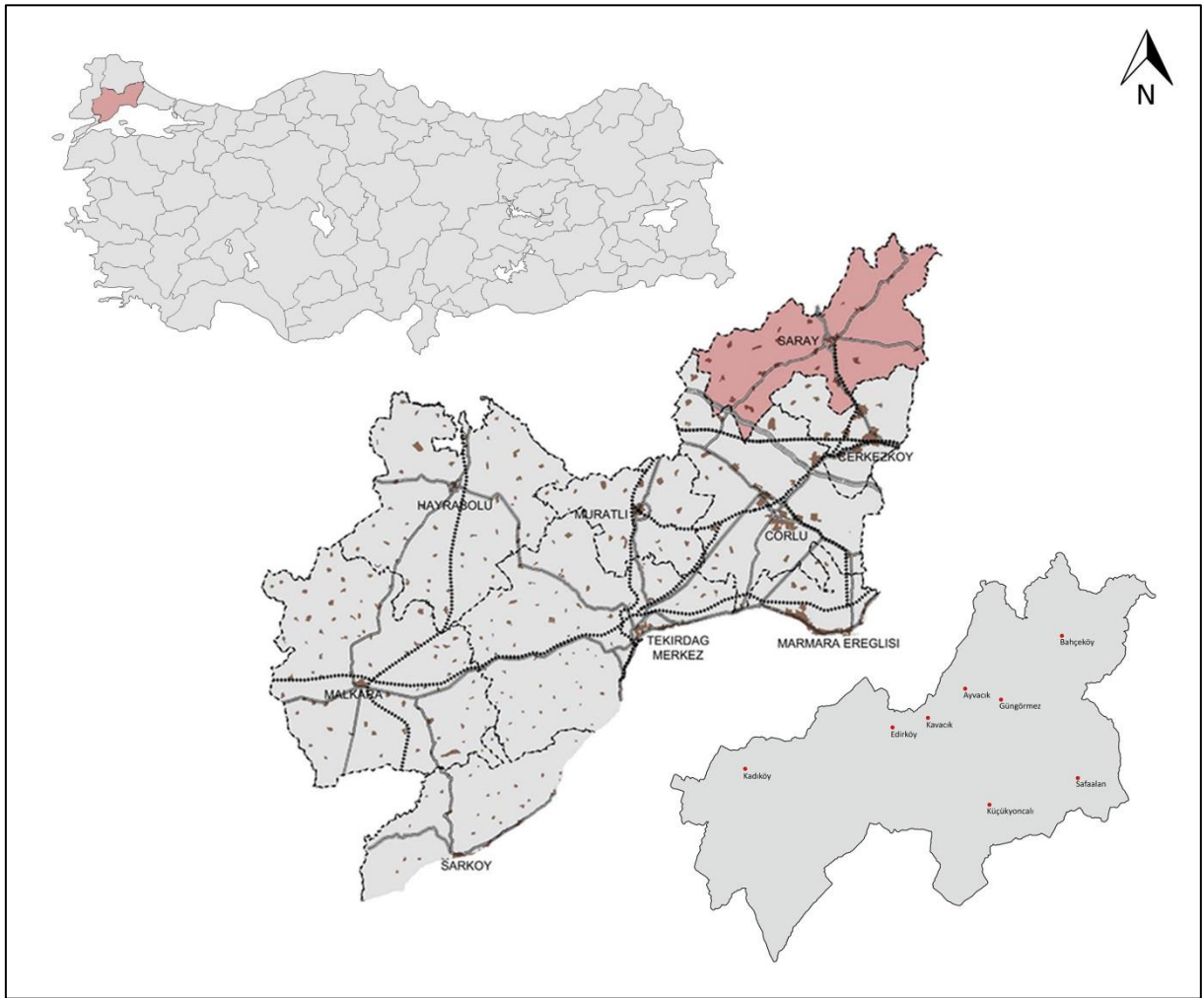
Şekil 2.30. Kanola, Trakya (Url-26)

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Çalışmanın ana materyalini Tekirdağ ili Saray ilçesi oluşturmaktadır. Çalışma alanı olan Tekirdağ ili, Saray ilçesi $27^{\circ} 55' 17.7204''$ doğu meridyenleri ile kuzey $41^{\circ} 26' 27.9096''$ paralelleri arasındadır (Url-27).

Saray ilçesi, Marmara Bölgesi - Trakya Alt Bölgesi'nde yer alır, Tekirdağ ilinin Karadeniz'e sahili olan tek ilçesidir. İlçe, kuzeyde Kırklareli'nin Vize ilçesine, doğuda İstanbul'un Çatalca ilçesine, batıda Kırklareli'nin Lüleburgaz ilçesine ve güneyde de Tekirdağ iline bağlı Çerkezköy ilçesine komşudur. İlçenin yüzölçümü 70.954 ha'dır (Anonim 2011).

Şekil 3.1. Saray ilçesi coğrafi konumu (orijinal)

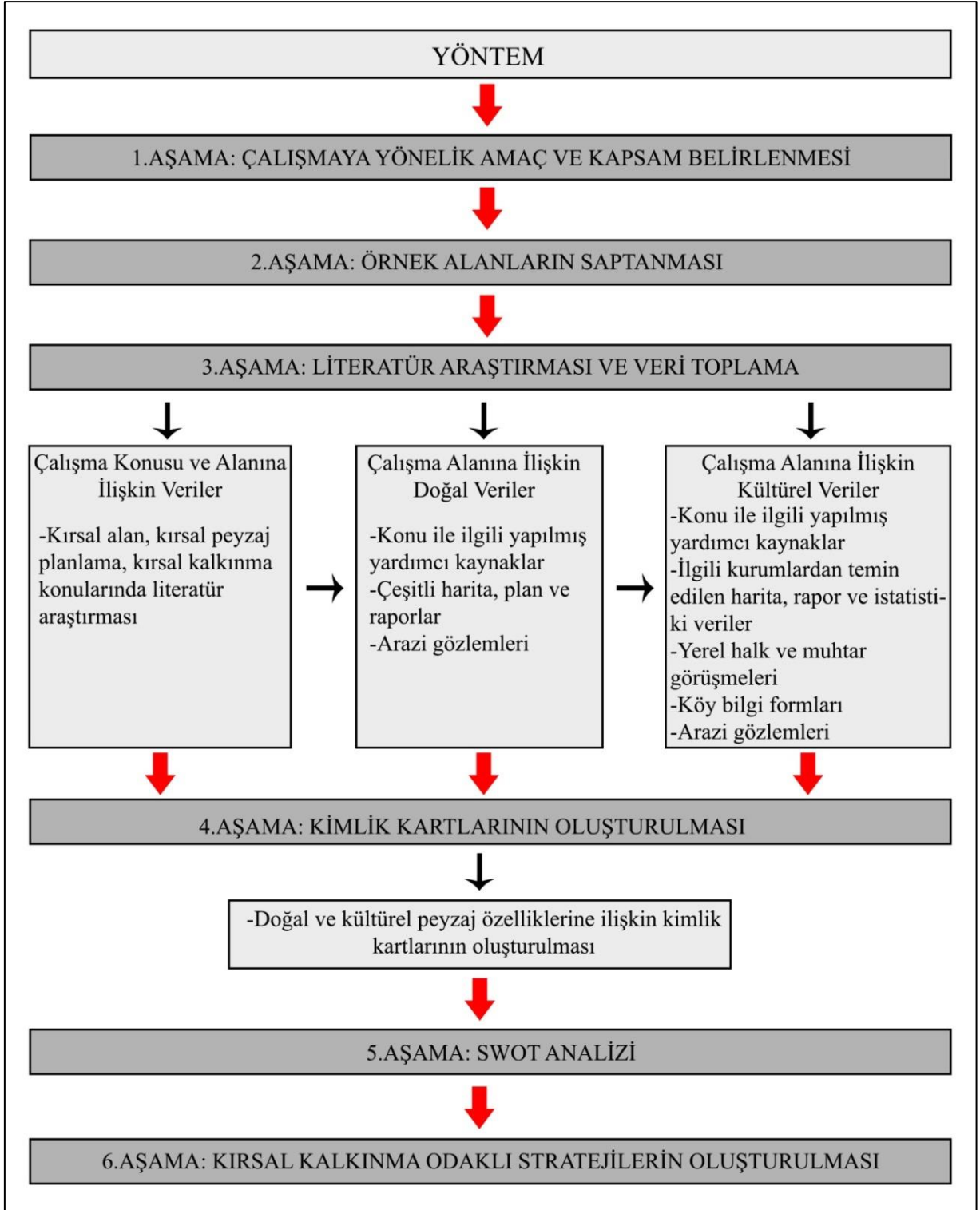
Çalışmada ikincil materyal olarak aşağıda listelenen unsurlar kullanılmıştır.

- Çalışmaya katkıda bulunacak her türlü bilimsel araştırma, yayın, rapor, tez, kitap ve istatistiki bilgiler,
- Nüfus ve sosyo-ekonomik yapıya ait verilerin sağlanması amacıyla, Türkiye İstatistik Kurumu'na (TÜİK) ait Genel Nüfus Sayımı (GNS) ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verileri,
- Saray Belediyesi, Saray İlçe Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ve Bahçeköy, Güngörmez, Safaalan, Edirköy, Kadıköy, Ayvacık, Kavacık, Küçükyoncalı muhtarlıklarından elde edilen veriler,
- Sosyo-kültürel yapının değerlendirilmesinde oluşturulan köy bilgi formları,
- Farklı dönemlerde yapılan arazi gözlemlerden elde edilen veriler ve görsel materyaller,
- Örnek köylere ilişkin 1/5000 ölçekli kadastral durum paftaları,
- Arazi gezileri sırasında elde edilen görsel materyallerdir.

Ayrıca ilgili kimlik kartlarının oluşturulması, haritaların yapımı sırasında Adobe Photoshop, Autocad, Ms Excel programlarından yararlanılmıştır.

3.2. Yöntem

Tez çalışması; Çalışma amaç ve kapsamının belirlenmesi, örnek çalışma alanlarının saptanması, literatür araştırması, kırsal yerleşimlere ilişkin kimlik kartlarının hazırlanması, SWOT analizi ve kırsal kalkınma stratejilerinin belirlenmesi olmak üzere 6 temel aşamada yürütülmüştür. Yöntem akış şeması şekil 3.2'de verilmiştir.

Şekil 3.2. Yöntem akış şeması

1.AŞAMA: Bu aşamada çalışmaya yönelik amaç ve kapsam belirlenmiştir. Çalışmanın ana amacı Tekirdağ ili, Saray ilçesi kırsal yerleşimleri örneğinde; alanın sahip olduğu değerlerin kırsal kimlik kartları ile tespit edilip korunarak ve mevcut potansiyellerin doğal ve kültürel özellikleri göz önünde tutularak ortaya çıkarılmasıyla birlikte kırsal kalkınma odaklı stratejilerin belirlenmesidir. Tez çalışmasının giriş bölümünde çalışmanın amaç ve kapsamı ayrıntılı bir biçimde verilmiştir.

2.AŞAMA: Tez çalışması kapsamında örnek alanlar saptanmıştır. Örnek alanların belirlenmesinde aşağıda maddeler halinde verilen nedenler etken olmuştur.

- Bahçeköy, Güngörmez, Ayvacık, Kavacık, Safaalan, Küçükyoncalı köylerinin orman köyü statüsünde olması,
- 1/25.000 Çevre düzen plan raporuna göre; Bahçeköy, Güngörmez, Safaalan, Ayvacık, Kavacık, Küçükyoncalı köylerinin eko-turizm kapsamında değerlendirilmesinin öngörülmesi,
- Erişilebilirlik,
- Edirköy ve Kadıköy mahallelerinin tarımsal ürün çeşitliliğine sahip olması,
- Coğrafi konumdur.

3.AŞAMA: Bu aşama literatür araştırması ve veri toplama (yazılı literatür, kurumlardan temin edilen harita, plan ve raporlar, yerinde gözlemler, muhtar anketleri ve tüm köylerin ayrıntılı envanterini çıkarmak amacıyla köy bilgi formları) çalışmalarını içermektedir.

- Çalışma konusu ve alanına ilişkin veriler; kırsal alan, kırsal peyzaj planlama, kırsal kimlik, kırsal kalkınma gibi kavramların literatür taraması yapılarak çalışma alanıyla ilişkilendirilmesine dayanmaktadır.
- Çalışma alanına ilişkin doğal veriler; plan ve raporlara ek olarak bölge haritalarına ait verilerin alana uyarlanması ve arazi gözlemleriyle birlikte Google Earth görüntülerinin kullanılmasıyla oluşturulan haritalardan elde edilmiştir.
- Çalışma alanına ilişkin kültürel veriler; çalışma kapsamında ele alınan kırsal yerleşimlerin daha önce bir araştırmaya konu olmaması sebebiyle, muhtar görüşmeleri ve arazi gözlemlerine dayanan köy bilgi formlarının oluşturulmasıyla elde edilmiştir.

4.AŞAMA: Bu aşamada belirlenen kırsal yerleşimlere ilişkin kimlik kartları oluşturularak, bu yerleşimlerin doğal ve kültürel peyzaj özellikleri belirlenmiştir. Kimlik kartlarının

oluşturulmasında; Erdem (2012), Özdemir (2015), Köse ve Şahin (2017)'in yapmış oldukları çalışmalardan yararlanılmıştır. Kimlik kartlarının hazırlanmasında; arazi gezileri, ilgili kurum-kuruluşlardan elde edilen harita, veri ve raporlar, köy muhtarları ile yapılan köy bilgi formları, yerel halk ile yapılan görüşmeler ve görsel materyaller etken olmuştur. Kimlik kartları kırsal yerleşimlerin doğal ve kültürel kimlik öğelerine ilişkin olmak üzere ayrı ayrı yapılmıştır.

Kimlik kartları kırsal yerleşimlere yönelik yatırımların ve alınacak planlama ve tasarım kararları kapsamında yapılacak olan müdahalelerin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi peyzaj kimlik özelliklerinin tespit edilmesiyle sağlanabilir. Bu bağlamda kimlik kartları;

- Planlama aracı olarak kullanılarak, planlama sisteminde köy tasarım rehberlerinin hazırlanmasında altlık oluşturabilir.
- Kırsal peyzajların sürdürülebilirliğini sağlayarak; doğal, kültürel ve sosyal özelliklerinin gelecek nesillere aktarılmasını sağlar.

5.AŞAMA: Örnek belirlenen her yerleşim için SWOT analizi yapılmıştır. SWOT, güçlü yönler (Strengths), zayıf yönler (Weaknesses), olanaklar (Opportunities) ve tehdit-riskler (Threats) kelimelerinin baş harflerini içeren bir kısaltmadır. SWOT analizi, çeşitli sistem ve yapıların kendi çevrelerinde sahip oldukları kaynak ve yeteneklerin en ideal şekilde kullanılmasını sağlayacak bilgileri elde etmenin en önemli aracı olarak geliştirilmiştir. Başka bir deyişle SWOT analizi, planlamada dikkate alınacak temel bilgilerin elde edilmesi için kullanılmaktadır (Url-28).

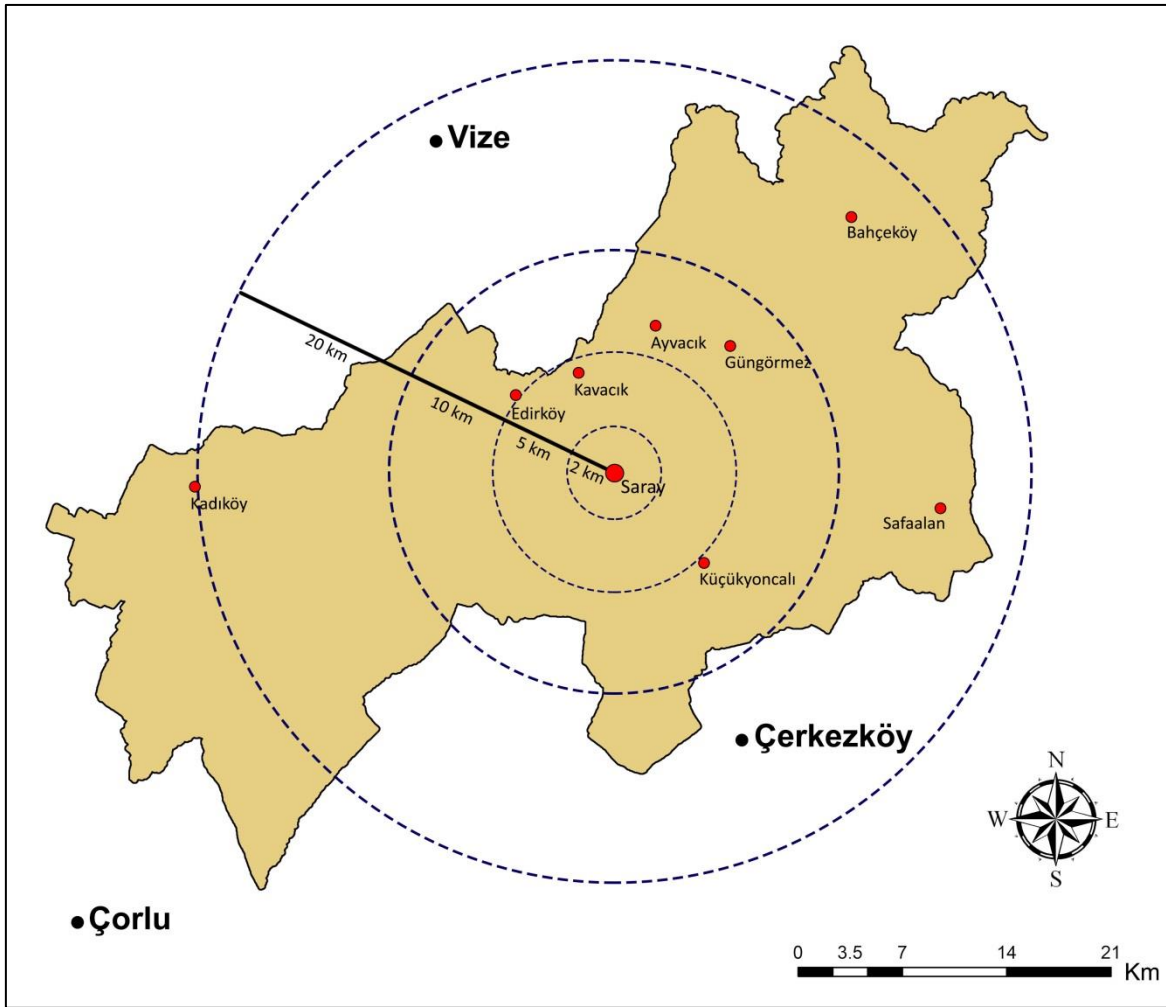
6.AŞAMA: Çalışmanın bu bölümünde, doğal ve kültürel peyzaj envanterine dayanılarak yapılan analizler sonucunda alanının kalkınmasını sağlayacak stratejiler geliştirilmiştir. Her bir stratejiye yönelik amaç, stratejilerin uygulanmasına yönelik eylemler, sorumlu kişi ve kuruluşlar ile gerçekleştirilmesi ön görülen zaman ayrıntılı bir biçimde çizelgeler şeklinde belirtilmiştir.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1. Saray İlçesi Örnek Alanlarına İlişkin Doğal Ve Yapay Peyzaj Özelliklerinin Saptanması

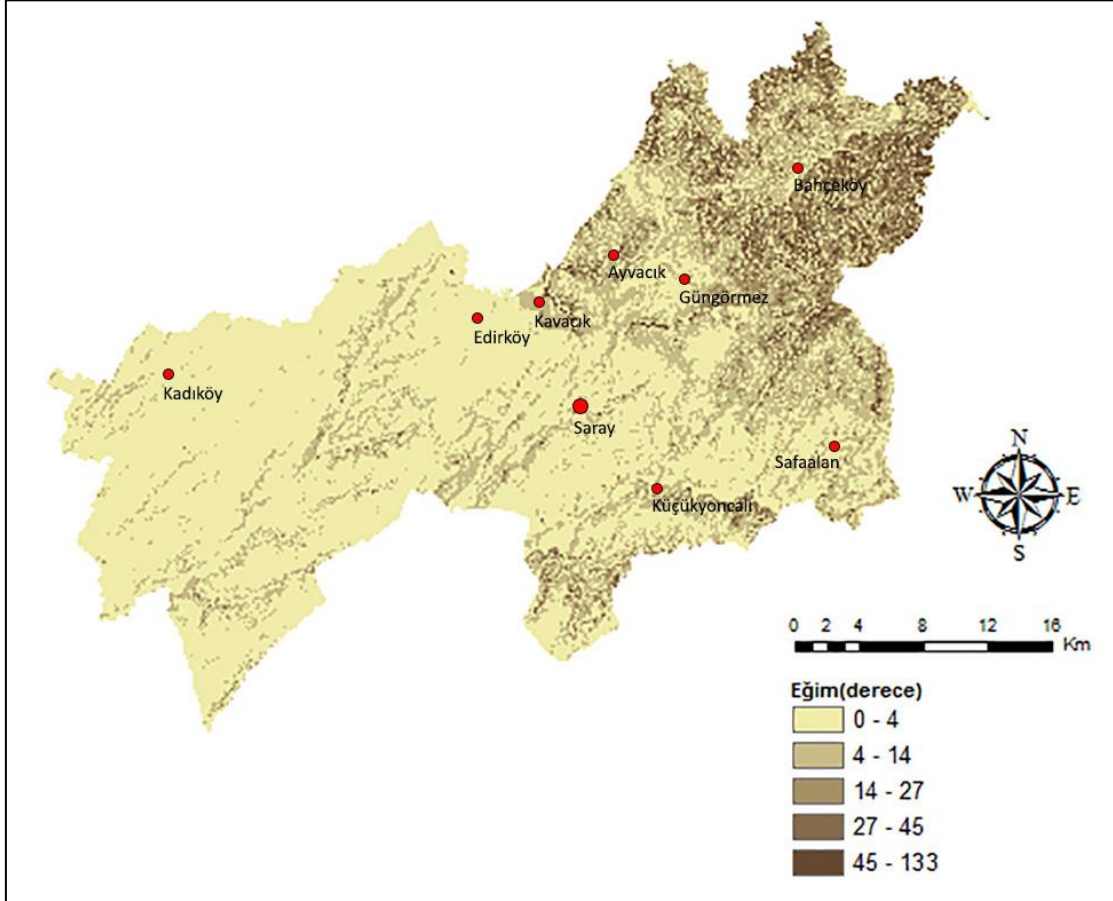
Bu bölümde Saray ilçesinin konumu, doğal ve kültürel peyzaj özellikleri alt başlıklar şeklinde ayrıntılı bir biçimde verilmiştir.

Saray ilçesi Tekirdağ ilinin kuzey batısında yer almaktadır. Batısında Kadıköy, kuzeybatısında Edirköy, kuzeyinde Kavacık ve Ayvacık, kuzeydoğusunda Güngörmez ve Bahçeköy, doğusunda Safaalan ve güneydoğusunda Küçükyoncalı kırsal yerleşimi yer almaktadır. Yerleşimlerin merkeze uzaklıkları en yakın 5 km en uzak 20 km aralığındadır (Şekil 4.1.).

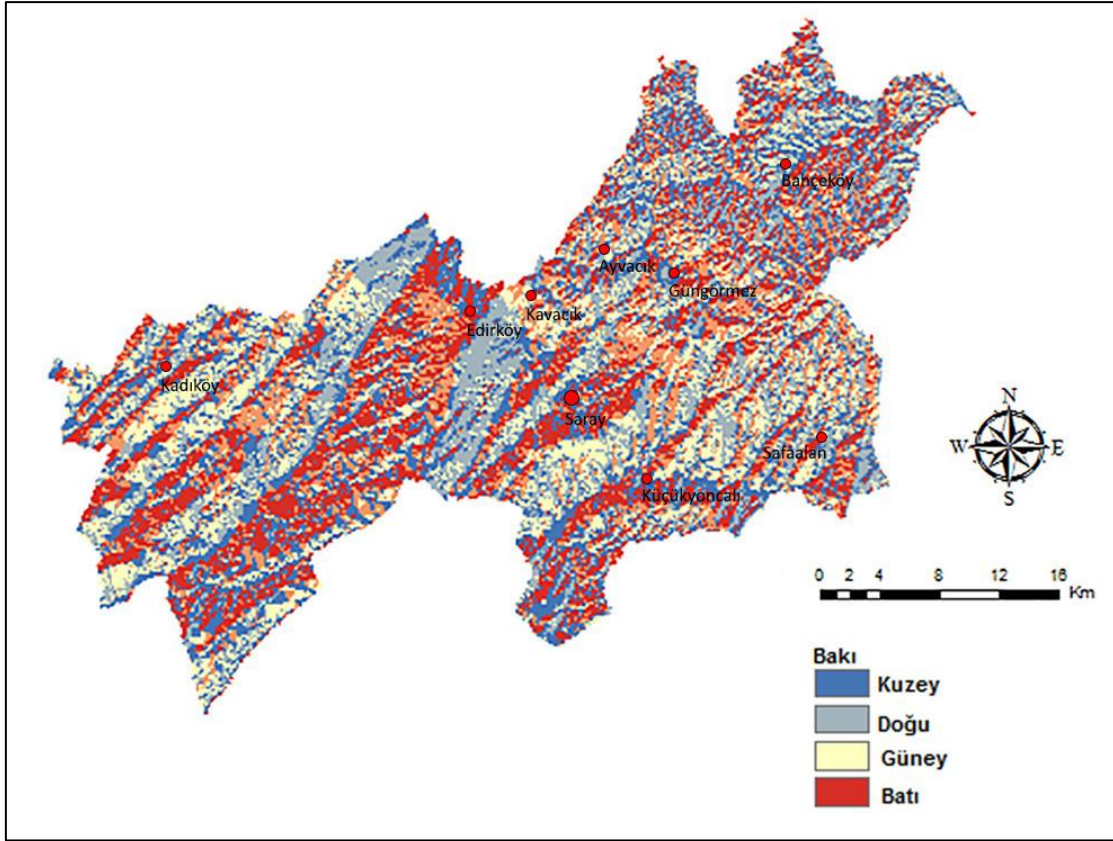
Şekil 4.1. Saray ilçesine göre seçilen kırsal yerleşimlerin konumu (orijinal)

Şekil 4.3.'de Saray ilçesi ve örnek alanlara ilişkin eğim haritası verilmiştir. Kadıköy ve Edirköy yerleşimleri düze yakın(0-4), Bahçeköy, Güngörmez, Safaalan, Küçükyoncalı yerleşimleri hafif eğimli(4-14), Ayvacık ve Kavacık yerleşimleri orta eğimli(14-27) arazi yapısına sahiptir.

Şekil 4.3. Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin eğim haritası

Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin bakı haritası şekil 4.4.'de verilmiştir. Her bir yerleşimin farklı yönlerde kurulduğu görülmektedir.

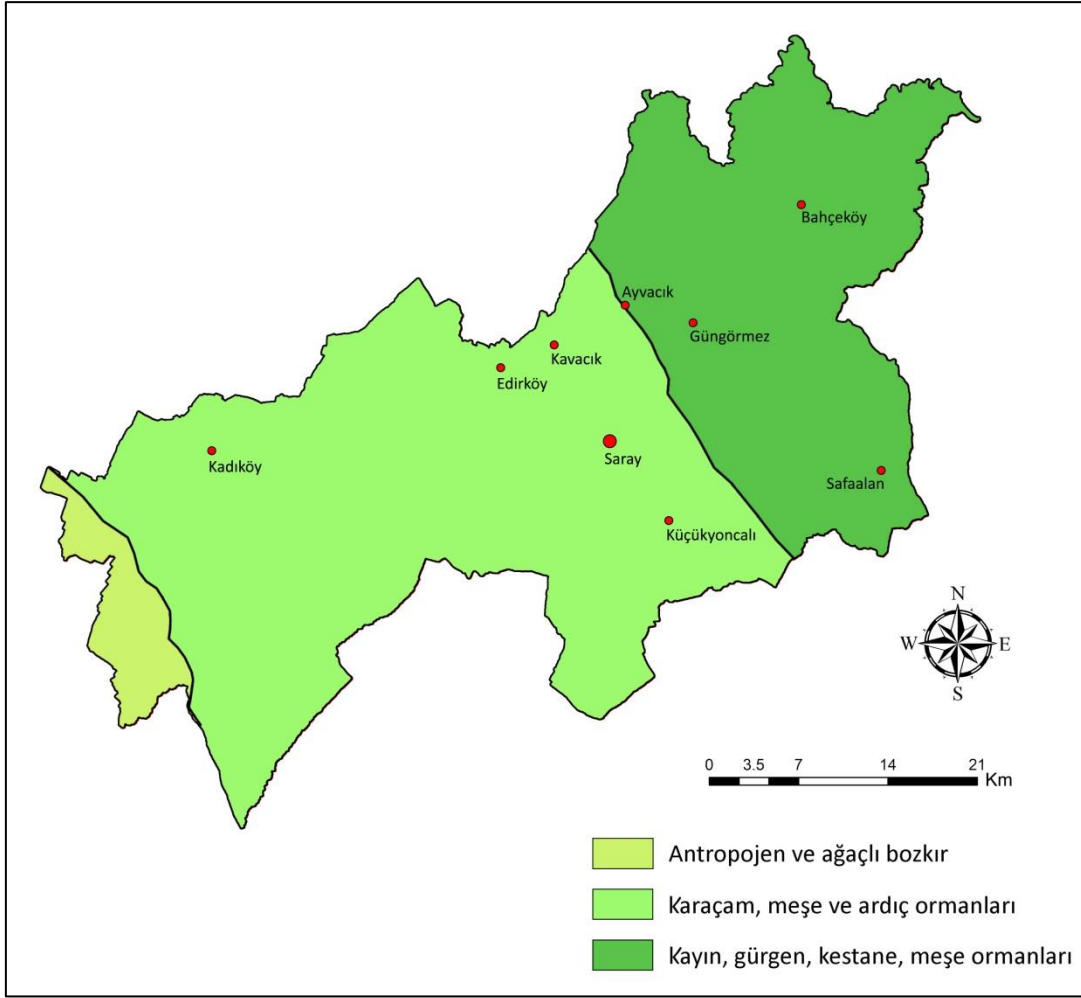

Şekil 4.4. Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin baki haritası

- **Doğal bitki örtüsü**

İlçenin kuzeyi, özellikle dağlık kesimleri ormanlıktır. Bu ormanlarda meşe, gürgen ve karaçam hâkimdir. Özellikle Trakya'daki tek karaçam ormanları ilçenin Kastro (Çamlıkoy) yöresinde bulunmaktadır. İlçenin güneyi ise ovadır (Anonim 2011).

Alana ilişkin bitki dokusuna ilişkin harita Gökmen (1962)'ye göre Atalay (1983)'ün yapmış olduğu Türkiye'nin Bitki Örtüsü Haritası'ndan yararlanılarak oluşturulmuştur. Şekil 4.5.'de gösterildiği gibi Bahçeköy, Güngörmez ve Safaalan çevresinde kayın, gürgen, kestane, meşe ormanları hakimdir. Kadıköy, Edirköy, Kavacık, Küçükyoncalı çevresinde ise karaçam, meşe ve ardıç ormanları hakimiyet göstermektedir. Ayvacık yerleşimi ise bu iki bitki örtüsü tipinin geçiş noktasında yer almaktadır.

Şekil 4.5. Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin bitki örtüsü haritası

Saray ve çevresinde yer alan bitki ve mantar türlerine ilişkin liste çizelge 4.1.'de verilmiştir. Çizelge; Aydınöz (2010)'un Son "Dönemde Trakya'da Bulunan Yeni Bitki Türleri", Oral (2010)'un "Kasatura Körfezi İle Çevresinin (Kırklareli-Tekirdağ-İstanbul) Flora ve Vejetasyonu", Yakupoğlu ve Deveci (2010)'un "Saray'da Toplanan Bazı Makro Mantarlar" çalışmalarında yararlanılarak oluşturulmuştur. Çizelge 4.1.'de Saray çevresinde bulunan toplam 14 adet bitki türü ve 7 adet mantar türü yer almaktadır.

Çizelge 4.1. Saray ve çevresindeki bitki türleri (Aydınözü 2010, Oral 2010)

BİTKİ GÖRSELİ	BİTKİ ADI	BULUNDUĞU YER
	<i>Acer tataricum</i> (Tatar akçaağacı)	Vize, Saray ve Cevizköy arasındaki saha, Topçuköy ve çevresi, Vize ve Saray arasındaki Anadere'nin yukarı çığıdır.
	<i>Acer trautvetteri</i> (Kayın gövdeli akçaağaç)	Çilingöz koyunda 100m'ye kadar olan yükseltilerde ve Bahçeköy civarında 100-150 m'ler arasında
	<i>Helleborus orientalis</i> Lam. (Akçöpleme, Doğu çöplemesi)	Kırklareli, 285 no.'lu bölme, Eski Saray-Kıyıköy yolu
	<i>Corydalis solida</i> (L.) Swatz. <i>subsp. solida</i>	Kırklareli, Eski Saray-Kıyıköy yolu, kuzey, düzlüğe yakın
	<i>Viola canina</i> L. (Yabani menekşe)	Kırklareli, Eski Saray-Kıyıköy yolunun başı, 280 no.'lu bölme
	<i>Moenchia mantica</i> (L.) Bartl. <i>subsp. mantica</i>	Kırklareli, Eski Saray yolu, tarlalardan aşağı inerken
	<i>Salix babylonica</i> L. (Salkım söğüt)	Tekirdağ, Kasatura -Saray yolu, Mandıra Eğleği, 109 m.
	<i>Fragaria vesca</i> L. (Dağ çileği)	Kırklareli, Saray-Kıyıköy yolu üzerinde, TKA girişine gelmeden

	<i>Lathyrus palustris L. subsp. Palustris</i> (Dere şokılı)	Kırklareli, Eski Saray-Kıyıköy yolu üzeri, 36 m.
	<i>Vicia sativa L. subsp. nigra (L.) Ehrh. var. segetalis (Thuill.) Ser. ex DC</i> (eşek tırfılı)	Kırklareli, Eski Saray-Kıyıköy yolu, Manastır Tarla'nın ilerisinde, dolgu alan
	<i>Carex spicata Hudson</i> (Ekin ayakotu)	Kırklareli, Eski Saray-Kıyıköy yolunun başı, 280 no.'lu bölme
	<i>Poa annua L.</i> (Tek yıllık salkım otu)	Kırklareli, Eski Saray-Kıyıköy yolunun başı, 280 no.'lu bölme
	<i>Crocus olivieri Gay subsp. Olivieri</i> (Hırçın çiğdem)	Kırklareli, 285 no.'lu bölme, Eski Saray-Kıyıköy yolu
	<i>Orchis simia Lam</i> (Salep püskülü)	Kırklareli, Eski Saray-Kıyıköy yolunun kenarı

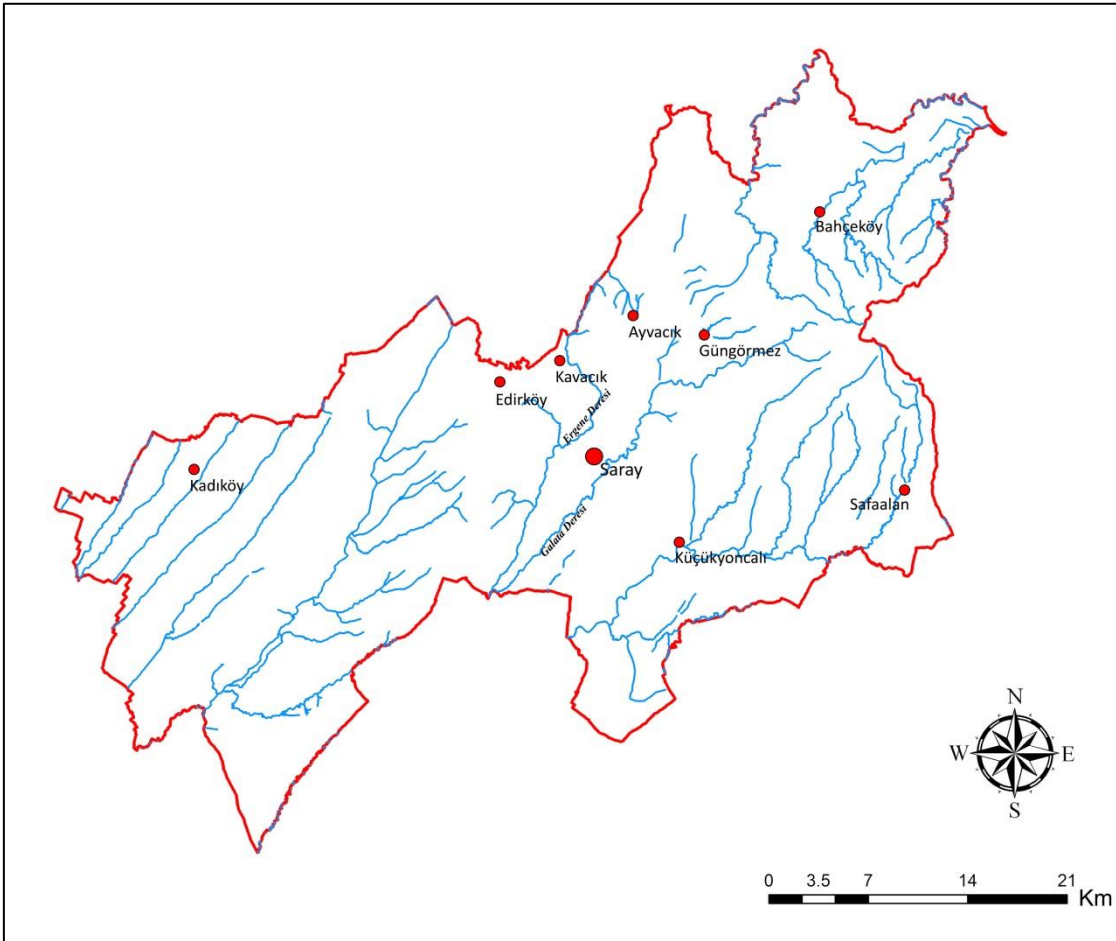
Çizelge 4.2. Saray ve çevresinde yetişen mantar türleri (Yakupoğlu ve Deveci 2010)

MANTAR GÖRSELİ	MANTAR ADI
	<i>Amanita caesarea</i> (İmparator/Padişah mantarı)
	<i>Boletus aereus</i> (Bolet mantarı)
	<i>Boletus edulis</i> (Çörek mantarı)
	<i>Calocybe gambosa</i> (Cincile mantarı)
	<i>Cantharellus cibarius</i> (Tavuk/sarı kız mantarı)
	<i>Craterellus cornucopioides</i> (Borazan mantarı)
	<i>Hydnum repandum</i> (Sığır dili/kirpi mantarı)
	<i>Truffle sp.</i> (Trüf mantarı)

- **Su Varlığı**

Ergene Nehri'nin iki önemli kolu Saray'dan doğmaktadır. Bunlardan en önemlisi Ergene Deresi, Tekirdağ-Kırklareli sınırının kesiştiği yer olan Kavacık Köyü hudutlarında Ergene Korusu'ndan doğmaktadır. Diğer iki akarsu Vize suyu ile Galata deresidir. Vize suyu ilçe dışında Ergene Nehri'ne karışırken, Galata deresi Saray ilçesinin doğusundan geçip Çerkezköy ilçesinde Ergene Nehri'ne ulaşır (Anonim 2011).

Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin su varlığı haritası Şekil 4.6.'da verilmiştir. İlgili harita Anonim (2015) verilerinden üretilmiştir. Şekil 4.6.'ya göre Bahçeköy ve Güngörmez yerleşimlerinin içerisinde geçen dere yatakları mevcuttur. Yazın neredeyse kuru dere niteliğinde olan bu akarsular mevsimsel olarak artış göstererek dönemsel taşkınlarla sebebiyet verdiğinden ıslah çalışmalarıyla kanala alınmışlardır. Küçükyoncalı yerleşiminin içerisinde geçen ve 4 mevsim akmakta olan dereninde bir bölümü ıslah edilmiş bir bölümü ise doğal yatağında akmaya devam etmektedir.

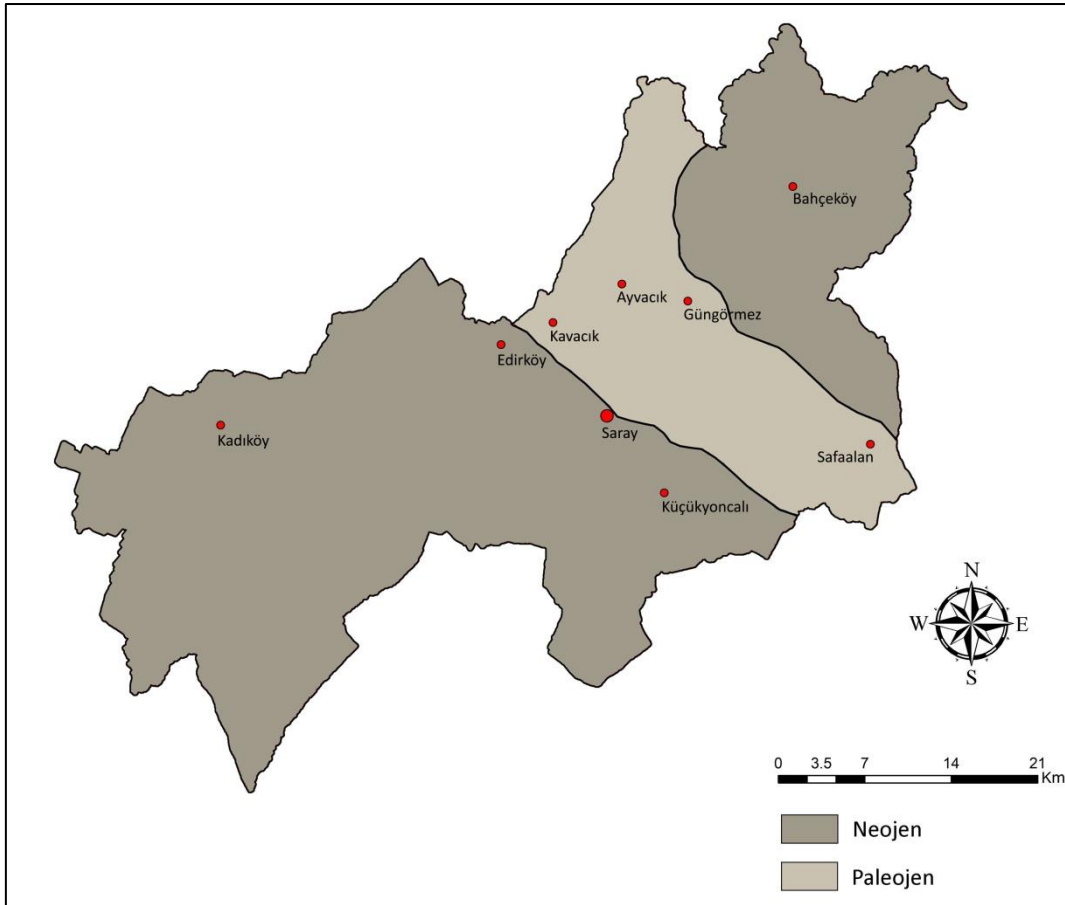

Şekil 4.6. Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin su varlığı haritası

- **Jeolojik yapı**

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası'nın yapmış olduğu Türkiye Jeoloji haritasından yararlanılarak alana ilişkin jeolojik yapı haritası oluşturulmuştur (Şekil 4.7.). Şekil 4.7.'ye göre Kavacık, Ayvacık, Güngörmez, Safaalan yerleşimleri paleojen yapıdadır. Tekirdağ İl Çevre Düzeni Plan Raporu'nda da paleolitik (Eski taş devri) ve Kalkolitik yerleşmelere ait izlere rastlandığından bahsedilmektedir. Güngörmez karayolunun 3. km'sinde Saray'ın güneyinden geçen Galata deresinin dik yamaçlarında M.Ö. 5000-3000 kalkolitik çağ buluntularına rastlanmıştır (Url-29). Kadıköy, Edirköy, Küçükyoncalı ve Bahçeköy yerleşimleri ise neojen yapıya sahiptir.

Paleojen dönem; Senozoik Zaman'ın üç alt döneminden ilki olup 65 milyon yıl önce başladığı 24 milyon yıl önce sona erdiği kabul edilmektedir. Neojen dönem; Üçüncü (Senozoik) Zaman'ın bölündüğü dört büyük devirden son ikisi olan pliyosen ile miyoseni birden kavramaktadır, 23,03 milyon yıl önce başlayıp ve 2,58 milyon yıl önce bitmiştir (Url-30, Url-31).

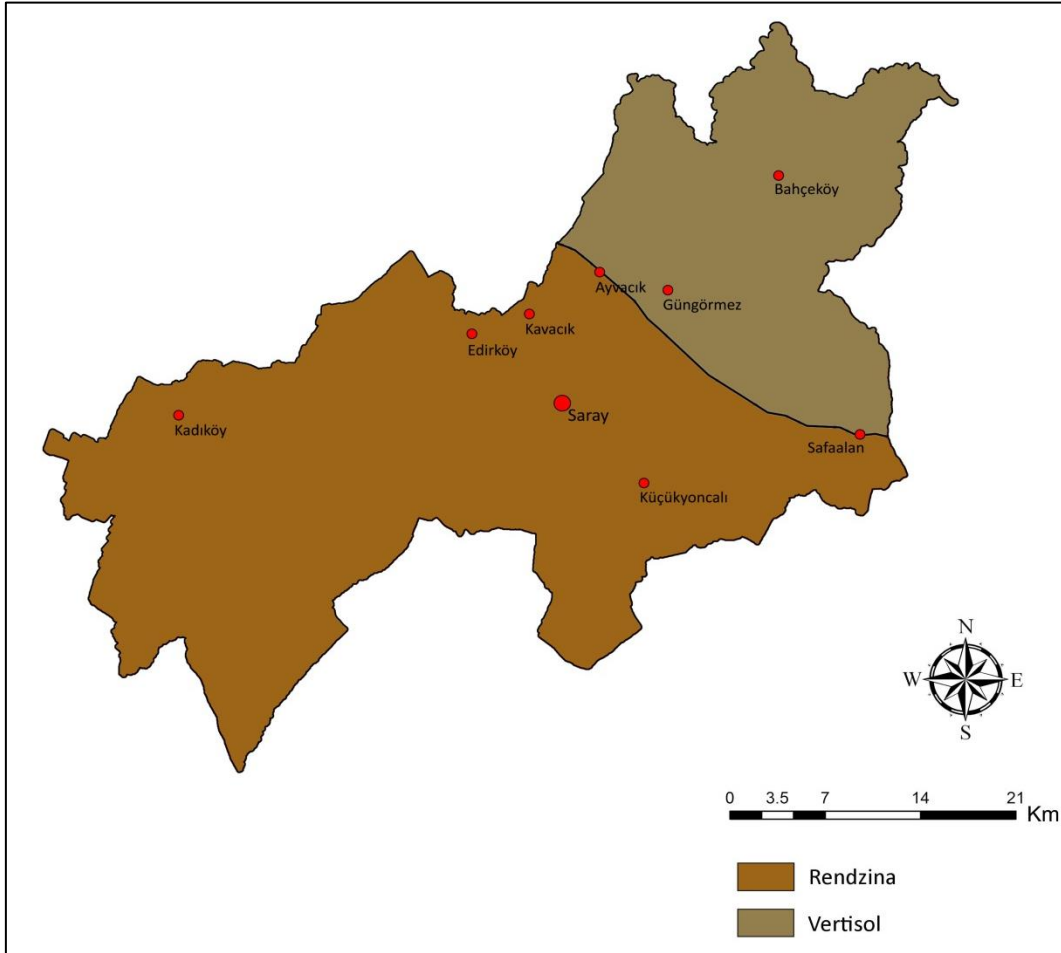

Şekil 4.7. Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin jeoloji haritası

- **Toprak yapısı**

Şekil 4.8.'deki Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin büyük toprak grupları haritası, Talay (2000)'in Türkiye Coğrafyası-1 Türkiye Toprak Tipleri Dağılım Haritası'ndan yararlanılarak oluşturulmuştur. Şekil 4.8.'e göre; Güngörmez ve Bahçeköy yerleşimleri Vertisol toprak yapısında, Ayvacık ve Safaalan yerleşimleri ise nispeten Vertisol yapıdadır. Kadıköy, Edirköy, Kavacık, Küçükyoncalı, Safaalan ise Rendzina topraklara sahip yerleşimlerdir.

Rendzina topraklar; killi ve kireçli göl tortuları veya yumuşak kireç taşlarının bulunduğu sahalarda oluşmaktadır. Toprak, besin maddeleri yönünden zengindir. İç Anadolu Trakya Ege ve Doğu Anadolu da yaygındır. Vertisol topraklar; Muş ovasında, Ergene havzasında, kısmen Bursa-Karacabey arasında, Menemen ve Bornova ovasında görülür. Bu topraklara dönen toprak anlamına gelen vertisol denir. Toprağın üst kısmı organik madde bakımından zengindir (Url-32).

Şekil 4.8. Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin büyük toprak grupları haritası

4.1.2. Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin yapay peyzaj özelliklerinin saptanması

- **Tarihi dokusu**

Saray'ın genel konumu itibari ile Doğu Trakya'nın Güneyi'nde kalan bölgelerinin dışarı açık yapısından çok kuzey bölgelerinin içe dönük yapısıyla irtibatlı bir kültürel oluşum sergilediği görülmektedir. Genel niteliği itibari ile de ilçenin bugünkü coğrafi konumu da bu duruma uygun bir oluşum göstermektedir (Beksaç 2007).

İlçenin geçmişi Paleolitik Çağ'a dayanmaktadır. Güneşkaya ve Güngörmez Kaya Anıtları şu andaki veriler itibari ile sarayın en eski kültür varlıkları olarak bilinmektedir. Güneş kaya mağaraları Ergene Deresi tarafından oluşturulmuş bir vadi içinde yer alan üç mağara ile yakında bulunan ve Kavacık köyüne yakın konumundaki bir mağaradan oluşan kompleks olarak teşhis edilmektedir. Buna karşın Güngörmez adıyla bilinen kaya Anıtı Galata Deresi Vadisi'nde yer alan tek bir mağaradan ibarettir (Işın 2007).

Şekil 4.9. Güneşkaya mağaraları (Url-29)

Şekil 4.10. Güngörmez mağarası 2 (Url-29)

Tekirdağ müzesi bahçesinde bulunan orta Çağa ait lahit ve saray belediyesi bahçesinde sergilenmekte olan mimari parçalar da Saray'ın Orta Çağ'daki önemini gösteren kanıtlardandır (Beksaç 2007).

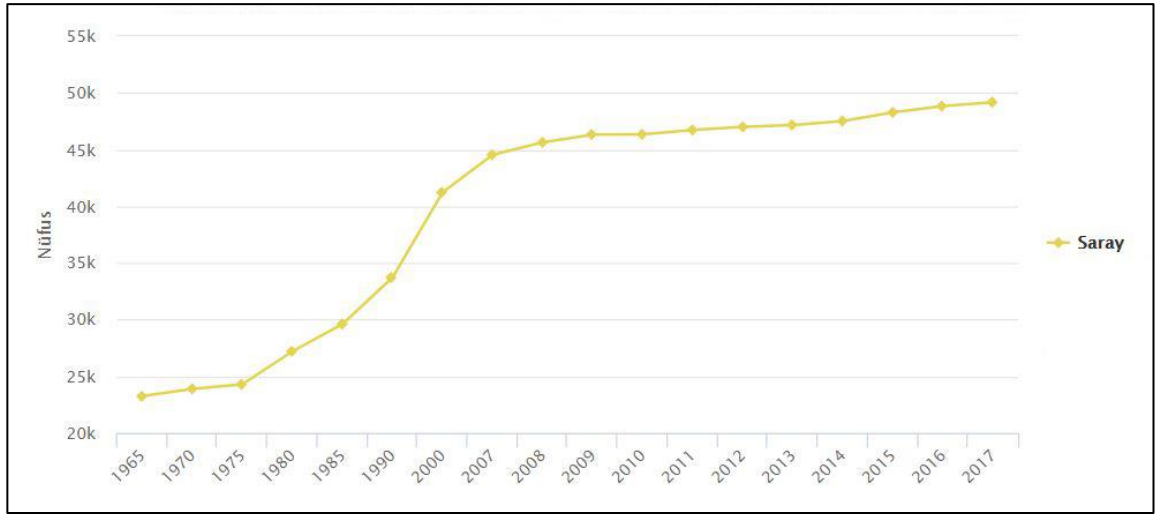
Şekil 4.11. Orta Çağ'a ait lahitler (Url-33)

Sonraki dönemlerde ise 18. yüzyıldan başlayarak Kırım Girayları'nın iskân edildiği Saray kazasına 19. Yüz yıl ortalarında Kırım ve Nogay muhacirleri asrın ikinci yarısında da Bulgaristan ve Rumeli'nin muhtelif yerlerinden gelen göçmenler sevk edilmiş. Kasabaya askeri ve ticari amaçlı olarak yabancılar yerleşmişti. İlçenin ismi olan Saray ise adı Evliya Çelebi ye göre Sultan I. Murat Edirne'yi fethettikten sonra Saray kasabasında av ve dinlenmek maksadıyla bir saray yaptırmış zamanla kasabaya padişahın sarayına nispetle bugünkü adı verilmiştir. Saray Osmanlı döneminde hemen her devirde donanmanın kereste ihtiyacını karşılayan ve Tersane-i Amire'ye gelir temin eden sayılı bölgelerden biri, aynı zamanda civardaki yerel halkın yakacak odun ve kömür ihtiyacına cevap veren merkezler arasında olmuştur (Kahraman ve Dağlı 2002, Yarcı 2010).

- **Demografik yapı**

Saray ilçesi nüfusu çizelge 4.3.'de göre 1965 yılı verileri itibariyle her yıl artış göstermiştir. İlçe nüfusu en fazla % 2,77 artış oranı ile, 1990 yılında 33.716'ya ulaşmıştır. 2017 yılı itibariyle Saray ilçesi toplam nüfusu 49.180 olmuştur (Url-34).

Çizelge 4.3. Yıllara göre saray nüfusu (Url-34)

2012 yılında çıkan 5216 sayılı kanunla, büyükşehir belediyesi olan kentlerde, kırsal alanların tümü mahalle statüsüne geçerek kırsal alan nüfusu ortadan kalkmıştır. Fakat köy ve beldeler kırsal karakter özellikleri göstermeye devam etmektedirler.

Çizelge 4.4. Cinsiyete göre nüfus değişimi (Url-35)

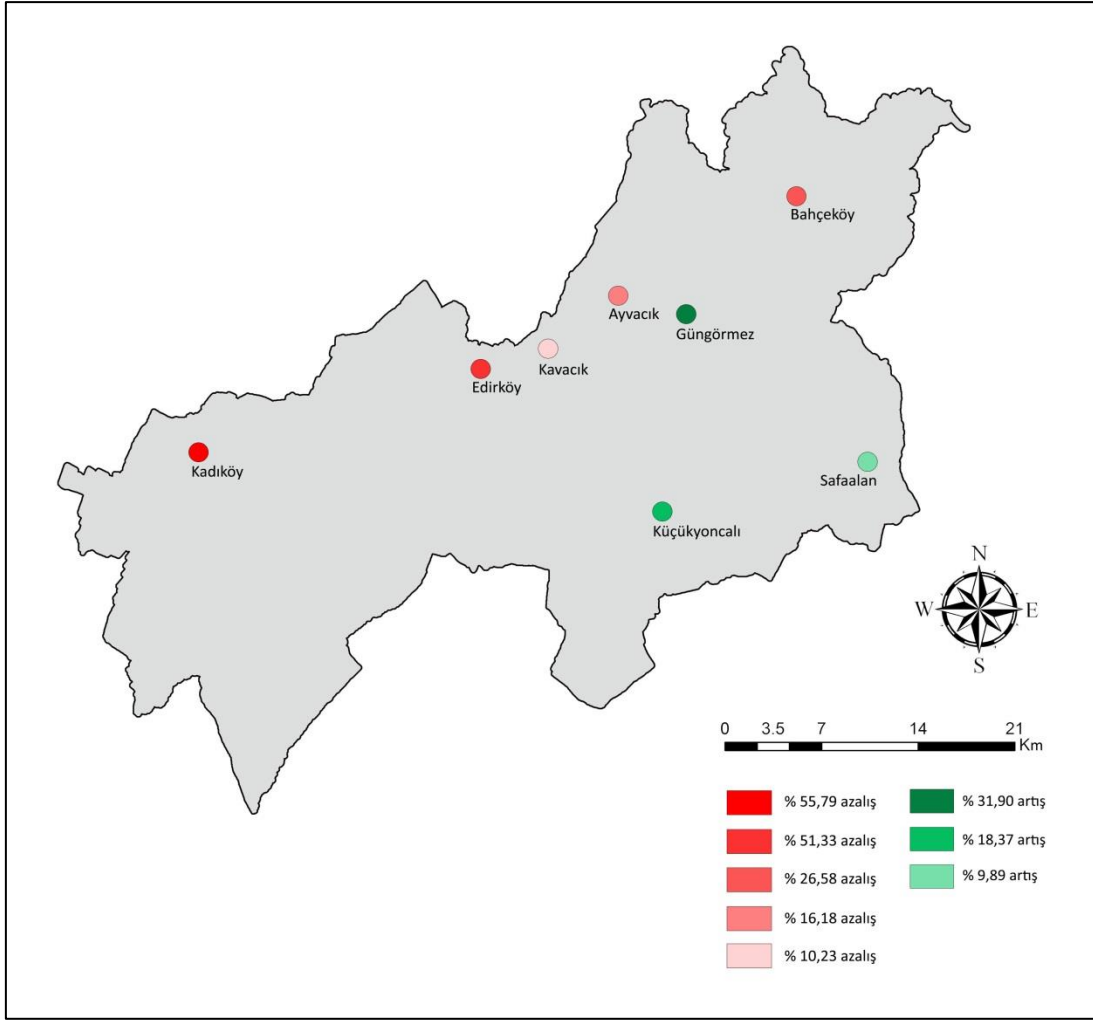
Yıl	Saray Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
2017	49.180	25.094	24.086
2016	48.834	24.857	23.977
2015	48.272	24.622	23.650
2014	47.522	24.224	23.298
2013	47.171	24.064	23.107
2012	46.999	23.855	23.144
2011	46.739	23.793	22.946
2010	46.351	23.417	22.934
2009	46.322	23.465	22.857
2008	45.639	23.280	22.359
2007	44.540	22.903	21.637

Çizelge 4.4.'de Saray nüfusu 2017 yılına göre 25.094 erkek ve 24.086 kadından oluşmaktadır. Bu sayının %51,02 sini erkek, %48,98 ini kadınlar oluşturmaktadır.

Çizelge 4.5. Merkez mahalle nüfus verileri (Url-35)

Yıl	İlçe	Mahalle Adı	Mahalle Nüfusu
2017	Saray	Büyükyoncalı Mah.	10.362
2017	Saray	Ayaspaşa Mah.	9.793
2017	Saray	Kemalpaşa Mah.	7.411
2017	Saray	Yeni Mah.	5.991
2017	Saray	Pazarcık Mah.	3.373
2017	Saray	Küçükyoncalı Mah.	1.817
2017	Saray	Çukuryurt Mah.	1.765
2017	Saray	Güngörmez Mah.	1.352
2017	Saray	Beyazköy Mah.	1.258
2017	Saray	Safaalan Mah.	1.200
2017	Saray	Göçerler Mah.	844
2017	Saray	Kurtdere Mah.	601
2017	Saray	Çayla Mah.	408
2017	Saray	Bahçeköy Mah.	395
2017	Saray	Edirköy Mah.	347
2017	Saray	Ayvacık Mah.	347
2017	Saray	Yuvalı Mah.	315
2017	Saray	Kadıköy Mah.	309
2017	Saray	Kavacık Mah.	237
2017	Saray	Sofular Mah.	237
2017	Saray	Osmanlı Mah.	221
2017	Saray	Sinanlı Mah.	187
2017	Saray	Demirler Mah.	173
2017	Saray	Karabürçek Mah.	142
2017	Saray	Bahçedere Mah.	95

Çizelge 4.5.'de 2017 yılı nüfus verilerine göre merkez mahallelere bakıldığında Ayaspaşa mahallesi nüfusunun en yüksek olduğu görülmektedir. Bu bölgede ticari yapıların, idari ve eğitim kurumlarının ağırlıkta olması, Ayaspaşa mahallesi nüfusunu pozitif anlamda etkilemiştir.

Şekil 4.12. Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin nüfus değişim haritası

Şekil 4.12.'de yer alan TÜİK verilerinden oluşturulan Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin nüfus değişim haritasına göre; 1985-2017 yılları baz alınarak %55,79 azalış gösteren Kadıköy kırsal yerleşimi en çok göç veren mahalle olurken, %31,90 artış gösteren Güngörmez kırsal yerleşimi en çok göç alan mahalle olmuştur.

- **Sosyal altyapı**

Saray merkezde Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü 2018 verilerine göre; Ayaspaşa, Kemalpaşa ve Pazarcık mahallesi olmak üzere 3 adet aile sağlığı merkezi ve 1 adet devlet hastanesi bulunmaktadır. Bununla birlikte seçilen alanlardan Güngörmez, Edirköy, Kadıköy ve Küçükyoncalı kırsal mahallelerinde sağlık evi/ocağı bulunmaktadır. Saray merkezden haftanın belirli günleri gezici sağlık ekipleri kırsal mahallere hizmet götürmektedir (Url-36).

Şekil 4.13. Kemalpaşa, aile sağlığı merkezi (Url-37)

Şekil 4.14. Edirköy, sağlık ocağı (Orjinal)

Saray İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü resmi sitesi verilerine göre; 3 adet ilkokul, 3 adet ortaokul ve 4 adet lise ve 1 adet meslek yüksekokulu ilçe merkezinde var olan eğitim kurumlarıdır. Ayrıca Saray merkezde bir ilçe halk kütüphanesi de mevcuttur. Bunun dışında Güngörmez ve Safaalan kırsal mahallerinde birer tane ilk ve ortaokul bulunmaktadır. Okur-yazar oranı ise kırsal da dâhil olmak üzere yaklaşık %100 dür.

Şekil 4.15. MEAAL, Saray (Url-38)

Şekil 4.16. Küçükyoncalı İlk ve Orta Okulu (orjinal)

- **Geleneksel yaşam biçimi**

Bu bölüm yöre halkı ile yapılan sözlü görüşmelere göre oluşturularak düzenlenmiştir.

Şekil 4.17. Ayvacık, köy kahvehanesi ziyareti (orijinal)

İlçe merkezinde geleneksel kıyafetlere pek rastlanmasa da kırsal yerleşimlerde halen kullanıldığı görülmektedir. Oyalı çemberler, desenli şalvarlar kırsalda yaşayan kadınların günümüzde de kullandığı kıyafetlerdendir. Nadirde olsa yaşlılarda çarşaf/ferace denilen giysi kullanımı görülmektedir. Erkeklerde yöresel kıyafet sayılabilecek olan kasket kullanımı yaygındır.

Yöresel yemek kültürüne ait pişi, katmer, tarhana, erişte (kesme), akıtma, gözleme, dızmana(karnıyarık), peynir helvası, keşkek, üzüm şırası gibi yöresel yemekler günümüze kadar gelmiştir ve birçoğu hala evlerde yapılmaya devam etmektedir.

Geçmişte kilim ve hasır dokumacılığı köylerde gerçekleştirilen geleneksel el sanatlarından olsa da günümüze taşınan örneği pek yoktur. Küçükyoncalı kırsal mahallesinde canlandırılmaya çalışılmaktadır. Bunun dışında iğne oyası, çetik denilen desenli yün çoraplar ve örnekli yün yelekler Saray ve çevresinde halen yaşatılmakta olup evlenecek kızların

çeyizinde yer almaktadırlar. Çeyiz düzme, kız isteme, kına gecesi, gelin alayı gibi folklorik değerler günümüzde de geçerliliğini sürdürmektedir.

- **Festival ve şenlikler**

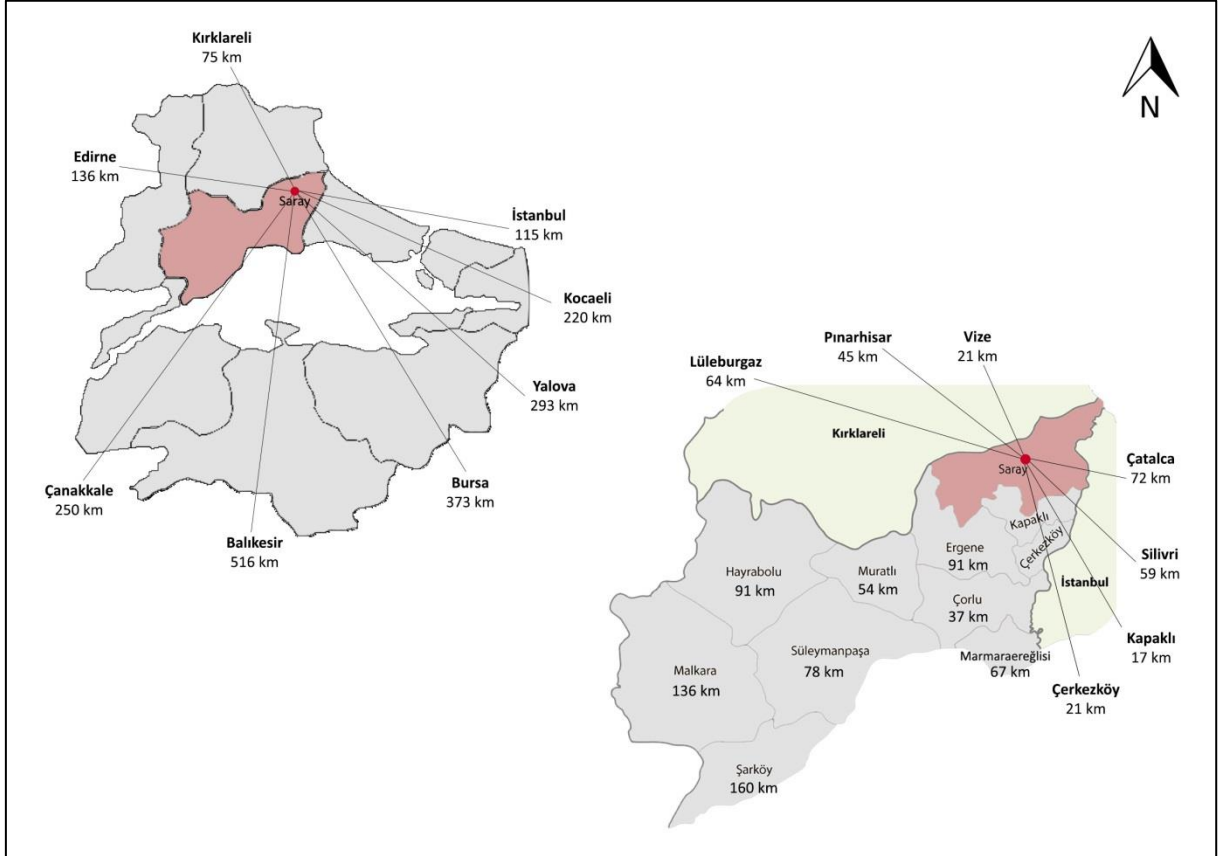
Saray ilçesi genelinde gerçekleştirilen festival ve şenlikler çizelge 4.6.'da verilmiştir. Özellikle bu yıl 5. Uluslararası 12. Geleneksel Kültür, Sanat ve Barış Festivali kapsamında yabancı ülkelerden gelen grupların da katılımıyla ilçenin turizm potansiyelinde artış söz konusu olmaktadır. Festival ve şenlikler yerel değerlerin hatırlanması ve tanıtılması açısından önemli bir yer tutmaktadır.

Çizelge 4.6. Saray ilçesi festival ve şenlikleri

Yer	Etkinlik	Açıklama
Saray Merkez	Geleneksel Kültür, Sanat ve Barış Festivali	Geleneksel Kültür, Sanat ve Barış Festivali kapsamında yabancı ülkelerden gelen grupların yerel dans gösterileri, çeşitli konserler ve Laladere mevkiinde düzenlenen çeşitli aktiviteler yer almaktadır.
Küçükyoncalı	Keşkek Şenliği	2018 Ekim ayında 2.sinin düzenlemesi planlanan şenlikte; folklor gösterileri ile birlikte keşkek dağıtımı yapılmakta ve gelenek göreneklerimizin yaşatılması adına yöresel lezzetler, geçmişten günümüze tarım stantları, köy yaşantısı ve köy düğünlerinin stantlarına yer verilmektedir.
Kadıköy	Uçurtma Şenliği	Festival kapsamında uçurulan uçurtmalardan dereceye girenler ödüllendirilmekte ve çeşitli aktivite ve ikramlar yer almaktadır.
Safaalan	Kiraz Festivali	Safaalan kirazının bölge turizmine katkı sağlaması ve tanıtılması için bu yıl 1.si düzenlen festival; konser ve folklor gösterileri ve çeşitli aktivitelerden oluşmaktadır.

- **Ulaşım durumu**

Saray ilçesi Marmara bölgesinde yer alan çevre illere ve ilçelere uzaklığı şekil 4.18.'de verilmiştir. İstanbul'a 115 km, Bursa'ya 373 km ve Çanakkale'ye 250 km uzaklıktadır. İlçelere bakıldığında Kapaklı 17 km, Vize ve Çerkezköy 21 km olmuştur. Saray merkez ilçesine en yakın çevre ilçelerdir.

Şekil 4.18. Saray İlçesi'nin çevre il ve ilçelere mesafesi (Orijinal)

4.2. Saray İlçesi Örnek Alanlarına İlişkin Kimlik Kartlarının Oluşturulması ve SWOT Analizi

Bu bölümde Bahçeköy, Güngörmez, Safaalan, Kadıköy, Edirköy, Ayvacık, Kavacık, Küçükyoncalı kırsal yerleşimlerinin doğal ve kültürel kimlik özelliklerine ilişkin değerlendirmeler yer almaktadır.

Kırsal yerleşimin doğal ve kültürel peyzaj özelliklerini ve potansiyelini ortaya koymak amacıyla “Peyzaj Kimlik Kartları” hazırlanmıştır. Doğal ve kültürel peyzaj özelliklerine ilişkin kimlik kartları ayrı ayrı verilmiştir. Hazırlanan kartlar, çizelgeler şeklinde yazılı ve görsel (harita ve fotoğraf) bilgiler sunulmuştur.

Kırsal yerleşim peyzaj karakterini değerlendirmek üzere yerinde tespitleri içeren bir süreçtir. Kimlik kartlarında verilen ve ifade edilen bilgiler Google Earth, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, arazi alan araştırmaları sırasındaki gözlemler ve muhtarlara uygulanan köy bilgi formları ile elde edilmiştir. Bu bileşenlere göre peyzaj özellikleri baskın, orta ve zayıf olarak derecelendirilmiştir.

Ayrı ayrı yapılan SWOT analizleri ile de çalışma alanlarının doğal ve kültürel peyzaj değerlerine ilişkin durumları göz önünde bulundurularak alanların güçlü, zayıf yönleri ve fırsatlar, tehditler belirlenmiştir. Temelde mevcut yapılara ait bu dört parametrenin irdelenerek analiz edilmesi ilkesine sahip olan bu yöntemle, hem niceliksel hem de niteliksel özelliklere ilişkin analizler yapılabilmekte ve yapılan analizler sonucunda oluşturulan SWOT matrisinin irdelenmesi ile de mevcut programa ilişkin stratejik bir görüş oluşturulabilmektedir (Uçar ve Doğru 2005). SWOT analizi yapılmasının başlıca iki yararı bulunmaktadır; birincisi, SWOT analizi yapılarak yerleşimin mevcut durumu tespit edilerek, güçlü ve zayıf yönler ile alanın karşı karşıya bulunduğu fırsatlar ve tehdit unsurlarının belirlenmesidir. Bu anlamda SWOT bir “mevcut durum” analizidir. İkincisi ise, SWOT analizi ile yerleşimin gelecekteki durumunun ne olacağının tespit ve tahmin edilmesidir (Alcan 2015). Bu anlamda SWOT Analizini bir “gelecek durum” çözümlenme aracı olarak değerlendirmek mümkündür. Bu açıklamalar odağında Gürlek (2002)’ye göre SWOT analizi; incelenen kuruluşun, tekniğin, sürecin veya durumun güçlü ve zayıf yönlerini belirlemekte ve dış çevreden kaynaklanan fırsat ve tehditleri saptamakta kullanılan bir tekniktir. Amaç; iç ve dış etkenleri dikkate alarak, var olan güçlü yönler ve fırsatlardan en üst düzeyde yararlanarak, tehditlerin ve zayıf yanların

etkisini en aza indirecek plan ve stratejiler geliştirerek mevcut durumu saptamaktır. Güçlü olduğumuz ve büyük fırsatların yattığı alanlara odaklanmamızı sağlar (Kiper 2006). Analizle ilgili veriler tez dönemi boyunca farklı mevsimlerde yapılan; köy muhtarları ve yerel halk ile karşılıklı görüşmeler, yöre veya benzer alanlar için daha önceden yapılmış çalışmalar, yerinde yapılan gözlemlerden oluşturulmuştur.

4.2.1. Bahçeköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti

Aşağıda çizelge 4.7.'de Bahçeköy yerleşimine ait genel bilgiler ve doğal kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı verilmiştir. Buna göre; merkeze uzaklığı 16 km olup, 395 nüfusa sahip bir yerleşimdir. Eski adıyla Sultanbahçe, bugünkü adıyla Bahçeköy, 1877-1878 Osmanlı - Rus savaşı (93 Harbi) sonucu Bulgaristan'dan gelenlerle kurulmuştur. Cumhuriyetin ilanından sonra ismi Bahçeköy olarak değiştirilmiş, Kırklareli - Vize idari bölümlenmesinden alınarak Tekirdağ ili Saray ilçesine bağlanmıştır. 1946 Yılındaki bir düzenlemeyle, tapusu köy halkında olan orman arazisi devletleştirilerek devlet kontrolünde işletilmeye başlanmıştır (Url-39).

- **Doğal kimlik bileşenleri**

Bölgede karasal iklim hâkimdir. Yerleşimin topoğrafyası hafif eğimli olup deniz seviyesinden yüksekliği 141m'dir. Vertisol toprak tipine sahiptir ve jeolojik yapısı neojendir.

Yerleşim içerisinden Kuzey doğudan köy boyunca ilerleyip Çamlıkoy'dan Karadeniz'e dökülen Bahçeköy papaz deresi geçmektedir. Çamlıkoy 'Tabiat Parkı' statüsünde korunmaktadır. 11.07.2011 tarihinde ilan edilmiş olup, 45,1 ha.lık alan kaplamaktadır. (Anonim 2012). Sel ve taşkınları önlemek amacıyla köy içinden geçen dere beton kanala alınarak taşkın koruma tesisi oluşturulmuştur. Kastros Koyu'nun batı kesiminde, toplam 329 hektar alanda Trakya'daki tek muhafaza niteliğinde karaçam ormanı bulunmaktadır. Bununla birlikte Kuzey meşe-gürgen-kestane karışık orman dokusu görülmektedir. Faunaya ait veriler elde edilemediğinden doğal peyzaj kimlik kartında yer verilememiştir.

Doğal kimlik bileşenlerinden topoğrafik yapıya bakıldığında orman karakteri baskın gelmektedir, su yüzeyi olarak da dere baskın karakterde iken denizin etkisi yerleşimde zayıf olarak belirlenmiştir.

Çizelge 4.7. Bahçeköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik bileşenleri (Orijinal 2018)

BAHÇEKÖY DOĞAL PEYZAJ KİMLİK KARTI													
YERLEŞİM ADI:											Bahçeköy		
COĞRAFİ KONUM:											41°32'47.66" K – 28°02'57.32" D		
BÖLGE:											Marmara		
NÜFUS:											395 (2017)		
MERKEZE UZAKLIK:											16 km		
RAKIM:											141 m		
DOĞAL KİMLİK BİLEŞENLERİ													
ÖNEM PUANI	TOPOĞRAFYA			JEOLJİ		TOPRAK YAPISI		SU YÜZEYLERİ			BİTKİ ÖRTÜSÜ		
	Düze yakın	Hafif eğimli	Orta eğimli	Neojen	Paleojen	Rendzina	Vertisol	Deniz	Dere	Göl	Kayın, gürgen, kestane, meşe ormanları	Karaçam, meşe ve ardıç ormanları	Antropojen ve ağaçlı bozkır
Baskın		X		X			X		X		X		
Orta													
Zayıf								X					
													

- **Yapay kimlik bileşenleri**

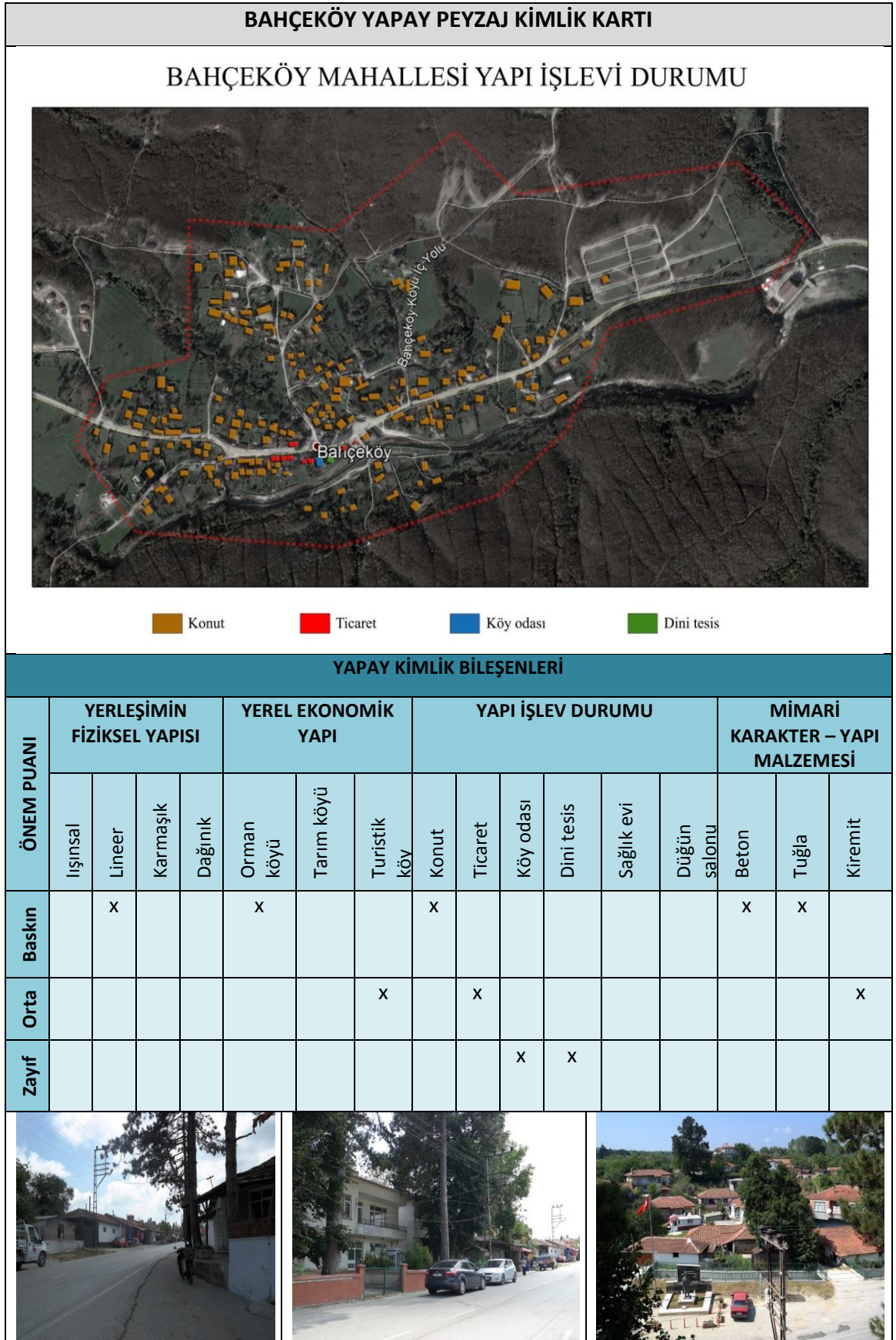
Çizelge 4.8.'de Bahçeköy yerleşimine ait yapay kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı verilmiştir. Çizelge 4.8'e göre; yapay kimlik bileşenlerinden yerel ekonomik yapıda orman köyü baskın, turistik köy etkisi orta derecededir. Yapı işlev durumuna bakıldığında ise yerleşimde konut karakteri baskın, ticari yapılar orta ve dini tesis gibi yapılar zayıf karakter olarak derecelendirilmiştir.

Bahçeköy yerleşimi Osmanlı - Rus savaşı (93 Harbi) sonucu Bulgaristan'dan gelenlerle kurulmuş göçmen köyüdür. Geleneksel aile yapısına sahip, komşuluk ilişkilerinin süregeldiği toplumsal yapıya sahiptir. Düğün, sünnet gibi kutlamalar yerleşim içinde süregelen geleneksel etkinliklerdir. Yerleşimin fiziksel yapısına bakıldığında lineer doku görülmektedir. Tek yapı şeklinde gelişen konut birimleri, cami, sağlık evi, köy odası yerleşim içindeki başlıca yapı tipleridir. Genelde tek katlı, betonarme konutlar sokak üzerinde veya bahçe içinde yer almaktadır. Sokak üzerinde yer alan evlerin ön cepheleri sokağa bakmakta, bahçe içinde yer alan evlerin ön cepheleri bahçeye açılmaktadır. Bahçeköy mahallesinde yapı birimleri topoğrafya ile uyumlu bir şekilde arazi üzerinde konumlanmakta ve kademeli bir yapı göstermektedir. Ana yolun sol tarafında kalan Konut birimlerinin ön cepheleri kuzeydoğuya, ana yolun sağ tarafında kalan konutların ön cepheleri kuzeybatıya bakmaktadır. Yapı malzemesi olarak Beton, tuğla, kiremit kullanılmıştır. Ayrıca Bahçeköy yerleşimi içerisinde tarihi dokuya ait herhangi bir veri elde edilemediğinden yapay peyzaj kimlik kartında yer verilmemiştir.

Sokak, Atatürk anıtı ve karşısında konumlanan caminin bulunduğu köy meydanı, köy girişinden meydana kadar anayol boyunca uzanan ticari yapılar(kahvehane, bakkal vs.), konut bahçeleri yerleşim içindeki dış mekân kurgusunu oluşturmaktadır. Anayol sıcak asfalt kaplama iken ara sokaklar kilit parke kaplamasına sahiptir, yer yer dar, kıvrımlı, toprak sokaklarda bulunmaktadır. Saray ilçesinden Bahçeköy mahallesine ulaşım; saat başı kalkan minibüslerle sağlanmaktadır.

Bahçeköy yerleşimi, hafif eğimli arazi üzerinde gelişen meşe, gürgen, çam ağaçlarının tanımlandığı orman peyzajına sahiptir. Yerleşim için önemli bir üretim olan ormancılık yerleşimin "Orman Köyü" teması ile gelişimine neden olmuştur. Buna ek olarak büyükbaş hayvan yetiştiriciliği ve arıcılık da üretim peyzajına katılmaktadır.

Çizelge 4.8. Bahçeköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri (Orijinal 2018)

DIŞ MEKÂN KURGUSU - SOKAK		ULAŞIM			ETNİK KÖKEN		GELENEKSEL YAPI			
Dar - kıvrımlı	Düz - devamlı	Asfalt yol	Kilit parke	Toprak yol	Göçmen köyü	Osmanlı köyü	Festivaller	Yöresel Kıyafet	Yöresel ürünler	Geleneksel yemek kültürü
X	X	X	X		X			X	X	
										

Çizelge 4.9.'da Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (2017) verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır. Bahçeköy yerleşiminin üretim durumuna ilişkin veriler yer almaktadır. Yerleşim içinde süregelen yerel ekonomi ormancılık ve ikinci planda hayvancılığa dayanmaktadır. Mevsimsel olarak gelişen mantar toplayıcılığı da yerel ekonomiye katkı sağlamaktadır.

Çizelge 4.9. Bahçeköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu (Orijinal 2018)

BAHÇEKÖY ÜRETİM VE İŞLETME			
Hayvancılık		Büyükbaş 100 – Manda 27	Yıllık et üretimi: 1632 kg
		Kümes ~300	
		Arı koloni 133	Yıllık bal üretimi: 1862 kg
		50 Baş ve Üzeri Hayvan İşletme Sayısı	1
		Tarımsal Kooperatifler	1
Ormancılık		Kuzey meşe-gürgen-kestane-karaçam karışık ormanı	7885 da
Tarım		Çayır otu	30,3 da

4.2.2. Bahçeköy'e ilişkin SWOT analizi

Geniş orman alanları varlığı, odunculuk, hayvancılık ve arıcılık potansiyeli, amlıkoy Tabiat Parkı'nın varlığı bu bölgenin güçlü özellikleri arasında yer alırken köy yerleşimine ilişkin alt ölçek planların yapılmamış olması, alt yapı yetersizliği gibi zayıf yanlarda yerleşimin diğer özelliklerindedir. AŞağıda izelge 4.10.'da Bahçeköy yerleşimine ilişkin detaylı SWOT analizi verilmiştir.

Şekil 4.19. Bahçeköy (orijinal)

Çizelge 4.10. Bahçeköy'e ilişkin SWOT analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> -Çamlıkoy Tabiat Parkı'nın varlığı -Geniş orman alanları varlığı - Karadeniz'e kıyısı olması -Odunculuk, hayvancılık ve arıcılık potansiyeli, tıbbi-aromatik bitki varlığı -Yöresel ürünlerin varlığı (manda yoğurdu) -Doğa yürüyüşleri ve kampçılık potansiyeli -Doğa fotoğrafçılığı potansiyeli -Erişilebilirlik -Mekânsal biçimleniş 	<ul style="list-style-type: none"> - Köy yerleşimine ilişkin alt ölçek planların yapılmamış olması -Alt yapı yetersizliği -Genç nüfusa yeterli istihdam sağlanamaması -Turizme yönelik tanıtım yetersizliği -Turizme yönelik konaklama imkanı sunulamaması -Kalifiye eleman eksikliği -Yerel halkın turizme yönelik eğitim ve bilinç eksikliği -Pazarlama sorunları - Yöre halkının girişimcilik özelliğinin yetersiz olması -Hayvancılığın azalması -Ormandan kaynaklanan gelir kaynaklarının azalması -Tarımsal toprakların azlığı 	<ul style="list-style-type: none"> -Doğal peyzaj değerlerinin korunmuş olması -Çamlıkoy Tabiat Parkı'nın çekim merkezi yaratması - Çamlıkoy Tabiat Parkı'nın Deniz ve Orman peyzajını bir arada bulundurması -Yüksek Ekoturizm potansiyeline sahip olunması -Çeşitli rekreasyonel aktivitelere olanak sunması -Ekoturizme olan ilginin artması -Üst ölçek planlarda ekoturizme öncelik tanınması -Kıyıköy yolu üzerinde yer alması -Kuş göç yolları üzerinde bulunması 	<ul style="list-style-type: none"> -Genç nüfusun sanayi kentlerine göç etmesi -Yerel yönetimlerin yeterli destek sağlamaması -Planlama yapılmadan gerçekleştirilecek ekoturizm faaliyetleri ile alanın doğal yapısının bozulma riskinin olması, -Doğa turizmi kapasitesinin dışarıdan (yerel halkın dışında) gelen yatırımcılar tarafından kullanılması olasılığı - Rüzgâr santrallerinin kuş göç yolları üzerine kurulma olasılığı

4.2.3. Güngörmez'e İlişkin Peyzaj Kimlik  zelliklerinin Tespiti

AŞağıda izelge 4.11.'de Güngörmez yerleşimine ait genel bilgiler ve doğal kimlik bileşenlerinin yer aldđđı peyzaj kimlik kartı verilmiştir. Buna göre; merkeze uzaklıđđı 7 km olup, 1352 nüfusa sahip bir yerleşimdir. 1877 Yılında Bulgaristan'ın Varna vilayetinin Pravada kazasından gelen Hacı Abdullah ve Molla Osman sülaleleri tarafından kurulmuştur. Köy 'güngörmez' adını, etrafı g r ve yüksek ağaçlarla çevrili gün görmeyen bir su kaynağından almıştır. (Url-40, köy bilgi formu)

Doğal kimlik bileşenlerinden topoğrafik yapıya bakıldığında hafif eğimli topoğrafya baskın, düze yakın topoğrafya zayıf durumdadır. Bitki  rt s  olarak da kayın, gürgen, kestane, meşe ormanları baskın olarak belirlenmiştir.

- **Doğal kimlik bileşenleri**

Güngörmez, yeşil bitki örtüsüyle, Ergene Havzası'nın kara ikliminden, Yıldız Dağları'nın Karadeniz iklimine geçiş yaptđđı bir noktada, Ergene Havzası'ndan daha yağışlı bir iklim  zelliđđi gösterir. En çok yađıŐ alan köylerden biridir. Düze yakın bir topoğrafyaya sahip yerleşim ağırlıklı paleojen yapı  zelliđđi göstermektedir. Güngörmez yerleşimi içerisinden geçmekte olan Darı Tarla deresi üzerinde taşkın koruma tesisi oluşturulmuştur. Yerleşimde orman dokusu mevcuttur, ormanlarda geniş yapraklı ağaçlardan meşe, iğne yapraklılardan ise karaçam hâkimdir. Faunaya ait veriler elde edilemediğinden doğal peyzaj kimlik kartında yer verilememiştir.

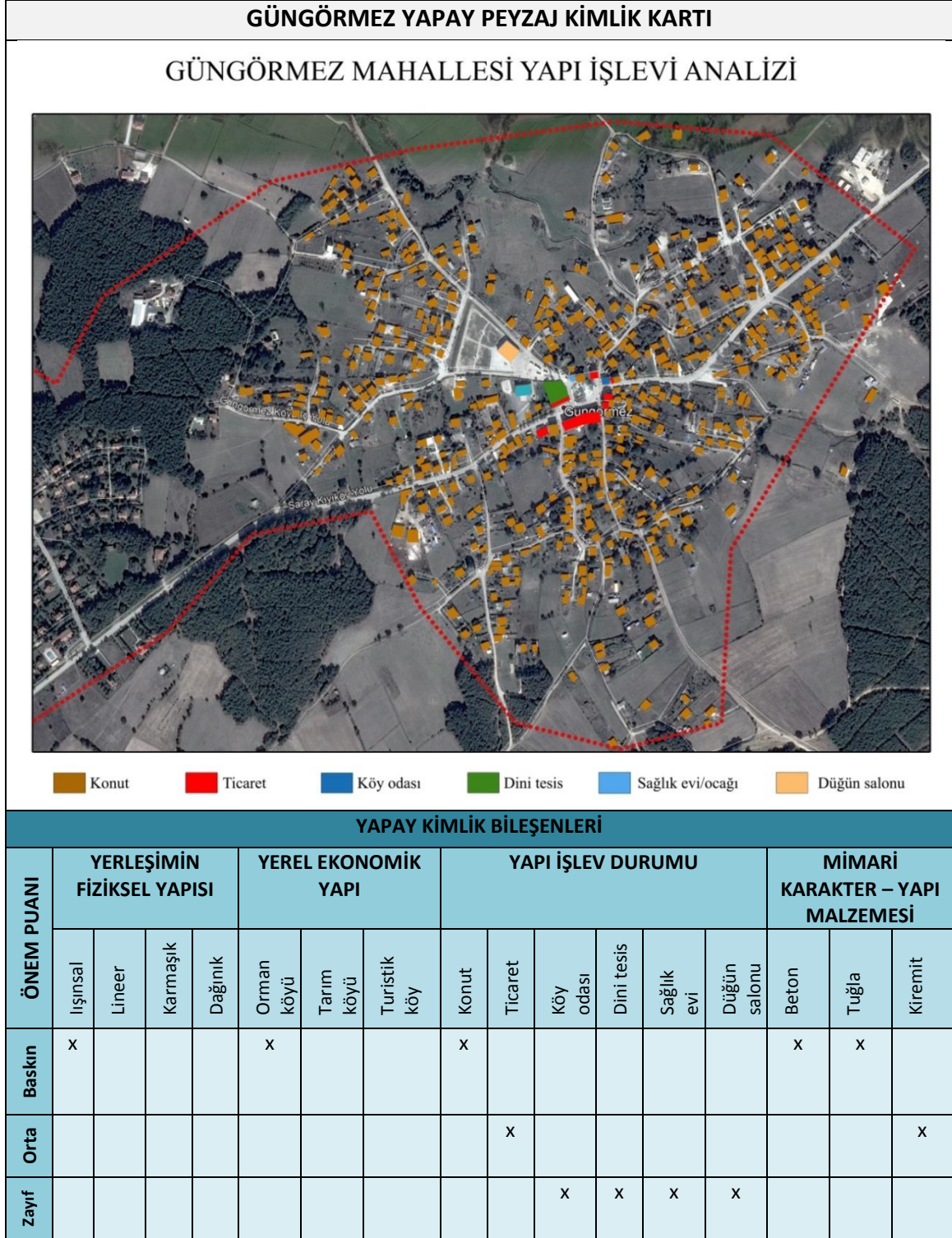
Çizelge 4.11. Güngörmez'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik bileşenleri (Orijinal 2018)

GÜNGÖRMEZ DOĞAL PEYZAJ KİMLİK KARTI													
													
YERLEŞİM ADI:						Güngörmez							
COĞRAFİ KONUM:						41°29'42.22" K – 27°59'02.45" D							
BÖLGE:						Marmara							
NÜFUS:						1352 (2017)							
MERKEZE UZAKLIK:						7 km							
RAKIM:						221 m							
DOĞAL KİMLİK BİLEŞENLERİ													
ÖNEM PUANI	TOPOĞRAFYA			JEOLJİ		TOPRAK YAPISI		SU YÜZEYLERİ			BİTKİ ÖRTÜSÜ		
	Düze yakın	Hafif eğimli	Orta eğimli	Neojen	Paleojen	Rendzina	Vertisol	Deniz	Dere	Göl	Kayın, gürgen, kestane, meşe ormanları	Karaçam, meşe ve ardıç ormanları	Antropojen ve ağaçlı bozkır
Baskın		X			X		X				X		
Orta									X				
Zayıf	X												
													

- **Yapay Kimlik Bileşenleri**

Çizelge 4.12.'de GÜNGÖRMEZ yerleşimine ait yapay kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı verilmiştir.

Çizelge 4.12. GÜNGÖRMEZ'e İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti - Yapay Kimlik Bileşenleri (Orijinal 2018)

										
DIŞ MEKÂN KURGUSU - SOKAK		ULAŞIM			ETNİK KÖKEN		GELENEKSEL YAPI			
Dar - kıvrımlı	Düz - devamlı	Asfalt yol	Kilit parke	Toprak yol	Göçmen köyü	Osmanlı köyü	Festivaller	Yöresel Kıyafet	Yöresel ürünler	Genelkysel yemek kültürü
	X	X	X		X		X	X	X	
										

Çizelge 4.12'ye göre; yapay kimlik bileşenlerinden yerel ekonomik yapıda orman köyü baskın durumdadır. Yapı işlev durumuna bakıldığında konut karakteri baskın, ticari yapılar orta ve sağlık tesisi gibi yapılar zayıf karakter olarak derecelendirilmiştir.

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun ile Tekirdağ'ın Büyükşehir statüsüne geçmesi ile birlikte Güngörmez köyü mahalle statüsüne geçmiştir. Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Kırsal Turizm proje alanı olarak belirlediği Saray'ın 3 mahallesinden biridir.

Yerleşimin fiziksel yapısı ışınsal dokudadır. Tek yapı şeklinde gelişen konut birimleri, okul, cami, sağlık ocağı, düğün salonu yerleşim içindeki başlıca yapı tipleridir. Genelde iki katlı, anayol çevresinde çok katlı betonarme konutlar sokak üzerinde yer almaktadır. Yapı malzemesi beton ve kiremit ağırlıklıdır. Anayoldan iç kesimlere gidildikçe bahçeler yapılar görülmektedir. Güngörmez mahallesinde yapı birimleri ana yolun çevresinde sık bir doku oluşturarak konumlanırken, dış çepere yaklaşıldıkça seyrek yapılaşma görülmektedir. Birçok kırsal yerleşimde geçerli olan sokak meydan ilişkisi Güngörmez yerleşiminde de mevcuttur. Atatürk heykeli, çeşme ve oturma birimleri bulunan meydan; iş yerleri, cami ve köy odasının keşiştiği noktada konumlanmıştır. Anayol sıcak asfalt kaplama iken ara sokaklar kilit parke

kaplamasına sahiptir. Saray ilçesinden Güngörmez mahallesine ulaşım; saat başı kalkan minibüslerle sağlanmaktadır.

Güngörmez yerleşimi, düze yakın arazi üzerinde gelişen meşe, gürgen, çam ağaçlarının tanımladığı orman peyzajına sahiptir. Yerleşim için önemli bir üretim olan ormancılık yerleşimin “Orman Köyü” olarak gelişmesine neden olmuştur. Buna ek olarak büyükbaş hayvan yetiştiriciliği özellikle manda yetiştiriciliği üretim peyzajına katılmaktadır. Yerleşim içinde süregelen yerel ekonomi ormancılık ve ikinci planda hayvancılığa dayanmaktadır. Mevsimsel olarak gelişen mantar toplayıcılığı ve az da olsa tarımsal faaliyetler de yerel ekonomiye katkı sağlamaktadır. Buğday, yulaf ayçiçeği başlıca tarım ürünleri iken konut bahçelerinde yer alan meyve ağaçları ve mevsimlik sebze türleri yerleşimin kültürel bitki dokusunu oluşturmaktadır.

Yerleşimin etnik kökeni göçmenliğe dayanmaktadır. Bulgaristan’ın Varna vilayetinden göçen sülaleler tarafından kurulmuş göçmen köyüdür. Geleneksel aile yapısına sahip, komşuluk ilişkilerinin süregeldiği toplumsal yapıya sahiptir. Düğün, sünnet gibi kutlamalar yerleşim içinde süregelen geleneksel etkinliklerdir. 2016 yılında Manda ve mantar festivali yapılmıştır.

Çizelge 4.13 Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü’nün 2017 yılı verilerinden yararlanılarak elde edilmiştir. Güngörmez yerleşiminin üretim durumuna ilişkin hayvancılık ve tarımla ilgili resmi veriler yer almaktadır.

Çizelge 4.13. Güngörmez’e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu (Orijinal 2018)

GÜNGÖRMEZ ÜRETİM PEYZAJI			
Hayvancılık		Büyükbaş 1500 – Manda 833	Günlük süt üretimi 1067 Lt
		Küçükbaş 1450	Yıllık et üretimi: 6050 kg
		Kümes ~1000	
		50 Baş ve Üzeri Hayvan İşletme Sayısı	6

Ormanlık		Kuzey meşe-gürgen-kestane-karaçam karışık ormanı	-
Tarım		Tarımsal Kooperatifler	0
		Çayır otu	125 da
		Buğday	36 da
		Yulaf	29 da
		Ayçiçek	13 da
		Ceviz	12 da
		Arpa	6,3 da
		Soğan	6 da
		Yonca	4,6 da
		Mısır	4 da
		Kiraz	4 da
		Macar fiğ	2 da
		Silajlık mısır	2 da
		Ayva	1 da
		Armut	1 da

4.2.4. Güngörmez'e ilişkin SWOT analizi

Yöresel  r nler (manda yoğurdu), Kalkolitik ağ kalıntularına rastlanması (mağaralar), geniş orman alanları varlığı gibi özellikler bölgenin güçlü yönleri arasında yer alırken Yerel  r nlerin ekonomik değere dönüştürülmesi için gerekli olan; birlik, kooperatif gibi oluşumların eksikliği ve Ormandan kaynaklanan gelir kaynaklarının azalması gibi zayıf yanlar da yerleşimin diğer özelliklerindedir. AŞağıda izelge 4.14.'de Güngörmez yerleşimine ilişkin detaylı SWOT analizi verilmiştir.

Şekil 4.20. Güngörmez (orijinal)

Çizelge 4.14. Güngörmez'e ilişkin SWOT analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> -Geniş orman alanları (odunculuk, hayvancılık ve arıcılık potansiyeli Mantar toplayıcılığı) -Hayvancılık faaliyetleri -Erişilebilirlik -Yöresel ürünler (manda yoğurdu) -Kalkolitik çağ kalıntılarına rastlanması (mağaralar) - Doğal (bozulmamış) alanların varlığı, -Mekânsal biçimleniş -Eğitim kurumu varlığı(8 yıllık eğitim öğretim) -Altyapı sisteminin tamamlanmış olması (elektrik, içme suyu, kanalizasyon) 	<ul style="list-style-type: none"> - Yerel ürünlerin ekonomik değere dönüştürülmesi için gerekli olan; birlik, kooperatif gibi oluşumların eksikliği -Pazarlama sorunları -Hayvancılığın azalması -Ormandan kaynaklanan gelir kaynaklarının azalması -Kalifiye eleman eksikliği -Yeterince tanınıyor olmayışı -Genç nüfusa yeterli istihdam sağlanamaması -Turizme yönelik eğitim ve bilinç eksikliği 	<ul style="list-style-type: none"> - Ekoturizm potansiyeline sahip olunması -Ekoturizme olan ilginin artması -Güngörmez Mağaraları'nın 2. Derece doğal ve arkeolojik sit alanı olması -Ekoturizme olan ilginin artması -Üst ölçek planlarda ekoturizme öncelik tanınması - Mağara turizmüne uygun potansiyele sahip olması 	<ul style="list-style-type: none"> - İkinci konutların artarak betonlaşmaya yol açması ve orman alanlarının baskı altında olması - Yerel yönetimlerin yeterli destek sağlamaması - Rüzgâr santrallerinin kuş göç yolları üzerine kurulma olasılığı ve orman dokusunda tahribat yaratması

4.2.5. Safaalan'a İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti

Aşağıda çizelge 4.15.'de Safaalan yerleşimine ait genel bilgiler ve doğal kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı verilmiştir. Buna göre; merkeze uzaklığı 17 km olup, 1200 nüfusa sahip bir yerleşimdir. Bulgaristan'dan gelen 40 hane tarafından Fevziye köyü olarak kurulmuştur. Köy, Balkan Savaşlarında boşaltılmış, Kurtuluş Savaşından sonra 1914-1915 yıllarında tekrar yerleşilmiş, ormanlık olmasından dolayı sefa sürme düşüncesinden yola çıkarak Safaalan olarak değiştirilmiştir (Url-41).

Doğal kimlik bileşenlerinden topoğrafik yapıya bakıldığında hafif eğimli topoğrafya baskın gelmektedir, toprak yapısı olarak da vertisol baskın karakterde iken rendzina orta derece olarak belirlenmiştir.

- **Doğal kimlik bileşenleri**

Yerleşimde Marmara ve Karadeniz iklimi hâkimdir. Kışlar sert yoğun kar yağışlı ve ayaz, yazlar ise sıcak olduğu kadar çam ve meşe ormanlarından gelen esintiyle serin geçmektedir. Topoğrafya hafif eğimlidir, jeolojik yapısı neojen ve paleojenlerden oluşur. Yerleşim sınırları içerisinde eski kömür madeninin oluşturduğu iki adet gölet bulunmaktadır. Bitki örtüsünde kuzey meşe-gürgen-kestane karışık orman dokusu görülmektedir. Faunaya ait veriler elde edilemediğinden doğal peyzaj kimlik kartında yer verilememiştir.

Çizelge 4.15. Safaalan'a ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik bileşenleri (Orijinal 2018)

SAFAALAN DOĞAL PEYZAJ KİMLİK KARTI													
													
YERLEŞİM ADI:						Safaalan							
COĞRAFİ KONUM:						41°25'37.69'' K – 28°06'00.49'' D							
BÖLGE:						Marmara							
NÜFUS:						1200 (2017)							
MERKEZE UZAKLIK:						17 km							
RAKIM:						208 m							
DOĞAL KİMLİK BİLEŞENLERİ													
ÖNEM PUANI	TOPOĞRAFYA			JEOLOJİ		TOPRAK YAPISI		SU YÜZEYLERİ			BİTKİ ÖRTÜSÜ		
	Düze yakın	Hafif eğimli	Orta eğimli	Neojen	Paleojen	Rendzina	Vertisol	Deniz	Dere	Göl	Kayın, gürgen, kestane, meşe ormanları	Karaçam, meşe ve ardıç ormanları	Antropojen ve ağaçlı bozkır
Baskın		X			X		X		X		X		
Orta						X				X			
Zayıf													
													

- **Yapay kimlik bileşenleri**

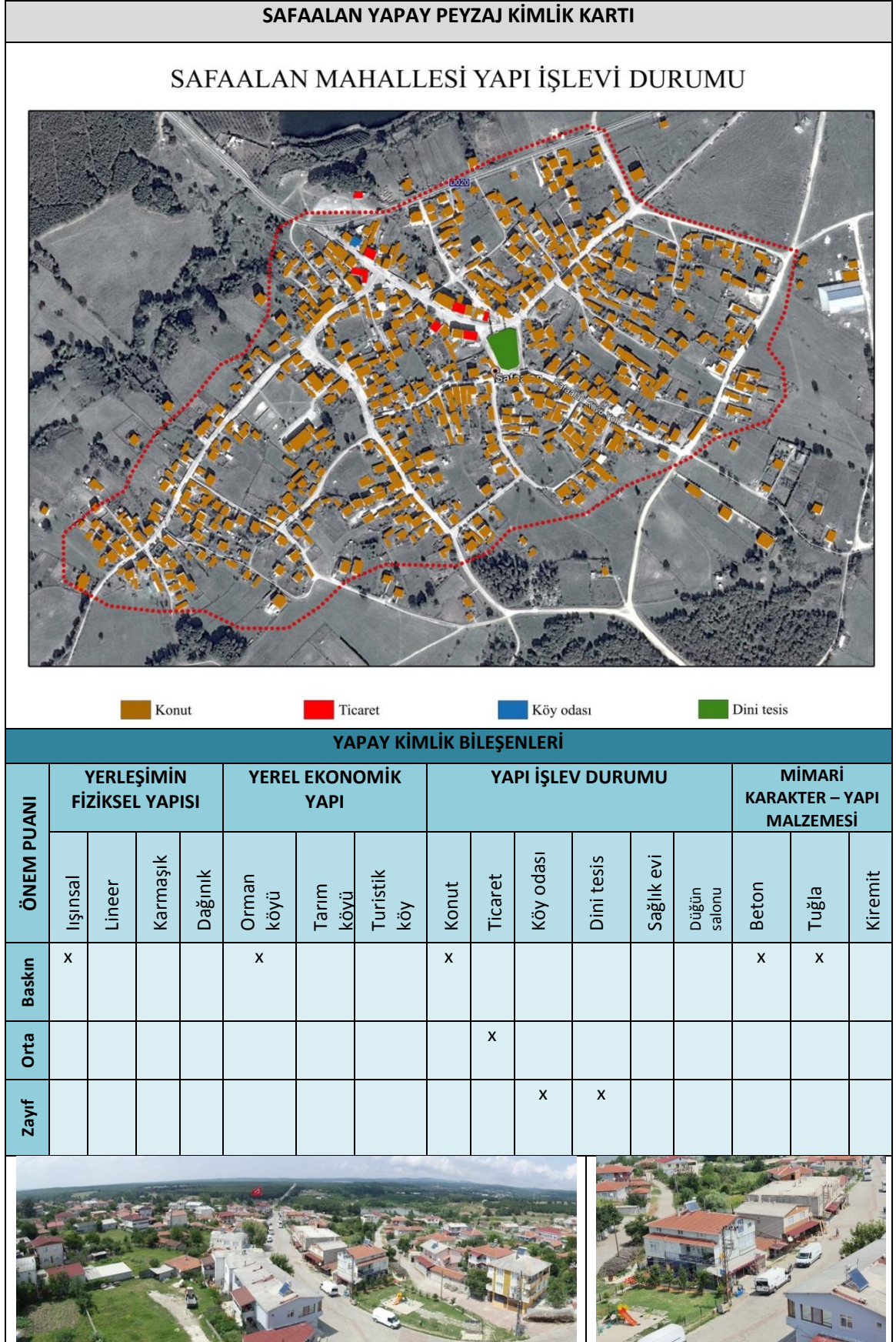
Çizelge 4.16.'da Safaalan yerleşimine ait yapay kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı verilmiştir. Buna göre; yapay kimlik bileşenlerinden yerleşimin fiziksel yapısında lineer karakter baskındır. Yapı işlev durumuna bakıldığında konut karakteri baskın, ticari yapılar orta ve köy odası gibi yapılar zayıf karakter olarak derecelendirilmiştir. Ayrıca Safaalan yerleşimi içerisinde Tarihi dokuya ait herhangi bir veri elde edilemediğinden yapay peyzaj kimlik kartında yer verilmemiştir.

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun ile Tekirdağ'ın Büyükşehir statüsüne geçmesi ile birlikte Safaalan köyü mahalle statüsüne geçmiştir. Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Kırsal Turizm proje alanı olarak belirlediği Saray'ın 3 mahallesinden biridir.

Yerleşimin fiziksel yapısı ışınsal dokudur. Tek yapı şeklinde gelişen konut birimleri, okul, cami, köy odası yerleşim içindeki başlıca yapı tipleridir. Genelde iki katlı, betonarme konutlar sokak üzerinde veya bahçe içinde yer almaktadır. Sokak üzerinde yer alan evlerin ön cepheleri sokağa bakmakta, bahçe içinde yer alan evlerin ön cepheleri bahçeye açılmaktadır. Safaalan mahallesinde yapı birimleri topoğrafya ile uyumlu bir şekilde arazi üzerinde konumlanmaktadır. Yapı malzemesi beton, tuğla ağırlıktadır. Dış mekân kurgusunu tanımlayan sokak-meydan ilişkisi Safaalan yerleşiminde belirsiz biçimdedir. Köy girişinden camiye kadar ana aks boyunca uzanan ticari yapılar (kahvehane, bakkal vs.) yerleşim içindeki dış mekân kurgusunu oluşturmaktadır. Anayol sıcak asfalt kaplama iken köy girişinden itibaren geniş ana aks ve ara sokaklar kilit parke kaplamasına sahiptir. Asfalt yol. Saray ilçesinden Safaalan mahallesine ulaşım; saat başı kalkan minibüslerle sağlanmaktadır.

Safaalan yerleşimi, hafif eğimli arazi üzerinde gelişen meşe, gürgen, çam ağaçlarının tanımladığı orman köyü niteliğindedir. Buna ek olarak büyükbaş hayvan yetiştiriciliği ve arıcılık da üretim peyzajına katılmaktadır. Safaalan yerleşiminin yerel ekonomisi ormancılığa ve ikincil olarak hayvancılığa dayanmaktadır. Son dönemlerde sanayi kuruluşlarında işçi olarak çalışan nüfus artış göstermektedir. Mevsimsel olarak gelişen mantar toplayıcılığı ve tarımsal faaliyetler de yerel ekonomiye katkı sağlamaktadır. Kiraz, elma, ceviz yerleşimin başlıca tarımsal ürünleridir. Konut bahçelerinde yer alan meyve ağaçları ve mevsimlik sebze türleri de yerleşimin kültürel bitki dokusunu oluşturmaktadır.

Çizelge 4.16. Safaalan'a ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri (Orijinal 2018)

DIŞ MEKÂN KURGUSU - SOKAK		ULAŞIM			ETNİK KÖKEN		GELENEKSEL YAPI			
Dar - kırımlı	Düz - devamlı	Asfalt yol	Kilit parke	Toprak yol	Göçmen köyü	Osmanlı köyü	Festivaller	Yöresel Kıyafet	Yöresel ürünler	Geleneksel yemek kültürü
	X	X	X		X			X	X	
										

Safaalan yerleşimi Bulgaristan göçmenleri tarafından kurulmuş bir köydür. Düğün, sünnet gibi kutlamalar yerleşim içinde süregelen geleneksel etkinliklerdir. Geleneksel aile yapısına sahip, komşuluk ilişkilerinin devam etmekte olduğu toplumsal yapıya sahiptir. Arazi yönetim şekli bireysel parsel sahipliğidir.

Çizelge 4.17. Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün 2017 yılı verilerinden elde edilmiştir. Safaalan yerleşiminin üretim durumuna ilişkin hayvancılık ve tarımla ilgili resmi veriler yer almaktadır.

Çizelge 4.17. Safaalan'a ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu (Orijinal 2018)

SAFAALAN ÜRETİM PEYZAJI			
Hayvancılık		Büyükbaş 430 – Manda 173	Yıllık et üretimi: 568 kg
		Küçükbaş 1100	
		Kümes ~2000	
		Arı koloni 432	Yıllık bal üretimi: 6048 kg

		50 Baş ve Üzeri Hayvan İşletme Sayısı	-
Ormancılık		Kuzey meşe-gürgen-kestane-karaçam karışık ormanı	38,000 da
Tarım		Tarımsal Kooperatifler	-
		Kiraz	70,5 da
		Elma	33 da
		Ceviz	18,3 da
		Ayçiçek	16 da
		Silajlık mısır	6,5 da
		Çayır otu	5,5 da
		Biber	2 da
		Domates	2 da
		Patlıcan	2 da

4.2.6. Savaşalan'a ilişkin SWOT analizi

Altyapı sisteminin tamamlanmış olması (elektrik, içme suyu, kanalizasyon), geniş orman alanları varlığı gibi özellikler bölgenin güçlü yönleri arasında yer alırken Tarım alanlarının yeterli olmayışı ve tarımsal faaliyetlerin bireysel olarak sınırlı kalması, Genç nüfusun üretime katılmaması gibi zayıf yanlar da yerleşimin diğer özelliklerindedir. Aşağıda çizelge 4.18.'de Savaşalan yerleşimine ilişkin detaylı SWOT analizi verilmiştir.

Çizelge 4.18. Safaalan’a ilişkin SWOT analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> -Geniş orman alanları (odunculuk, mantar toplayıcılığı) -Hayvancılık faaliyetleri -Altyapı sisteminin tamamlanmış olması (elektrik, içme suyu, kanalizasyon) -Yöresel ürünler (manda yoğurdu) satış birimi bulunması -Tarımsal faaliyetler(Kiraz üretimi) -Erişilebilirlik -Eğitim kurumu varlığı(8 yıllık eğitim öğretim) -Bu yıl düzenlenen 1. Geleneksel Safaalan Kiraz Festivali(2018) 	<ul style="list-style-type: none"> - Yerel ürünlerin ekonomik değere dönüştürülmesi için gerekli olan; birlik, kooperatif gibi oluşumların eksikliği -Tarım alanlarının yeterli olmayışı ve tarımsal faaliyetlerin bireysel olarak sınırlı kalması -Yöreye özgü değerlerin yeterince tanıtılmaması -Genç nüfusun üretime katılmaması -Turizme yönelik eğitim ve bilinç eksikliği -Pazarlama sorunları -Konaklama imkânı sunulmaması -İkinci Konut kullanımları 	<ul style="list-style-type: none"> -Doğa turizmi potansiyeline sahip olması -İlçe merkezi ve İstanbul’a yakınlığı (3. Hava alanına yakınlık) - Su varlığı (maden göletinin rekreasyon amaçlı kullanımına yönelik planlar) -Ekoturizme olan ilginin artması -Üst ölçek planlarda ekoturizme öncelik tanınması -Folklorik değerlerin günümüzde halen yaşatılıyor olması -Topraksız tarım yapılabilen seraların oluşturulmasına yönelik planlar (marul,çilek üretimi) 	<ul style="list-style-type: none"> -Genç nüfusun sanayi kentlerine göç etmesi -Hayvancılık faaliyetlerinin giderek azalması -Köy giriş yolunun selden kapanma riski -Madencilik faaliyetleri(Taş ocaklarının taşıt trafiğini olumsuz etkilemesi ve toz bulutu yaratması) - İkinci konutların artarak betonlaşmaya yol açması

4.2.7. Edirköy'e İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti

Edirköy yerleşimine ait genel bilgiler ve doğal kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı Çizelge 4.19.'da verilmiştir. Buna göre; merkeze uzaklığı 5 km olup, 347 nüfusa sahip bir yerleşimdir.

Edirköy Köyü kuruluş tarihi hakkında kesin bir bilgi bulunmamakla beraber 1825 yılında Osmanlı-Rus savaşında Rusların Çatalca'ya kadar geldiklerinde Köyün 7-8 mahalleden oluşan Dumlu kasabası olarak bilindiği söylenmektedir. Köyün tarihi varlıkları olarak bilinen Cami ve Korusu 1876'daki Osmanlı-Rus savaşından sonra Saray vakfına o zamanki Padişah olan Sultan Abdülhamit tarafından yaptırıldığı söylenmektedir. Daha sonra 1999'da bazı bölümleri çöktüğü için yenisi yapılmıştır (Url-42).

- **Doğal kimlik bileşenleri**

Doğal kimlik bileşenlerinden topoğrafik yapıya bakıldığında düze yakın topoğrafya baskın gelmektedir, bitki örtüsü olarak da karaçam, meşe ve ardıç ormanları baskındır (Çizelge 4.19).

Yerleşimde karasal iklim hâkimdir. Sibiryaya antisiklonu Balkanlar üzerinden buralara geldiğinden kışın kuru ve dondurucu soğuklar olur. Topoğrafya düze yakın arazi şeklindedir. Jeolojik yapısı Neojen yapıdan oluşmaktadır. Edirköy sınırları içerisinde eski kömür madeninin oluşturduğu göletler bulunmaktadır. Ağırlıklı olarak meşe orman dokusu görülmektedir. Faunaya ait verilere ulaşılamamıştır.

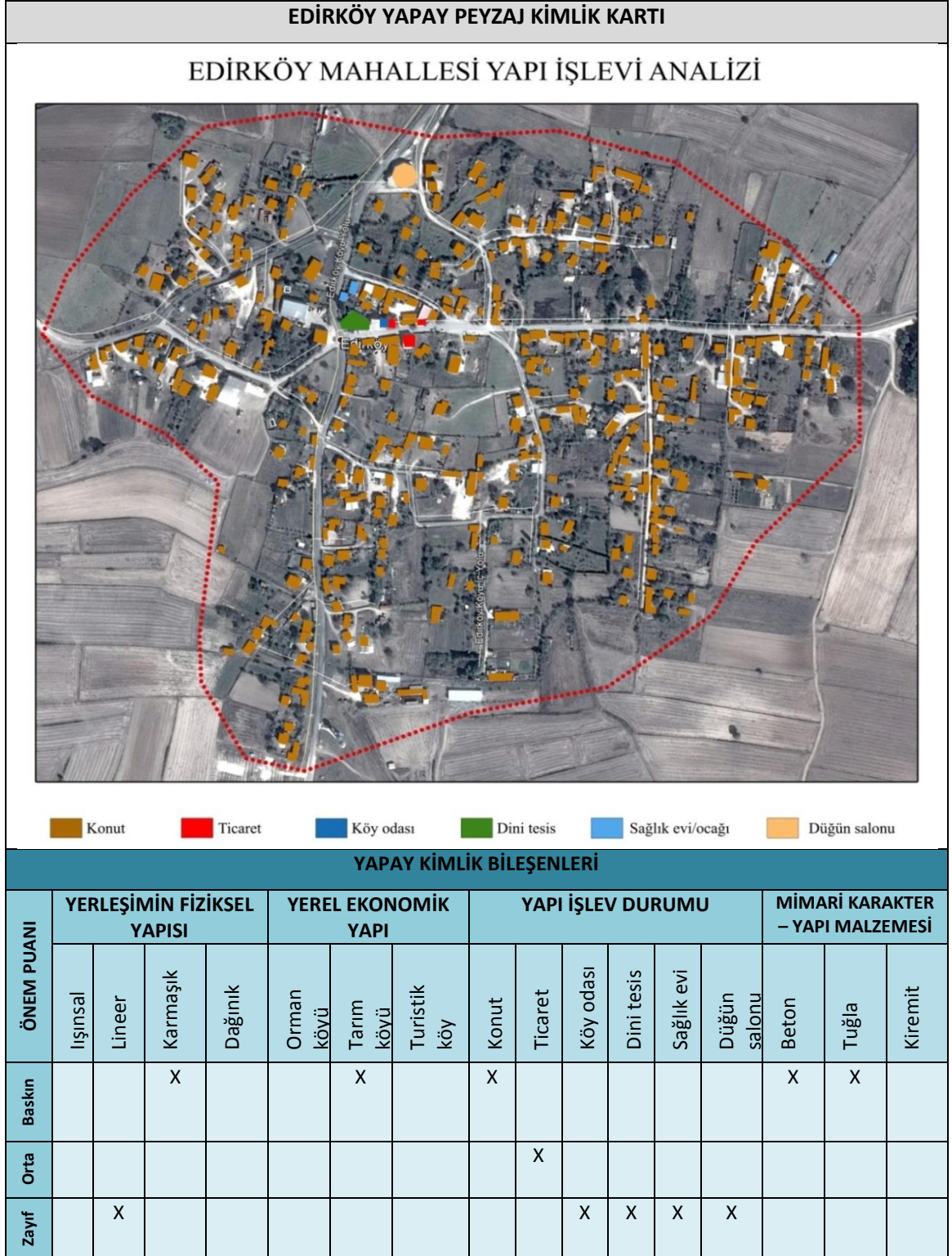
- **Yapay kimlik bileşenleri**

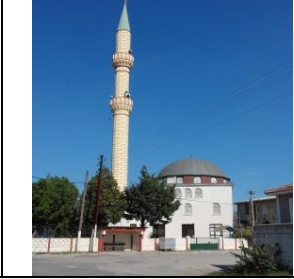

Edirköy yerleşimine ait yapay kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı çizelge 4.20.'de verilmiştir. Buna göre; yapay kimlik bileşenlerinden yerleşimin fiziksel yapısında karmaşık doku baskın iken lineer doku zayıf karakterdedir. Yapı işlev durumuna bakıldığında konut karakteri baskın, ticari yapılar orta ve sağlık evi, düğün salonu gibi yapılar zayıf karakter olarak derecelendirilmiştir.

Çizelge 4.19. Edirköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik bileşenleri (Orijinal 2018)

EDİRKÖY DOĞAL PEYZAJ KİMLİK KARTI													
													
YERLEŞİM ADI:						Edirköy							
COĞRAFİ KONUM:						41°28'33.82" K – 27°51'12.00" D							
BÖLGE:						Marmara							
NÜFUS:						347 (2017)							
MERKEZE UZAKLIK:						5 km							
RAKIM:						166 m							
DOĞAL KİMLİK BİLEŞENLERİ													
ÖNEM PUANI	TOPOĞRAFYA			JEOLJİ		TOPRAK YAPISI		SU YÜZEYLERİ			BİTKİ ÖRTÜSÜ		
	Düze yakın	Hafif eğimli	Orta eğimli	Neojen	Paleojen	Rendzina	Vertisol	Deniz	Dere	Göl	Kayın, gürgen, kestane, meşe ormanları	Karaçam, meşe ve ardıç ormanları	Antropojen ve ağaçlı bozkır
Baskın	X			X		X						X	
Orta										X			
Zayıf													
													

Çizelge 4.20. Edirköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri (Orijinal 2018)

										
DIŞ MEKÂN KURGUSU - SOKAK		ULAŞIM			ETNİK KÖKEN		GELENEKSEL YAPI			
Dar - kıvrımlı	Düz - devamlı	Asfalt yol	Kilit parke	Toprak yol	Göçmen köyü	Osmanlı köyü	Festival/ Şenlik	Yöresel Kıyafet	Yöresel ürünler	Geleneksel yemek kültürü
	x	x	x		x			x		x
										

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun ile Tekirdağ'ın Büyükşehir statüsüne geçmesi ile birlikte Bahçeköy köyü mahalle statüsüne geçmiştir. Yerleşimin fiziksel yapısı karmaşık dokudadır. Tek yapı şeklinde gelişen konut birimleri, cami, sağlık evi, köy odası yerleşim içindeki başlıca yapı tipleridir. Genelde tek ve iki katlı, betonarme konutlar genellikle bahçe içinde yer almaktadır. Düz bir topoğrafyaya sahip olan Edirköy mahallesinde yapılar daha çok sirkülasyon hattı boyunca konumlanmaktadır. Yapı malzemesi olarak beton, tuğla, kiremit gözlemlenmektedir. Sokak, Cami ve yanında konumlanan köy odasının bulunduğu köy meydanı, meydandan itibaren anayol boyunca uzanan ticari yapılar (kahvehane, bakkal vs.), konut bahçeleri yerleşim içindeki dış mekân kurgusunu oluşturmaktadır. Anayol sıcak asfalt kaplama iken ara sokaklar kilit parke kaplamasına sahiptir, yer yer dar, kıvrımlı, toprak sokaklarda bulunmaktadır. Edirköy mahallesi ulaşımı; İlçe merkezine okul ve iş saatleri baz alınarak günde 3 kez köy minibüsü ile sağlanmaktadır.

Edirköy yerleşimi, düz arazi üzerinde gelişen tarım arazilerinin tanımladığı ova peyzajına sahiptir. Yerleşim için önemli bir üretim olan tarıma ek olarak büyükbaş-küçükbaş hayvan yetiştiriciliği ve arıcılık da üretim peyzajına katılmaktadır. Yerleşim içinde süregelen yerel ekonomi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Ek olarak özellikle genç nüfus

tarafından sanayi kuruluşlarına yönelim söz konusu olmaktadır. Kültürel bitki dokusu; buğday ve ayçiçeği başta olmak üzere silajlık mısır, yulaf, fasulye, karpuz gibi tarım ürünlerinden oluşmaktadır. Yerleşim Osmanlı - Rus savaşı (93 Harbi) sonucu Bulgaristan'dan gelenlerle kurulmuş göçmen köyüdür. Geleneksel aile yapısına sahip, komşuluk ilişkilerinin süregeldiği toplumsal yapıya sahiptir. Düğün, sünnet, Köy korusunda Hıdırellez şenliği gibi kutlamalar yerleşim içinde süregelen geleneksel etkinliklerdir.

Çizelge 4.21. Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün 2017 yılı verilerinden yararlanılarak elde edilmiştir. Edirköy yerleşiminin üretim durumuna ilişkin hayvancılık ve tarımla ilgili resmi veriler yer almaktadır.

Çizelge 4.21. Edirköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu (Orijinal 2018)

EDİRKÖY ÜRETİM PEYZAJI			
Hayvancılık		Büyükbaş 510	Günlük süt üretimi: 1020 Lt
		Küçükbaş 400	Yıllık et üretimi: 8100 Kg
		Kümes ~500-600	
		Arı koloni ~30-40	Yıllık bal üretimi: 400 Kg
		50 Baş ve Üzeri Hayvan İşletme Sayısı	-
		Tarımsal Kooperatifler	-
Ormancılık		Edirköy meşe korusu	~220 da
Tarım		Buğday	4920 da
		Ayçiçeği	3068 da

	Macar fiğ	185 da
	Silajlık mısır	148 da
	Yulaf	130 da
	Çayır otu	33 da
	Yonca	17 da
	Arpa	15 da
	Fasulye	12 da
	Tritikale	9 da
	Nohut	8 da
	Karpuz	5,2 da
	Üzüm	0,5 da

4.2.8. Edirköy'e ilişkin SWOT analizi

Geniş tarım alanlarının varlığı (tarımsal faaliyetler), tarım ürünlerinin çeşitliliği gibi özellikler bölgenin güçlü yönleri arasında yer alırken Köy yerleşme planlarının bulunmayışı ve kadaströ çalışmalarının tamamlanmamış olması, tarım ve hayvancılığın azalması gibi zayıf yanlar da yerleşimin diğer özelliklerindedir. Aşağıda çizelge 4.22.'de Edirköy yerleşimine ilişkin detaylı SWOT analizi verilmiştir.

Çizelge 4.22. Edirköy’e ilişkin SWOT analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> -Geniş tarım alanlarının varlığı (tarımsal faaliyetler) -Tarım ürünlerinin çeşitliliği -Hayvancılık faaliyetleri -Erişilebilirlik -Tarihi değere sahip köy camisinin ve köy korusunun varlığı -Cumhuriyet dönemi mimarisine ait yapı (eski köy okulu) varlığı ve kullanılabilir durumda olması 	<ul style="list-style-type: none"> -Köy yerleşme planlarının bulunmayışı ve kadastro çalışmalarının tamamlanmamış olması -Tarım ve hayvancılığın azalması -Pazarlama sorunları -Yerel ürünlerin ekonomik değere dönüştürülmesi için gerekli olan; birlik, kooperatif gibi oluşumların eksikliği - Yöre halkının girişimcilik özelliğinin yetersiz olması -Genç nüfusun üretime katılmaması -Alt yapı yetersizliği (kanalizasyon eksikliği) -Hıdırellez şenlikleri, panayır gibi ritüellerin günümüze taşınmaması -Geleneksel el sanatlarının sürdürülememesi 	<ul style="list-style-type: none"> -Yerleşimin tarımsal turizme elverişli oluşu - Bölgenin topoğrafyasının tarımsal üretime uygun olması -Geleneksel yemek kültürüne ait yiyeceklerin devamlılığı (Tarhana, kuskus, kesme, küllü mısır vb.) -İlçe merkezine ve İstanbul’a yakınlığı -Köy korusunun rekreasyonel potansiyele sahip olması -Tarihi öneme sahip Balçık Panayırı’nın geçmişte Edirköy sınırlarında gerçekleşmiş olması 	<ul style="list-style-type: none"> -Genç nüfusun sanayi kentlerine göç etmesi -Madencilik faaliyetleri (kömür madeni) -Tarım alanlarının ve tarımla uğraşan ailelerin azalması -Köy korusunun yakacak ihtiyacı kullanımından kaynaklı seyrelmesi -İçme suyu kaynağı yakınlarında sıcak asfalt üretim tesisi bulunması -Asfalt üretim şantiyesinin yarattığı ‘ağır taşıt’ trafiği

4.2.9. Kadıköy'e İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti

Aşağıda çizelge 4.23.'de Kadıköy yerleşimine ait genel bilgiler ve doğal kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı verilmiştir. Buna göre; merkeze uzaklığı 20 km olup, 309 nüfusa sahip bir yerleşimdir. Köyün kuruluş tarihi 1800'lü yıllara dayanmaktadır. Giray Han'lardan bir Kadı köye yerleşip bir çiftlikte yaşamaya başlamış ve ilerleyen yıllarda nüfus arttıkça Kadı'nın çiftliği değişerek Kadıköy ismini almıştır. (Köy bilgi formu)

- **Doğal kimlik bileşenleri**

Doğal kimlik bileşenlerinden topoğrafik yapıya bakıldığında düze yakın topoğrafya baskın gelmektedir, su yüzeyi olarak da dere karakteri zayıf iken toprak yapısı rendzina baskın olarak belirlenmiştir (Çizelge 4.23).

Marmara iklimi hâkimdir. Kışlar kar yağışlı ve ayaz, yazlar ise sıcak ve rüzgarlı geçmektedir. Yerleşimin topoğrafyası düze yakındır ve jeolojik yapısı neojendir. Yerleşim içerisinde yol boyunca konumlanmış dere yatağı içerisinde su barındırmayan kuru dere niteliğindedir. Yerleşimde yer yer kavak ve çam türlerine rastlanmaktadır. Faunaya ait verilere ulaşılamamıştır.

- **Yapay kimlik bileşenleri**

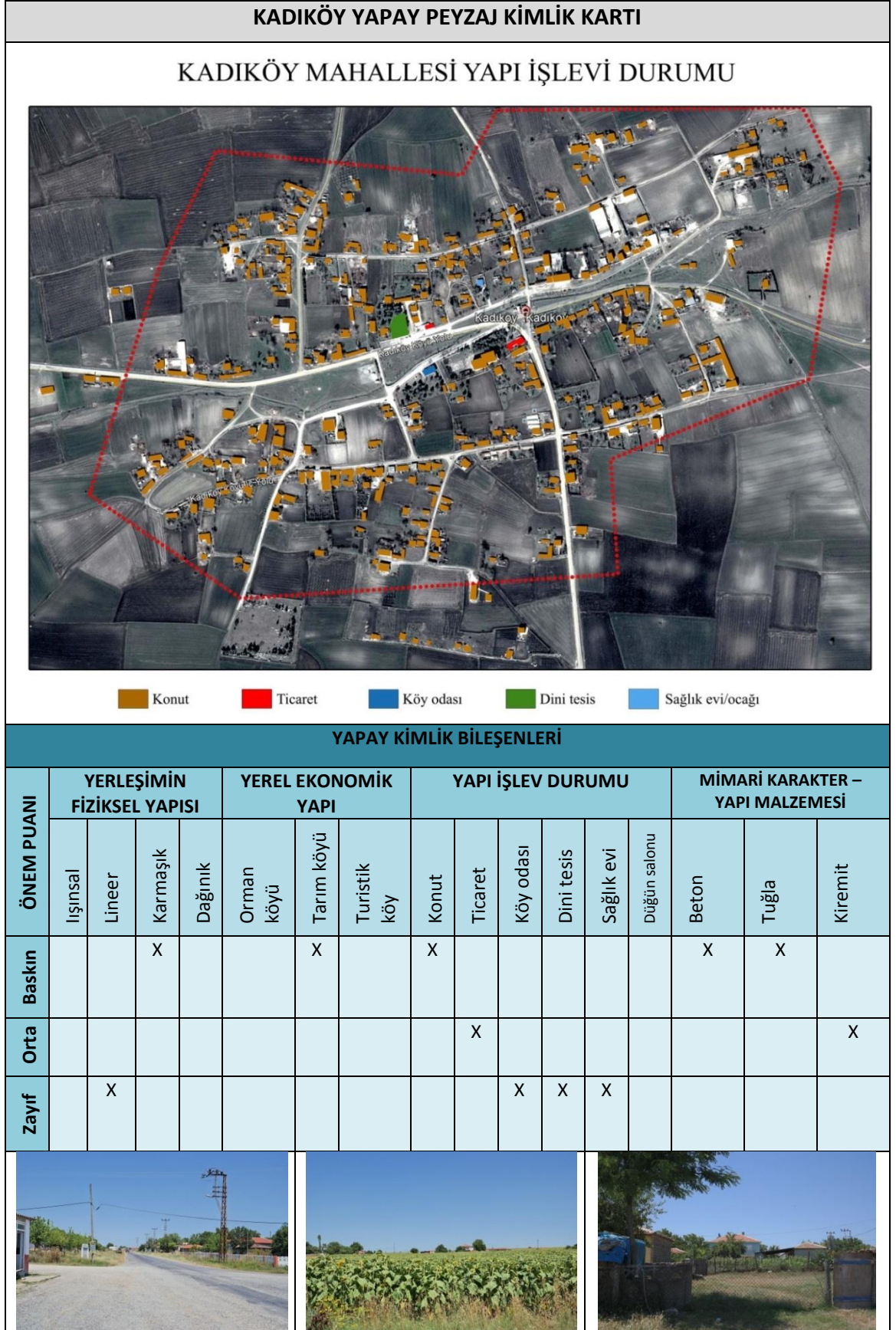
2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun ile Tekirdağ'ın Büyükşehir statüsüne geçmesi ile birlikte Bahçeköy köyü mahalle statüsüne geçmiştir.

Çizelge 4.24.'de Kadıköy yerleşimine ait yapay kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı verilmiştir. Buna göre; yapay kimlik bileşenlerinden yerleşimin fiziksel yapısında karmaşık doku baskın, lineer doku zayıf karakterdedir. Yapı işlev durumuna bakıldığında konut karakteri baskın, ticari yapılar orta ve dini tesis gibi yapılar zayıf karakter olarak derecelendirilmiştir. Ayrıca Kadıköy yerleşimi içerisinde tarihi dokuya ait bulgulara rastlanılmamış ve kimlik kartında yer verilmemiştir.

Çizelge 4.23. Kadıköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik bileşenleri (Orijinal 2018)

KADIKÖY DOĞAL PEYZAJ KİMLİK KARTI													
													
YERLEŞİM ADI:						Kadıköy							
COĞRAFİ KONUM:						41°26'22.62" K – 27°41'57.21" D							
BÖLGE:						Marmara							
NÜFUS:						309 (2017)							
MERKEZE UZAKLIK:						20 km							
RAKIM:						129 m							
DOĞAL KİMLİK BİLEŞENLERİ													
ÖNEM PUANI	TOPOĞRAFYA			JEOLOJİ		TOPRAK YAPISI		SU YÜZEYLERİ			BİTKİ ÖRTÜSÜ		
	Düze yakın	Hafif eğimli	Orta eğimli	Neojen	Paleojen	Rendzina	Vertisol	Deniz	Dere	Göl	Kayın, gürgen, kestane, meşe ormanları	Karaçam, meşe ve ardıç ormanları	Antropojen ve ağaçlı bozkır
Baskın	X			X		X						X	
Orta													
Zayıf									X				
													

Çizelge 4.24. Kadıköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri (Orijinal 2018)

DIŞ MEKÂN KURGUSU - SOKAK		ULAŞIM			ETNİK KÖKEN		GELENEKSEL YAPI			
Dar - kıvrımlı	Düz - devamlı	Asfalt yol	Kilit parke	Toprak yol	Göçmen köyü	Osmanlı köyü	Festivaller	Yöresel Kıyafet	Yöresel ürünler	Geleneksel yemek kültürü
	x	x	x		x		x	x		
										

Yerleşimin fiziksel yapısı karmaşık dokudadır. Tek yapı şeklinde gelişen konut birimleri, cami, sağlık ocağı, köy odası yerleşim içindeki başlıca yapı tipleridir. Ağırlıklı olarak tek katlı yapı şeklinde gelişen betonarme ve kerpiç konutlar, genellikle bahçe içinde yer almaktadır. Düz bir topoğrafyaya sahip olan Kadıköy mahallesinde yapılar daha çok sirkülasyon hattı boyunca konumlanmaktadır. Mimari karakteri belirleyen yapı malzemeleri beton, tuğla, kiremittir. Ana aks etrafında gelişen yerleşimde tanımlı bir dış mekân kurgusu bulunmamaktadır. Sokak ve meydan ilişkisine dayalı bir dış mekân kurgusu mevcut değildir. Motorlu taşıtların geçebileceği nitelikte olan asfalt yol sistemi ve bu sistem etrafında gelişen konut dokusu yerleşimin genel karakterini tanımlamaktadır. Yapı birimleri ile ilişkili bahçeler bireysel açık mekânlar olarak hizmet görmektedir. Anayol asfalt kaplama iken ara sokaklar kilit parke kaplamasına sahiptir, yer yer dar, kıvrımlı, toprak sokaklarda bulunmaktadır. Kadıköy mahallesi ulaşımı; İlçe merkezine okul ve iş saatleri baz alınarak günde 3 kez köy minibüsü ile sağlanmaktadır.

Kadıköy yerleşimi, düz arazi üzerinde gelişen tarım arazilerinin tanımladığı ova peyzajına sahiptir. Yerleşim için önemli bir üretim olan tarıma ek olarak büyükbaş-küçükbaş hayvan yetiştiriciliği ve arıcılık da üretim peyzajına katılmaktadır. Yerleşim içinde süregelen yerel ekonomi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Ek olarak özellikle genç nüfus tarafından sanayi kuruluşlarına yönelim söz konusu olmaktadır. Buğday ve ayçiçeği başta olmak üzere arpa, soğan, şeker pancarı, elma gibi tarım ürünlerinden oluşmaktadır. Ayrıca konut bahçelerinde yer alan meyve ağaçları ve mevsimlik sebze türleri yerleşimin kültürel bitki dokusunu oluşturmaktadır.

Yerleşim Osmanlı - Rus savaşı (93 Harbi) sonucu Bulgaristan'dan gelenlerle kurulmuş göçmen köyüdür. Geleneksel aile yapısına sahip, komşuluk ilişkilerinin süregeldiği toplumsal yapıya sahiptir. Köyde 2 yıldır Ramazan Bayramının 2. Günü düzenlenen uçurtma şenliği ve düğün, sünnet, gibi kutlamalar yerleşim içinde süregelen geleneksel etkinliklerdir.

Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün 2017 yılı verilerinden yararlanılarak oluşturulmuştur. Kadıköy yerleşiminin üretim durumuna ilişkin hayvancılık ve tarımla ilgili resmi veriler Çizelge 4.25'de yer almaktadır.

Çizelge 4.25. Kadıköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu (Orijinal 2018)

KADIKÖY ÜRETİM PEYZAJI			
Hayvancılık		Büyükbaş 200	Günlük süt üretimi: 593 Lt
		Küçükbaş 650	Yıllık et üretimi: 5200 kg
		Kümes ~10.000 (bildircin çiftliği)	
		Arı koloni ~100	Yıllık bal üretimi: 1800 kg
		50 Baş ve Üzeri Hayvan İşletme Sayısı	0
Tarım		Tarımsal Kooperatifler	1
		Buğday	4404 da
		Ayçiçeği	3900 da
		Arpa	204 da
		Soğan	110 da
		Silajlık mısır	100 da

	Ceviz	23 da
	Macar fiğ	15,4 da
	Elma	10,2 da
	Şeker pancarı	6 da
	Yulaf	3 da
	Domates	2,5 da
	Biber	2,5 da

4.2.10. Kadıköy'e ilişkin SWOT analizi

Geniş tarım alanlarının varlığı (tarımsal faaliyetler), tarım ürünlerinin çeşitliliği gibi özellikler bölgenin güçlü yönleri arasında yer alırken Köy yerleşme planlarının bulunmayışı ve kadastrо çalışmalarının tamamlanmamış olması, Yöre halkında girişimci ruha sahip üreticilerin olmayışı gibi zayıf yanlar da yerleşimin diğer özelliklerindedir. Çizelge 4.26.'de Kadıköy yerleşimine ilişkin detaylı SWOT analizi verilmiştir.

Çizelge 4.26. Kadıköy’e ilişkin SWOT analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> -Geniş tarım alanlarının varlığı -Tarım ürünlerinin çeşitliliği -Hayvancılık faaliyetleri(tavuk, arı, küçükbaş) -Otlak kontrolü amacıyla kurulan Mera Birliği'nin varlığı -Erişilebilirlik -Tematik şenlikler düzenlenmesi(uçurtma şenliği) -Avcılık(kuş) 	<ul style="list-style-type: none"> -Köy yerleşme planlarının bulunmayışı ve kadastro çalışmalarının tamamlanmamış olması -Genç nüfusun üretime katılmaması -Yöre halkında girişimci ruha sahip üreticilerin olmayışı -Pazarlama sorunları -Yerel ürünlerin ekonomik değere dönüştürülmesi için gerekli olan; birlik, kooperatif gibi oluşumların eksikliği -Alt yapı hizmetlerinin yetersizliği 	<ul style="list-style-type: none"> - Yerleşimin tarımsal turizme elverişli oluşu -Yerel halkın günübirlik turizme olumlu bakması - Bölgenin topoğrafyasının tarımsal üretime uygun olması -Rüzgar sporları potansiyeline sahip olması(planör) -İlçe merkezine yakınlığı 	<ul style="list-style-type: none"> -Genç nüfusun sanayi kentlerine göç etmesi -Tarım ürünlerinin pazarlanma problemi -Tarımsal Eğitim hizmetlerinin etkinleştirilme ihtiyacının olması -Toprak/nüfus dengesinin bozulması -Nadiren de olsa dere yatağından kaynakları sel olayları yaşanması

4.2.11. Küçükyoncalı'ya İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti

Aşağıda çizelge 4.27.'de Küçükyoncalı yerleşimine ait genel bilgiler ve doğal kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı verilmiştir. Buna göre; merkeze uzaklığı 7 km olup, 1817 nüfusa sahip bir yerleşimdir. Küçükyoncalı köyü 1876 yılında Bulgaristan'ın Nosel ve Kuşha köylerinden göç eden 40 aile tarafından kurulur. 1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi sonrası Bulgaristan'ın farklı bölgelerinden gelen göçmenlerle büyür. Kuruluşundaki köy adı Kocatarla'dır. 1908 yılında Tatarköy (Büyükyoncalı) ile birleştirilerek Manika adını alır. 1913 yılında Saray kazası kurulunca, birleştirilen iki köy ayrılır. Küçük manika ve Büyük Manika adlarını alırlar. Yerleşim Osmanlı Devleti sonrası Türkiye Cumhuriyeti döneminde de yeni göçler alarak gelişimine devam eder. 27 Mayıs ihtilalinden hemen sonra köyün adı yeniden değiştirilerek Küçükyoncalı olmuştur (Küçükyoncalı muhtarlığı).

Doğal kimlik bileşenlerinden topoğrafik yapıya bakıldığında hafif eğimli topoğrafya baskın olarak derecelendirilmektedir, bitki örtüsü olarak da Karaçam, meşe ve ardıç ormanları baskın, Kayın, gürgen, kestane, meşe ormanları zayıf karakterde belirlenmiştir.

- **Doğal kimlik bileşenleri**

Yerleşimde Marmara iklimi (Karasal iklim) hâkimdir. Yazlar sıcak ve kurak olurken, kışlar soğuk ve yağışlı geçmektedir. Topoğrafyası Hafif eğimli arazidir ve jeolojik yapısı Neojendir. Köy içerisinde 12 ay boyunca akmakta olan Küçükyoncalı deresi geçmektedir. Derenin bir kısmı ıslah çalışmalarıyla kanala alınmış durumdadır. Orta ve Batı Anadolu karaçam, meşe ve ardıç orman dokusu görülmektedir. Faunaya ait veriler elde edilememiştir.

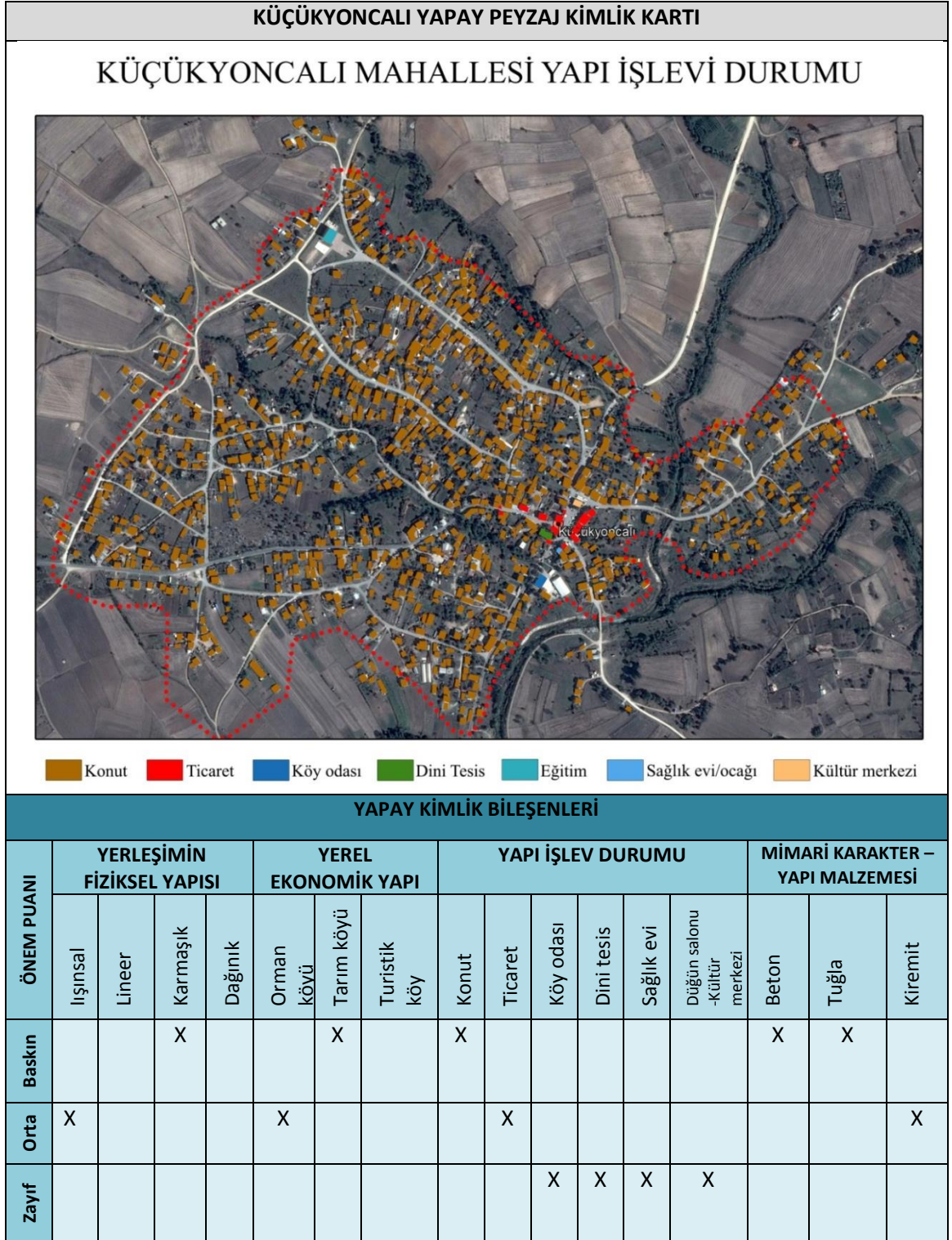
- **Yapay kimlik bileşenleri**

Bahçeköy yerleşimine ait yapay kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı Çizelge 4.28'da verilmiştir. Buna göre; yapay kimlik bileşenlerinden yerel ekonomik yapıda tarım köyü baskın, orman köyü etkisi orta derecededir. Yerleşimin fiziksel yapısına bakıldığında ise karmaşık doku baskın iken ışınsal doku orta derecelendirilmiştir.

Çizelge 4.27. Küçükkyoncalı'ya ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik Bileşenleri (Orijinal 2018)

KÜÇÜKYONCALI DOĞAL PEYZAJ KİMLİK KARTI													
													
YERLEŞİM ADI:						Küçükkyoncalı							
COĞRAFİ KONUM:						41°24'29.13" K – 27°58'15.90" D							
BÖLGE:						Marmara							
NÜFUS:						1817 (2017)							
MERKEZE UZAKLIK:						7 km							
RAKIM:						142 m							
DOĞAL KİMLİK BİLEŞENLERİ													
ÖNEM PUANI	TOPOĞRAFYA			JEOLOJİ		TOPRAK YAPISI		SU YÜZEYLERİ			BİTKİ ÖRTÜSÜ		
	Düze yakın	Hafif eğimli	Orta eğimli	Neojen	Paleojen	Rendzina	Vertisol	Deniz	Dere	Göl	Kayın, gürgen, kestane, meşe ormanları	Karaçam, meşe ve ardıç ormanları	Antropojen ve ağaçlı bozkır
Baskın		X		X		X			X			X	
Orta													
Zayıf											X		
													

Çizelge 4.28. Küçükkyoncalı'ya ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri (Orijinal 2018)

										
DIŞ MEKÂN KURGUSU - SOKAK		ULAŞIM			ETNİK KÖKEN		GELENEKSEL YAPI			
Dar - kıvrımlı	Düz - devamlı	Asfalt yol	Kilit parke	Toprak yol	Göçmen köyü	Osmanlı köyü	Festivaller	Yöresel Kıyafet	Yöresel ürünler	Geleneksel yemek kültürü
X	X	X	X		X		X	X	X	X
										

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun ile Tekirdağ'ın Büyükşehir statüsüne geçmesi ile birlikte Bahçeköy köyü mahalle statüsüne geçmiştir.

Yerleşimin fiziksel yapısı karmaşık dokudadır. Ticaret birimleri, cami, sağlık evi, köy odası ve okul yerleşim içindeki başlıca yapı tipleridir. Genelde 2-3 katlı, betonarme konutlar ağırlıklı olarak bahçe içinde yer almaktadır. Sokak üzerinde yer alan evlerin ön cepheleri sokağa bakmakta, bahçe içinde yer alan evlerin ön cepheleri bahçeye açılmaktadır. Atatürk anıtı ve etrafında konumlanan cami, sağlık evi, minibüs durağı ile vurgulanan köy meydanı; köy girişinden meydana kadar anayol boyunca uzanan ve meydanı çevreleyen ticari yapılar(kahvehane, bakkal vs.) yerleşim içindeki dış mekân kurgusunu oluşturmaktadır. Yapı malzemesi beton, tuğla ağırlıklıdır. Saray yönünden gelen anayol asfalt kaplam iken ara sokaklar kilit parke kaplamasına sahiptir. Köy meydanına dik uzanan düz ve geniş yollar, yer yer dar ve kıvrımlı sokaklarla bağlanmaktadır. Saray ilçesinden Küçükyoncalı mahallesine ulaşım; saat başı kalkan minibüslerle sağlanmaktadır.

Etrafi geniş tarım alanlarıyla çevrili olan Küçükyoncalı yerleşimi ova köyü niteliğinde olup geçim kaynağının bir bölümünü tarım ile sağlamaktadır. Buna ek olarak büyükbaş hayvan yetiştiriciliği ve arıcılık da üretim peyzajına katılmaktadır. Saray İlçe Gıda, Tarım ve

Hayvancılık Müdürlüğü'nden elde edilen veriler ile Küçükyoncalı yerleşiminin üretim durumuna ilişkin çizelge 4.29. oluşturulmuştur. Ayrıca yakacak ihtiyacını karşılayacak kadar ormancılık da yapılmaktadır. Yerleşimin yerel ekonomik yapısını tarım ve hayvancılığa ek olarak sanayi ve ormancılık oluşturmaktadır. Konut bahçelerinde yer alan meyve ağaçları ve mevsimlik sebze türleri yerleşimin kültürel bitki dokusunu oluşturmaktadır.

Yerleşimin etnik kökeni 1876 yılında Bulgaristan'ın Nosel ve Kuşha köylerinden göç eden 40 aileler dayanan göçmen köyüdür. Geleneksel aile yapısına sahip ve komşuluk ilişkilerinin kentlere kıyasla devam ettiği toplumsal yapıya sahiptir. Düğün, sünnet gibi kutlamalar yerleşim içinde süregelen geleneksel etkinliklerdir ayrıca 2 yıldır keşkek şenliği yapılmaktadır.

Çizelge 4.29. Küçükyoncalı'ya ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu (Orijinal 2018)

KÜÇÜKYONCALI ÜRETİM PEYZAJI				
Hayvancılık		Büyükbaş 1050	Yıllık et üretimi: 52.630 kg	Günlük süt üretimi: 3.611 lt
		Küçükbaş 2000		
		Kümes ~1500		
		Arı koloni 85	Yıllık bal üretimi: 1100 kg	
		50 Baş ve Üzeri Hayvan İşletme Sayısı		2
Tarım		Tarımsal Kooperatifler		1
		Yulaf	589 da	
		Çayır otu	477 da	
		Arpa	340 da	
		Silajlık mısır	92 da	
		Yonca	76 da	

	Macar fiğ	58,3 da
	Badem	43,6 da
	Ceviz	33,1 da
	Domates	15 da
	Karpuz	13 da
	Biber	11 da
	Kavak	11 da
	Yem Bezelyesi	9,8 da
	Buğday	4,075 da
	Fasulye	4 da
	Ayçiçek	3,141 da
	Üzüm	2 da
	Yem Şalgamı	0,9 da

4.2.12. Küçükyoncalı'ya ilişkin SWOT analizi

Tarım ürünlerinin çeşitliliği, hayvancılık faaliyetleri (tavuk, arı, küçükbaş, büyükbaş), geleneksel el sanatlarının sürdürülüyor olması gibi özellikler bölgenin güçlü yönleri arasında yer alırken yöre halkında girişimci ruha sahip üreticilerin olmayışı, orman peyzajının yerleşim sınırından uzakta olması ve yakacak kullanımı dışında yararlanılamayışı gibi zayıf yanlar da yerleşimin diğer özelliklerindedir. Aşağıda çizelge 4.30.'de Küçükyoncalı yerleşimine ilişkin detaylı SWOT analizi verilmiştir.

Çizelge 4.30. Küçükyoncalı'ya ilişkin SWOT analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> -Tarımsal faaliyetler -Tarım ürünlerinin çeşitliliği -Hayvancılık faaliyetleri(tavuk, arı, küçükbaş, büyükbaş) -Orman varlığı -Erişilebilirlik -Eğitim kurumu varlığı(8 yıllık eğitim öğretim) -Altyapı sisteminin tamamlanmış olması (elektrik, içme suyu, kanalizasyon) -Tematik şenlikler düzenlenmesi(keşkek şenliği) -Geleneksel el sanatlarının sürdürülüyor olması - Cumhuriyet dönemi mimarisine ait yapı(köy odası) varlığı ve kullanılabilir durumda olması -Ticari birimlerin çeşitliliği 	<ul style="list-style-type: none"> -Yöre halkında girişimci ruha sahip üreticilerin olmayışı -Pazarlama sorunları -Yerel ürünlerin ekonomik değere dönüştürülmesi için gerekli olan; birlik, kooperatif gibi oluşumların eksikliği -Orman peyzajının yerleşim sınırından uzakta olması ve yakacak kullanımı dışında yararlanılamayışı 	<ul style="list-style-type: none"> -İlçe merkezine yakınlığı - Yerleşimin agroturizme elverişli oluşu - Bölgenin topoğrafyasının tarımsal üretime uygun olması -Yerleşim dokusunda yöresel niteliklerin ve kültürel mirasın kaynak ve değerlerinin geliştirilebilir nitelikte olması 	<ul style="list-style-type: none"> -Genç nüfusun üretime katılmaması -Tarım ürünlerinin pazarlanma problemi -Yerleşim içerisinden geçen derenin taşkın riski -Yerel yönetimlerin yeterli destek sağlamaması

4.2.13. Ayvacık'a İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti

Ayvacık yerleşimine ait genel bilgiler ve doğal kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı çizelge 4.31.'de verilmiştir. Buna göre; merkeze uzaklığı 7 km olup, 347 nüfusa sahip bir yerleşimdir. Köyün adı köyde fazla ayva yetişmesinden dolayı "Ayvacık" adını almıştır. 1878 yılında Bulgaristan'ın Şumnu Kenti'nden gelen göçmenler tarafından kurulmuştur (Url-43).

- **Doğal Kimlik Bileşenleri**

Doğal kimlik bileşenlerinden topoğrafik yapıya bakıldığında orta eğimli topoğrafya baskın, hafif eğimli topoğrafya zayıf karakterdedir, toprak yapısı olarak da vertisol baskın iken Rendzina orta olarak derecelendirilmektedir (Çizelge 4.31).

Yerleşime tipik Marmara iklimi hâkimdir. Kışlar yağışlı ve ayaz, yazlar ise sıcak ve rüzgârlı geçmektedir. Topoğrafyası orta eğimli arazi, jeolojik yapısı Paleojendir. Köy sınırları içerisinde Saray ve Kapaklı ilçelerinin su ihtiyacını karşılayan Ayvacık Barajı bulunmaktadır. Kuzey meşe-gürgen-kestane karışık orman dokusu ile birlikte Orta ve Batı Anadolu karaçam, meşe ve ardıç orman dokusu görülmektedir. Faunaya ait veriler elde edilememiştir.

- **Yapay Kimlik Bileşenleri**

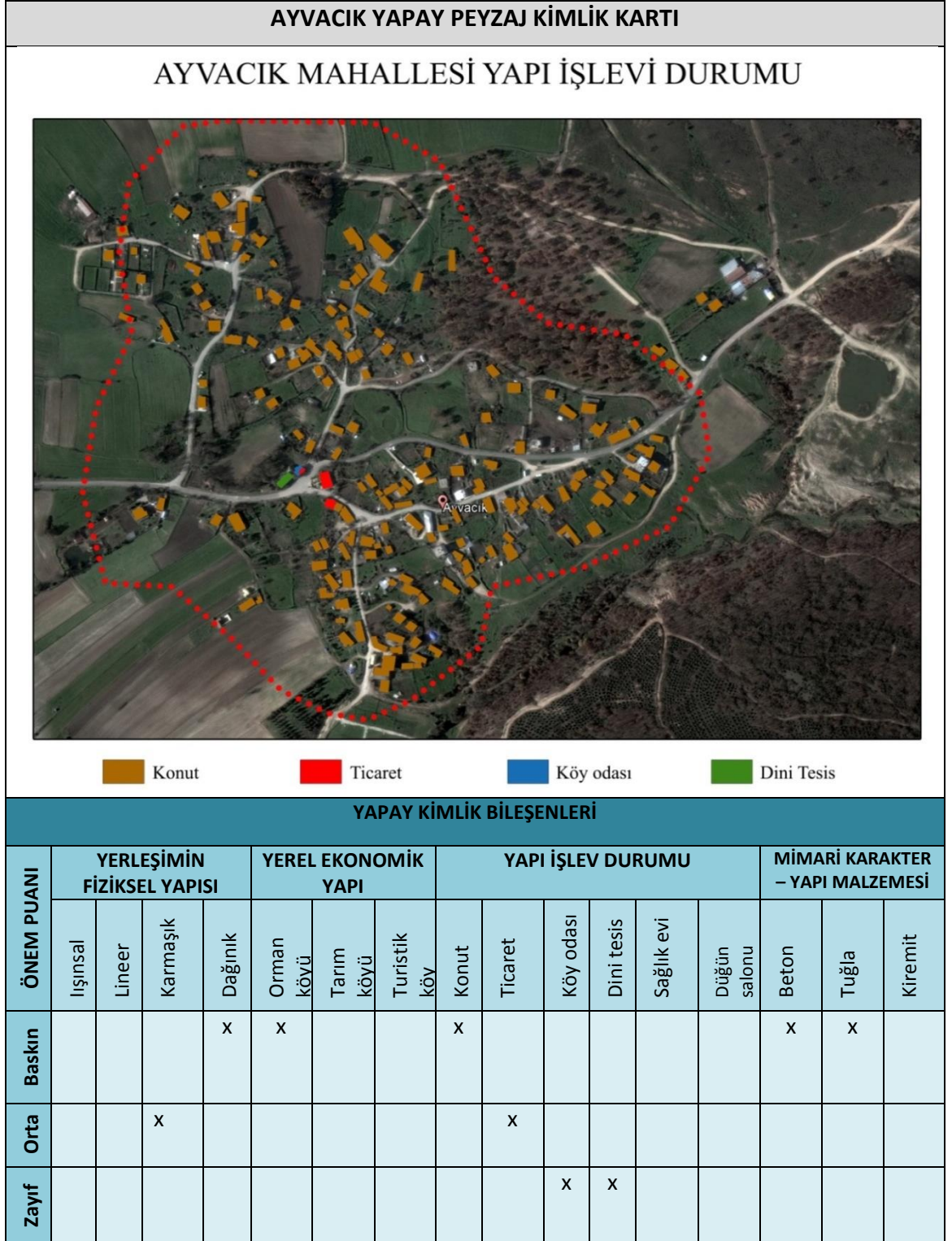
2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun ile Tekirdağ'ın Büyükşehir statüsüne geçmesi ile birlikte Ayvacık köyü mahalle statüsüne geçmiştir.

Ayvacık yerleşimine ait yapay kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı çizelge 4.32.'de verilmiştir. Buna göre; yapay kimlik bileşenlerinden yerel ekonomik yapıda orman köyü baskın karakterdedir, yerleşimin fiziksel yapısına bakıldığında dağınık doku baskın, karmaşık doku orta olarak derecelendirilmiştir. Ayrıca Ayvacık yerleşimi içerisinde tarihi dokuya ait bulgulara rastlanılmamış ve kimlik kartında yer verilmemiştir.

Çizelge 4.31. Ayvacık'a ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - doğal kimlik bileşenleri (Orjinal 2018)

AYVACIK DOĞAL PEYZAJ KİMLİK KARTI													
													
YERLEŞİM ADI:						Ayvacık							
COĞRAFİ KONUM:						41°30'11.33" K – 27°56'39.39" D							
BÖLGE:						Marmara							
NÜFUS:						347 (2017)							
MERKEZE UZAKLIK:						7 km							
RAKIM:						224 m							
DOĞAL KİMLİK BİLEŞENLERİ													
ÖNEM PUANI	TOPOĞRAFYA			JEOLOJİ		TOPRAK YAPISI		SU YÜZEYLERİ			BİTKİ ÖRTÜSÜ		
	Düze yakın	Hafif eğimli	Orta eğimli	Neojen	Paleojen	Rendzina	Vertisol	Deniz	Dere	Göl	Kayın, gürgen, kestane, meşe ormanları	Karaçam, meşe ve ardıç ormanları	Antropojen ve ağaçlı bozkır
Baskın			X		X		X		X		X		
Orta						X						X	
Zayıf		X											
													

Çizelge 4.32. Ayvacık'a ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri (Orjinal 2018)

										
DIŞ MEKÂN KURGUSU - SOKAK		ULAŞIM			ETNİK KÖKEN		GELENEKSEL YAPI			
Dar - kıvrımlı	Düz - devamlı	Asfalt yol	Kilit parke	Toprak yol	Göçmen köyü	Osmanlı köyü	Festivaller	Yöresel Kıvafet	Yöresel ürünler	Genelikle yemek kültürü
X		X	X		X			X	X	
										

Yerleşimin fiziksel yapısına dağınık yerleşim dokusu hâkimdir. Konut birimleri tek yapı şeklinde gelişmektedir. Cami ve köy odası yerleşim içindeki başlıca yapı tipleridir. Genelde tek katlı, ağırlıklı olarak betonarme konutlar sokak çoğunlukla bahçe içinde yer almaktadır. Ayvacık mahallesinde yapı birimleri topoğrafya ile uyumlu bir şekilde arazi üzerinde konumlanmakta ve kademeli bir yapı göstermektedir. Yapı malzemesi beton, tuğla, kiremit ağırlıklıdır. Dağınık yerleşim dokusuna sahip mahallede sokak-meydan ilişkisi görülmez. Anayolun köy girişinden uzandığı noktada cami, köy odası ve ticari yapılar (kahvehane, bakkal vs.) yer almaktadır. Anayol asfalt kaplama iken ara sokaklar kilit parke kaplamasına sahiptir, yer yer dar, kıvrımlı, toprak sokaklarda bulunmaktadır. Saray ilçesinden Ayvacık mahallesine erişilebilirlik sınırlı düzeydedir. Günde 2 kez minibüslerle merkez ilçeye erişim sağlanmaktadır.

Ayvacık yerleşimi orman peyzajına sahiptir. Yerleşim için önemli bir üretim olan ormancılık günümüzde azalarak devam etmektedir. Buna ek olarak büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, arıcılık ve tarım da üretim peyzajına katılmaktadır. Çizelge 4.33. Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün 2017 verilerinden elde edilmiştir. Ayvacık yerleşiminin üretim durumuna ilişkin hayvancılık ve tarımla ilgili resmi veriler yer

almaktadır. Nisan ayında mantar toplayıcılığı yapılmaktadır. Bu kapsamda yerleşim içinde süregelen yerel ekonomi ormancılık ve ikinci planda hayvancılığa dayanmaktadır. Mevsimsel olarak gelişen mantar toplayıcılığı da yerel ekonomiye katkı sağlamaktadır. Konut bahçelerinde yer alan meyve ağaçları ve mevsimlik sebze türleri de yerleşimin kültürel bitki dokusunu oluşturmaktadır.

Çizelge 4.33. Ayvacık’a İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti – Üretim Durumu (Orijinal 2018)

AYVACIK ÜRETİM PEYZAJI				
Hayvancılık		Büyükbaş 220	Yıllık et üretimi: 2992 kg	Günlük süt üretimi: 512 lt
		Küçükbaş 450		
		Kümes ~1500		
		Arı koloni 41	Yıllık bal üretimi: 4242 kg	
		50 Baş ve Üzeri Hayvan İşletme Sayısı		3
Tarım		Tarımsal Kooperatifler		0
		Arpa	97,4 da	
		Ceviz	85,7 da	
		Çayır otu	38,1 da	
		Buğday	35 da	
		Yem Bezelyesi	16,6 da	
		Macar fiğ	58,3 da	
		Silajlık mısır	13,6 da	

	Yonca	11,6 da
	Yulaf	2,7 da
	Elma	1,2 da
	Armut	1 da

Yerleşimin etnik kökenine bakıldığında Bulgaristan'dan gelenlerle kurulmuş göçmen köyü olduğu görülmektedir. Düğün, sünnet gibi kutlamalar yerleşim içinde süregelen geleneksel etkinliklerdir. Geleneksel aile yapısına sahip, komşuluk ilişkilerinin süregeldiği toplumsal yapıya sahiptir.

4.2.14. Ayvacık'a ilişkin SWOT analizi

Geniş orman alanları varlığı (Odunculuk, hayvancılık ve arıcılık potansiyeli, tıbbi-aromatik bitki varlığı ve dönemsel mantar toplayıcılığı), doğa yürüyüşleri ve kampçılık potansiyeli gibi özellikler bölgenin güçlü yönleri arasında yer alırken erişilebilirlik problemi, altyapı sisteminin yetersiz olması gibi zayıf yanlar da yerleşimin diğer özelliklerindedir. Çizelge 4.34.'de Ayvacık yerleşimine ilişkin detaylı SWOT analizi verilmiştir.

Çizelge 4.34. Ayvacık'a ilişkin SWOT analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> -Geniş orman alanları varlığı -Odunculuk, hayvancılık ve arıcılık potansiyeli, -Tıbbi-aromatik bitki varlığı ve dönemsel mantar toplayıcılığı -Doğa yürüyüşleri ve kampçılık potansiyeli -Tarımsal faaliyetler -Tarım ürünlerinin çeşitliliği -Hayvancılık faaliyetleri(tavuk, arı, küçükbaş, büyükbaş) -Hayvan işletme çiftliklerinin varlığı 	<ul style="list-style-type: none"> -Köy yerleşme planlarının bulunmayışı ve kadastro çalışmalarının tamamlanmamış olması -Yöre halkında girişimci ruha sahip üreticilerin olmayışı -Pazarlama sorunları -Yerel ürünlerin ekonomik değere dönüştürülmesi için gerekli olan; birlik, kooperatif gibi oluşumların eksikliği -Erişilebilirlik problemi -Altyapı sisteminin yetersiz olması 	<ul style="list-style-type: none"> -Doğal peyzaj değerlerinin korunuyor olması -Ekoturizme olan ilginin artması -İlçe merkezine yakınlığı 	<ul style="list-style-type: none"> -Genç nüfusun üretime katılmaması ve sanayi kentlerine göç etmesi -Tarım ürünlerinin pazarlanma problemi -Yerel yönetimlerin yeterli destek sağlamaması -Hayvancılık (işletme) kapasitesinin dışarıdan gelen (yerel halkın dışında) yatırımcılar tarafından kullanılması -Planlama yapılmadan gerçekleştirilecek ekoturizm faaliyetleri ile alanın doğal yapısının bozulma riskinin olması,

4.2.15. Kavacık'a İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti

Kavacık yerleşimine ait genel bilgiler ve doğal kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı çizelge 4.35' da verilmiştir. Buna göre; merkeze uzaklığı 6 km olup, 237 nüfusa sahip bir yerleşimdir. 1923 yılında Selanik'ten Mübadele olarak gelenlerle kurulmuştur. Fakat geçmişinin Roma dönemine dayandığı söylenmektedir.

- **Doğal Kimlik Bileşenleri**

Karasal iklimin hâkim olduğu yerleşimde yazlar sıcak, kışlar yağışlı ve soğuk geçmektedir. Topoğrafyası hafif eğimli arazidir, Jeolojik yapısı Paleojendir. Yerleşimin Kuzey doğusundan geçen ve mevsim akmakta olan Kavacık deresi bulunmaktadır. Orta ve Batı Anadolu karaçam, meşe ve ardıç ormanları görülmektedir. Faunaya ait veriler elde edilemediğinden doğal peyzaj kimlik kartında yer verilememiştir.

Doğal kimlik bileşenlerinden topoğrafik yapıya bakıldığında orta eğimli topoğrafya baskın, hafif eğimli topoğrafya orta baskın karakterlidir. Su yüzeyi olarak da dere baskın karakterde belirlenmiştir (Çizelge 4.35).

- **Yapay Kimlik Bileşenleri**

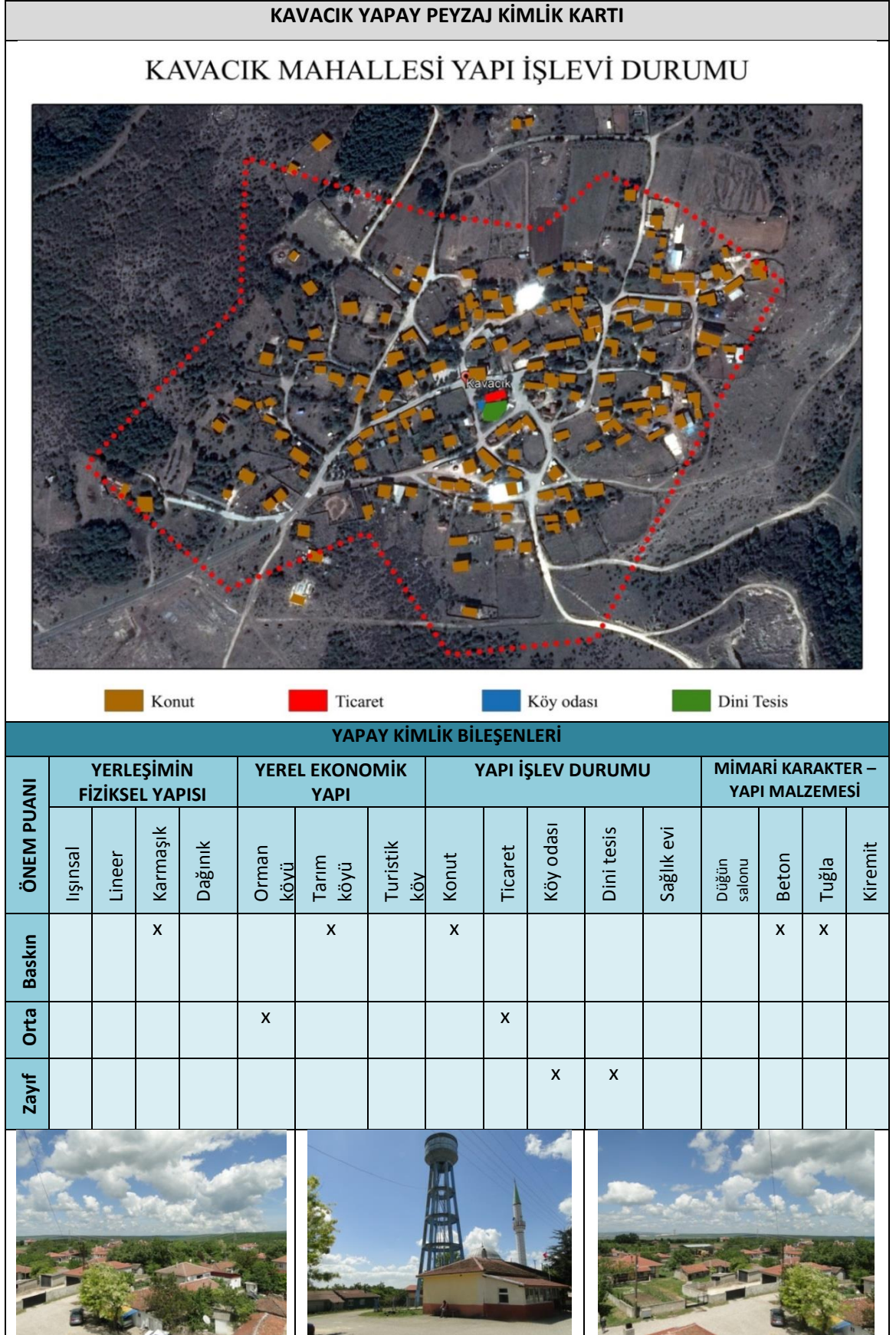
Çizelge 4.36.'de Kavacık yerleşimine ait yapay kimlik bileşenlerinin yer aldığı peyzaj kimlik kartı verilmiştir. Buna göre; yapay kimlik bileşenlerinden yerel ekonomik yapıda tarım köyü baskın, orman köyü etkisi orta derecededir. Yapı işlev durumuna bakıldığında konut karakteri baskın, ticari yapılar orta ve dini tesis gibi yapılar zayıf karakter olarak derecelendirilmiştir.

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun ile Tekirdağ'ın Büyükşehir statüsüne geçmesi ile birlikte Kavacık köyü mahalle statüsüne geçmiştir.

Çizelge 4.35. Kavacık'a İlişkin Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti - Doğal Kimlik Bileşenleri(Orijinal 2018)

KAVACIK DOĞAL PEYZAJ KİMLİK KARTI													
													
YERLEŞİM ADI:						Kavacık							
COĞRAFİ KONUM:						41°29'03.70" K – 27°54'03.67" D							
BÖLGE:						Marmara							
NÜFUS:						237 (2017)							
MERKEZE UZAKLIK:						6 km							
RAKIM:						210 m							
DOĞAL KİMLİK BİLEŞENLERİ													
ÖNEM PUANI	TOPOĞRAFYA			JEOLJİ		TOPRAK YAPISI		SU YÜZEYLERİ			BİTKİ ÖRTÜSÜ		
	Düze yakın	Hafif eğimli	Orta eğimli	Neojen	Paleojen	Rendzina	Vertisol	Deniz	Dere	Göl	Kayın, gürgen, kestane, meşe ormanları	Karaçam, meşe ve ardıç ormanları	Antropojen ve ağaçlı bozkır
Baskın			X		X	X			X			X	
Orta		X											
Zayıf													
													

Çizelge 4.36. Kavacık'a ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti - yapay kimlik bileşenleri (Orijinal 2018)

DIŞ MEKÂN KURGUSU - SOKAK		ULAŞIM			ETNİK KÖKEN		GELENEKSEL YAPI			
Dar - kıvrımlı	Düz - devamlı	Asfalt yol	Kilit parke	Toprak yol	Göçmen köyü	Osmanlı köyü	Festivaller	Yöresel Kıyafet	Yöresel ürünler	Geleneksel yemek kültürü
X	X	X	X		X			X	X	
										

Yerleşimin fiziksel yapısı karmaşık dokudadır. Konut birimleri dışında cami, köy odası ve ticari yapılar yerleşim içindeki başlıca yapı tipleridir. Genelde tek katlı, yer yer çok katlı betonarme konutlar bahçe içinde yer almaktadır. Düz bir topoğrafyaya sahip olan yerleşimde yapılar genellikle yol kenarında konumlanmaktadır. Yapı malzemesi olarak beton, tuğla, kiremit kullanılmaktadır. Köy girişinden meydana kadar yol boyunca konut birimleri devam etmektedir. Köy odası ve caminin tanımladığı meydan oluşumu görülmektedir. Anayolda sıcak asfalt kaplama, ara sokaklarda kilit parke kaplaması görülmektedir. Her yarım saatte bir Kırklareli-Vize yolu üzerinden geçen otobüslerle ulaşım sağlanabilmektedir.

Yerleşim içinde süregelen yerel ekonomi tarım, hayvancılık ve sanayiye dayanmaktadır. Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nden elde edilen verilerle, Kavacık yerleşiminin üretim durumuna ilişkin Çizelge 4.37. oluşturulmuştur. Mevsimsel olarak gelişen mantar toplayıcılığı da yerel ekonomiye katkı sağlamaktadır. Maddi getirisi yüksek olan, meşe ağacı köklerinde yetişebilen Trüf mantarı toplayıcılığı son dönemlerde yerel ekonomiye katkıda bulunmaktadır. Konut bahçelerinde yer alan meyve ağaçları ve mevsimlik sebze türleri yerleşimin kültürel bitki dokusunu oluşturmaktadır.

Yerleşimin etnik kökenini Selanik ve Bulgaristan göçmenleri oluşturmaktadır. Düğün, sünnet gibi kutlamalar yerleşim içinde süregelen geleneksel etkinliklerdir. Kavacık yerleşimi geleneksel aile yapısına sahip, komşuluk ilişkilerinin süregeldiği toplumsal yapıya sahiptir.

Çizelge 4.37. Kadıköy'e ilişkin peyzaj kimlik özelliklerinin tespiti – üretim durumu (Orijinal 2018)

KAVACIK ÜRETİM PEYZAJI				
Hayvancılık		Büyükbaş 250	Yıllık et üretimi: 2645 kg	Günlük süt üretimi: 571 lt
		Küçükbaş 400		
		Kümes ~1500		
		Arı koloni 30	Yıllık bal üretimi: 400 kg	
		50 Baş ve Üzeri Hayvan İşletme Sayısı		2
Tarım		Tarımsal Kooperatifler		0
		Buğday	843 da	
		Ayçiçek	471 da	
		Arpa	31 da	
		Çayır otu	11 da	
		Macar fiğ	8,8 da	
		Ceviz	2,6 da	

4.2.16. Kavacık'a ilişkin SWOT analizi

Doğa yürüyüşleri ve kampçılık potansiyeli, tarihi öneme sahip su değirmeni ve mağaraların varlığı gibi özellikler bölgenin güçlü yönleri arasında yer alırken Pazarlama sorunları, yerel ürünlerin ekonomik değere dönüştürülmesi için gerekli olan; birlik, kooperatif gibi oluşumların eksikliği gibi zayıf yanlar da yerleşimin diğer özelliklerindedir. Çizelge 4.38.'da Kavacık yerleşimine ilişkin detaylı SWOT analizi verilmiştir.

Çizelge 4.38. Kavacık’a ilişkin SWOT analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> -Geniş orman alanları varlığı -Odunculuk, hayvancılık ve arıcılık potansiyeli, -Tıbbi-aromatik bitki varlığı ve mantar toplayıcılığı -Doğa yürüyüşleri ve kampçılık potansiyeli -Tarımsal faaliyetler -Tarım ürünlerinin çeşitliliği -Hayvancılık faaliyetleri(tavuk, arı, küçükbaş, büyükbaş) -Tarihi öneme sahip su değirmeni ve mağaraların varlığı(Ekinli mağara, Asmalı mağara, Bostanlı mağara, Kalaslı mağara) -Akarsu varlığı -Erişilebilirlik 	<ul style="list-style-type: none"> -Yöre halkında girişimci ruha sahip üreticilerin olmayışı -Pazarlama sorunları -Yerel ürünlerin ekonomik değere dönüştürülmesi için gerekli olan; birlik, kooperatif gibi oluşumların eksikliği -Köy yerleşme planlarının bulunmayışı ve kadastro çalışmalarının tamamlanmamış olması -Erişilebilirlik problemi -Altyapı sisteminin yetersiz olması 	<ul style="list-style-type: none"> -Doğal peyzaj değerlerinin korunuyor olması - Ekoturizm potansiyeline sahip olması -Ekoturizme olan ilginin artması - Mağara turizmine uygun potansiyele sahip olması -Maddi getirisi yüksek Trüf mantarı yetişmesi -Akarsu çevresinin rekreasyon potansiyeline sahip olması -İlçe merkezine yakınlığı 	<ul style="list-style-type: none"> -Genç nüfusun üretime katılmaması ve sanayi kentlerine göç etmesi -Tarım ürünlerinin pazarlanma problemi -Yerel yönetimlerin yeterli destek sağlamaması -Planlama yapılmadan gerçekleştirilecek ekoturizm faaliyetleri ile alanın doğal yapısının bozulma riskinin olması,

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

5.1. Kırsal Kalkınma Odaklı Stratejilerin Belirlenmesi

Tez çalışması kapsamında alansal gözlem, literatür verileri, kimlik kartları sonucunda inceleme ve değerlendirmeler ile mevcut sorunlar tespit edilmiş ve SWOT analizi ile güçlü-zayıf yönler ile fırsat ve tehditler saptanmıştır. Yapılan bu analiz ve değerlendirmeler sonucunda stratejik hedef ve amaçlar belirlenmiştir. Bu kapsamda Saray ilçesi örnek alanlarına ilişkin sürdürülebilir ve yaşanılabilir bir kırsal kalkınma odaklı 6 temel strateji öngörülmüştür. Her bir stratejiye yönelik amaç, stratejilerin uygulanmasına yönelik eylemler, sorumlu kişi ve kuruluşlar ile gerçekleştirilmesi ön görülen zaman ayrıntılı bir biçimde çizelgeler şeklinde belirtilmiştir (çizelge 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6).

Strateji 1: Kırsal kalkınma odaklı sürdürülebilir gelişiminin peyzaj planlama açısından sağlanması

Seçilen yerleşimlerde bütüncül olarak sürdürülebilir bir mekânsal gelişimin sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda amacın gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetler:

- Üst ölçek planlarda belirtilen hedefler ile alt ölçek planların eş güdümünün sağlanmasına yönelik olarak bölge ve çevre düzen planlarında alınan kararların alt ölçek planlarda da göz önünde bulundurulması ve nazım imar planlarının bu bağlamda hazırlanması,
- Üst ölçek planlarla eşgüdümlü olarak köylere ilişkin mekânsal planların yapılması. Bu kapsamda köy yerleşme planlarının hazırlanıp kadastro çalışmalarının tamamlanması ve uygulama tasarım projeleri hazırlanması,
- Kırsal turizm uygulanacak bölgelere yönelik detaylı çalışmaları içeren plan ve raporların hazırlanması çerçevesinde, Turizme yönelik özel amaçlı master ve eylem planlarının hazırlanması,
- Planlama, tasarım, yönetim ve uygulama süreçlerinde sürdürülebilir bir kırsal kalkınma yaklaşımı çerçevesinde, turizm için öngörülen ilgili köylerin doğal ve kültürel değerlerinin kırsal turizm açısından değerlendirme olanaklarının araştırılmasıdır.

Çizelge 5.1. Strateji 1'e ilişkin öneriler (orijinal 2018)

Strateji No	Kırsal Kalkınma Odaklı Stratejiler	Sorumlu Kuruluşlar	Süre
Strateji 1	Kırsal kalkınma odaklı sürdürülebilir gelişiminin peyzaj planlama açısından sağlanması	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Saray Belediyesi, Köy Muhtarlıkları, Üniversite	Orta
Amaç	Alanda bütüncül olarak sürdürülebilir bir mekânsal gelişimin sağlanması.		
Faaliyetler	1. Üst ölçek planlarda belirtilen hedefler ile alt ölçek planların eş güdümünün sağlanması	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Saray Belediyesi Ve Köy Muhtarlıkları, Üniversite	Orta
	2. Köylere ilişkin mekânsal planların yapılması	Çevre ve şehircilik bakanlığı, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Saray Belediyesi Ve Köy Muhtarlıkları, Üniversite	Orta
	3. Ekoturizme yönelik özel amaçlı master ve eylem planlarının hazırlanması	Çevre ve şehircilik bakanlığı, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Saray Belediyesi Ve Üniversite	Orta
	4. Planlama, tasarım, yönetim ve uygulama süreçlerinde sürdürülebilir bir kırsal kalkınma yaklaşımının temel alınması	Çevre ve şehircilik bakanlığı, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Saray Belediyesi Ve Üniversite	Orta

Strateji 2: Kırsal turizme yönelik imajın yaratılması

Seçilen yerleşimlerin bölgesel, ülke geneli ve uluslararası düzeyde tanına bilirlliğini sağlayacak tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin gerçekleştirilerek markalaşmanın sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda amacın gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetler:

- Örnek alanlara yönelik turizm amaçlı broşür, cd, rehber gibi dokümanların hazırlanması ve internet ortamında sunulması,
- Kavacık, Saray, Küçükyoncalı, Safaalan yerleşimlerden geçen tarihi öneme sahip Sultanlar yolu, Ayvacık sınırlarındaki tarihi su kemeri, Edirköy yerleşimi yakınlarındaki Balçık panayırı, Güngörmez mağaraları gibi tarihi yol izlerinin bulunduğu aksların, yeniden canlandırılarak ön plana çıkarılması,
- Edirköy yerleşiminde 1960-1970 yıllarında yapılmakta olan hasır ve kilim dokumacılığı, Safaalan, Bahçeköy gibi orman köylerinde ağaç işçiliği, Küçükyoncalı yerleşiminde günümüzde halen sürdürülmeye çalışılan kilim dokumacılığı gibi geleneksel yaşam kültürüne yönelik değerlerin ön plana çıkarılması,
- Keşkek, kavurma, sızdırma hoşmerim, küllü mısır, sütlü Türk kahvesi, gül şurubu, üzüm şırası, kuskus gibi unutulmaya yüz tutmuş yöresel mutfak kültürünün canlandırılması. Köy ekmeği, manda yoğurdu, peynir, tarhana, kuskus gibi günümüzde varlığını sürdüren yöresel lezzetlerin ön plana çıkarılması,
- Güngörmez, Safaalan, Bahçeköy gibi yerleşimlerde manda yoğurdu, peynir, Ayvacık, Kavacık, Güngörmez gibi orman köylerinde bulunan mantar çeşitleri, Safaalan kirazı vb. ürünlerin marka değerinin oluşturulması,
- Küçükyoncalı keşkek festivali, Güngörmez manda ve mantar festivali, Safaalan kiraz festivali sürekli hale getirilmeli ve diğer yerleşimlere de örnek teşkil edip yaygınlaştırılması ve bu tür etkinliklerde çeşitli müsabaka ve yarışmalara yer verilip yöresel ürünlere dair ilgi çekiciliğin arttırılmasıdır.

Çizelge 5.2. Strateji 2'ye ilişkin öneriler (orjinal 2018)

Strateji No	Kırsal Kalkınma Odaklı Stratejiler	Sorumlu Kuruluşlar	Süre
Strateji 2	Kırsal turizme yönelik imajın yaratılması	Tekirdağ Valiliği (planlama ve koordinasyon), Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü(planlama, tanıtım), Saray Kaymakamlığı(Doğal ve kültürel varlıklara envanter oluşturma, bilgilendirme), Saray Belediye Başkanlığı(tanıtım, finansman desteği, işbirliği), Saray Orman İşletme Şefliği (İmaj yaratılmasını sağlayacak dokümanlar sunmak), Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü(Envanter, ürün oluşturma, ürün çeşitlendirme ve geliştirmeye yönelik teşvik), Trakya Kalkınma Ajansı(Tanıtım, finansman desteği), Üniversite (Bilimsel araştırmalar yapmak), Özel Sektör(Tanıtım, ürün oluşturma, ürün çeşitlendirme ve geliştirme, pazarlama ve hizmet sunumu), Sivil Toplum Kuruluşları (Tanıtım, işbirliği), Muhtarlıklar (İmaj yaratılmasını sağlayacak dokümanlar sunmak, hoşgörü ve konukseverliği sağlamak)	Uzun
Amaç	Seçilen yerleşimlerin bölgesel, ülke geneli ve uluslararası düzeyde tanıma bilirlğini sağlayacak tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin gerçekleştirilerek markalaşmanın sağlanmasıdır.		
Faaliyetler	1. Kırsal turizm uygulanacak köylerin tanıtımına yönelik broşür, cd, rehber gibi dokümanların hazırlanması ve internet ortamında sunulması	Saray Kaymakamlığı, Saray Belediye Başkanlığı(tanıtım, finansman desteği, işbirliği),	Kısa
	2. Tarihi yol izlerinin canlandırılması	Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Saray Belediye Başkanlığı	Uzun
	3. Geleneksel yaşam kültürüne yönelik değerlerin ön plana çıkarılması (Yöre kadınlarının el işleri, ağaç işçiliği vb.)	Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Saray Belediye Başkanlığı, yerel halk(sunum ve pazarlama)	Uzun
	4. Yöresel mutfak kültürünün canlandırılması	Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (Kültür ve Turizm şubeleri), yerel halk (tanıtım ve sunum)	Orta
	5. Yöresel ürünlerin markalaşmasının sağlanması	Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü(Kültür ve Turizm şubeleri Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Saray ve Vize Orman İşletme Şefliği, yerel halk (tanıtım ve sunum)	Orta-Uzun
	6. Yöresel ürünlerin çeşitli yarışma ve müsabakalarla ön plana çıkarılması	Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Saray Belediye Başkanlığı, Muhtarlıklar	Orta

Strateji 3: Yöresel Ürünlerin Tarımsal Turizm Kapsamında Değerlendirilmesi

Seçilen yerleşimlerin bölgesel, ülke geneli ve uluslararası düzeyde tanına bilirliliğini sağlayacak tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin gerçekleştirilerek markalaşmanın sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda amacın gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetler:

- Güngörmez, Safaalan, Ayvacık, Kavacık mahallelerinde doğal olarak yetişen mantarların turizm amaçlı olarak pazarlama ve satış olanaklarının geliştirilmesi,
- Bahçeköy, Safaalan mahallelerinde organik bal üretiminin yaygınlaştırılması ve teşvik edilmesi,
- Manda sütünden üretilen yoğurdun yanı sıra kaymak, peynir gibi ürün çeşitliliğinin artırılma olanaklarının geliştirilmesi. Bal işleme tesislerinin oluşturularak ve pazarlanmasına yönelik çeşitli girişimlerin teşvik edilmesi,
- Hayvansal üretim amaçlı işletmelerin ürün üretimi aşamalarının turizm amaçlı olarak ziyaretçilere sunulması ve gönüllü ziyaretçilere çeşitli atölyelerle ürün üretimi aşamalarının öğretilmesi,
- Kekik, ıhlamur gibi tıbbi aromatik bitkilerin üretiminin teşvik edilerek turizm amaçlı olarak ziyaretçilere sunulması,
- Tarımsal amaçlı üretilen ürünlerin yöresel pazarlarda ve yol kenarı stantlarında satış ve pazarlama olanaklarının geliştirilmesi. Bu kapsamda Bahçeköy, Güngörmez ve Safaalan yerleşimlerinde bulunan yol kenarı stantlarının aktif olarak kullanımının teşvik edilmesi,
- Tarımsal ürünlerin festival ve şenlikler kapsamında ziyaretçilere sunulması. Hasat zamanında ürünlerin toplanması, tıbbi aromatik bitkilerin çiçeklenme zamanları gibi dönemler şenlik ve festival zamanı olarak değerlendirilebilir.

Çizelge 5.3. Strateji 3'e ilişkin öneriler (orijinal 2018)

Strateji No	Kırsal Kalkınma Odaklı Stratejiler	Sorumlu Kuruluşlar	Süre
Strateji 3	Yöresel ürünlerin tarımsal turizm kapsamında değerlendirilmesi	Valilik, Saray belediyesi, Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Saray Orman İşletme Şefliği, yerel halk, muhtarlıklar	Kısa-orta
Amaç	Yöresel ürünlerin tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin gerçekleştirilerek markalaşmanın sağlanması amaçlanmıştır.		
Faaliyetler	1.Mantar üretimi (Güngörmez, Safaalan, Ayvacık, Kavacık) ve turizm amaçlı kullanımı	Valilik, Saray belediyesi, Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Saray Orman İşletme Şefliği, yerel halk, muhtarlıklar	Kısa
	2. Organik bal üretimi(Bahçeköy, Safaalan) ve turizm amaçlı kullanımı	Valilik, Saray belediyesi, Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Saray Orman İşletme Şefliği, yerel halk, muhtarlıklar	Kısa
	3. Yerel hayvansal ürünlerin turizm amaçlı kullanımı (peynir,yoğurt ve tereyağ yapımı, bal işleme)	Valilik, Saray belediyesi, Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Saray Orman İşletme Şefliği, yerel halk, muhtarlıklar	Kısa
	4. Hayvansal üretim amaçlı işletmelerin turizm amaçlı kullanımı	Valilik, Saray belediyesi, Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Saray Orman İşletme Şefliği, yerel halk, muhtarlıklar	Kısa
	5. Tıbbi aromatik bitkilerin üretimi ve turizm amaçlı kullanımı	Valilik, Saray belediyesi, Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Saray Orman İşletme Şefliği, yerel halk, muhtarlıklar	Uzun
	6. Tarımsal amaçlı üretilen ürünlerin yöresel pazarlarda ve yol kenarı stantlarında satış ve pazarlama olanaklarının geliştirilmesi	Valilik, Saray belediyesi, Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Saray Orman İşletme Şefliği, muhtarlıklar	Kısa
	7. Tarımsal ürünlere yönelik festival ve şenliklerin teşvik edilmesi	Valilik, Saray belediyesi, Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Saray Orman İşletme Şefliği, yerel halk, muhtarlıklar	Orta

Strateji 4: Kırsal turizme yönelik pazarlama olanaklarının geliştirilmesi

Yöresel ürünlerin satış ve pazarlama potansiyeli üzerine araştırmalar yapılarak mevcut pazarın genişletilmesi ve kırsal turizm kapsamında pazarlama olanaklarının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda amacın gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetler:

- Kırsal yerleşimlerde hayvancılık yapan bireylerin bir araya getirilerek kooperatif oluşturulması ve ürünlerin ortak bir merkezde toplanıp işlenmesini sağlayarak üretim ve pazarlama olanaklarının artırılması,
- Özellikle manda yoğurdu, sütü ve kaymağı Saray merkez ve İstanbul'dan gelen ziyaretçiler tarafından ilgi görmektedir. Ürünlerin yerel Pazar, yol kenarı stantları, satış birimleri gibi alanlarda sunulmasının teşvik edilmesi. Bu kapsamda yol kenarında kurulan yerleşimler olan Güngörmez, Bahçeköy, Safaalan köyleri değerlendirilebilir,
- Geçmişte var olup günümüzde sürdürülmeyen/azalan el sanatlarının (kilim ve hasır dokuma, ağaç işçiliği, el işleri vb.) canlandırılarak (halk eğitim kursları ile yerel halka eğitimler verilmesi) yöreye gelir kaynağı sağlamak amacıyla satışa sunulmasıdır.

Çizelge 5.4. Strateji 4'e ilişkin öneriler

Strateji No	Kırsal Kalkınma Odaklı Stratejiler	Sorumlu Kuruluşlar	Süre
Strateji 4	Kırsal turizme yönelik pazarlama olanaklarının geliştirilmesi	Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı, Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı) Saray Belediye Başkanlığı(tanıtım, finansman desteği, işbirliği), Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü(Envanter, ürün oluşturma, ürün çeşitlendirme ve geliştirmeye yönelik teşvik), Özel Sektör ve yerel halk (pazarlama ve hizmet sunumu),	Kısa-Orta
Amaç	Yöresel ürünlerin satış ve pazarlama potansiyeli üzerine araştırmalar yapılarak mevcut pazarın genişletilmesi ve kırsal turizm kapsamında pazarlama olanaklarının geliştirilmesini sağlamak.		
Faaliyetler	1. Hayvansal ürünlere yönelik ürünlerin işlenmesi ve değerlendirilmesi için kooperatiflerin teşvik edilmesi	Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (Envanter, ürün oluşturma, ürün çeşitlendirme ve geliştirmeye yönelik teşvik)	Orta
	2. Yöresel ürünlerin yerel pazarlarda satışının sağlanması	Saray Belediye Başkanlığı, Özel Sektör ve yerel halk (pazarlama ve hizmet sunumu)	Kısa
	3. Geleneksel el sanatlarının canlandırılması	Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, yerel halk	orta

Strateji 5: Kırsal turizme yönelik farkındalığın arttırılması

Kırsal turizme yönelik farkındalığın arttırılması amacıyla; yöre halkına yönelik rehberlik, pazarlama ve sunum teknikleri, ürünlerin üretimine yönelik teknikler ve genel amaçlı eğitimler olmak üzere farklı amaçlarla eğitim çalışmaları gerçekleştirilmelidir. Bu amaçla;

- Yöre halkına yönelik turizmin ne olduğu ve önemi, turiste nasıl davranmak gerektiği, turizmin ne gibi katkılar sağlayacağı konularında farkındalık eğitimlerinin verilmesi,
- Yöre halkına yönelik, yerel ürünlerin ekonomik değere dönüştürülmesini sağlama kapsamında pazarlama ve sunum teknikleri gibi konularda hizmet içi eğitim verilmesi,
- Yöre halkına yönelik alan tanıtıcı rehberlik eğitimleri verilmesi,
- Tarımsal ve organik ürün yetiştirmeye yönelik eğitimler verilmesidir.

Kırsal turizme yönelik farkındalığın arttırılması amacıyla kurumlar arasında (valilik, belediye, kültür turizm il/ilçe müdürlüğü, tarım ve orman il/ilçe müdürlüğü yerel halk, muhtarlık, üniversite) iş birliği ve koordinasyonun sağlanması gerekmektedir. Bu kapsamda çeşitli çalıştaylar, seminerler ve toplantılar düzenlenmelidir.

Çizelge 5.5. Strateji 5'e ilişkin öneriler

Strateji No	Kırsal Kalkınma Odaklı Stratejiler	Sorumlu Kuruluşlar	Süre
Strateji 5	Kırsal turizme yönelik farkındalığın artırılması	Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Saray Belediye Başkanlığı (tanıtım, finansman desteği, işbirliği), Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü(Envanter, ürün oluşturma, ürün çeşitlendirme ve geliştirmeye yönelik teşvik) (Envanter, ürün oluşturma, ürün çeşitlendirme ve geliştirmeye yönelik teşvik), Saray Kaymakamlığı(Doğal ve kültürel varlıklara envanter oluşturma, bilgilendirme), Trakya Kalkınma Ajansı, Üniversiteler	Kısa-Orta
Amaç	Kırsal kalkınmayı sağlayacak en önemli unsurlardan biri olan kırsal turizmin yöre halkına tanıtılarak gerekliliği ve getirileri hakkında bilgilendirme çalışmaları yapmak		
Faaliyetler	1. Yöre halkına yönelik turizm odaklı eğitimler verilmesi	Trakya Kalkınma Ajansı, Saray Kaymakamlığı, Saray Belediye Başkanlığı	Kısa
	2. Pazarlama ve sunum tekniklerine yönelik yöre halkına turizm odaklı eğitimler verilmesi	Trakya Kalkınma Ajansı, Saray Belediye Başkanlığı, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi	Kısa
	3. Turizme yönelik alan tanıtıcı rehberlik eğitimleri verilmesi	Trakya Kalkınma Ajansı, Saray Belediye Başkanlığı, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi	Kısa
	4. Tarımsal ve Organik ürün yetiştirmeye yönelik eğitimler verilmesi	Saray İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Üniversiteler	Kısa

Strateji 6: Kırsal turizme yönelik aktivite olanaklarının geliştirilmesi

Turizm potansiyeli bulunan kırsal yerleşimleri ön plana çıkarmak ve turistler için çekim merkezi oluşturmak hedefiyle aktivite olanaklarının geliştirilmesi amaçlanmıştır.

- Bahçeköy (Çamlıkoy) başta olmak üzere Ayvacık, Güngörmez gibi kamp yapmaya elverişli orman köylerinde peyzaj tasarım projeleriyle kamp ve piknik alanlarının oluşturulması,
- Çamlıkoy Tabiat Parkı, Güngörmez ve Ayvacık mağaraları, Kavacık değirmeni gibi durakları içeren rotalar belirlenerek tematik doğa yürüyüş alanlarının yaratılması.
- Doğal güzelliklere sahip yerleşimlerde doğa fotoğrafçılığına uygun panoramik çekim noktalarının tespiti,
- Kırsal turizmin canlanmasına katkı sağlamak amacıyla gelen turistlerin uzun süreli kalabilmeleri için geleneksel köy evlerinin ve çiftliklerin konaklama amaçlı kullanımına olanak sağlanması,
- Yerleşime özgü değerlerin tanıtımını ve konukseverliği sağlama kapsamında yöresel yemeklerin ziyaretçilere sunulması,
- El sanatlarına yönelik üretim atölyeleri ve sergi alanlarının oluşturulması ve üretilen ürünlerin gelen ziyaretçiler için satışa sunulmasıdır.

Çizelge 5.6. Strateji 6'ya ilişkin öneriler

Strateji No	Kırsal Kalkınma Odaklı Stratejiler	Sorumlu Kuruluşlar	Süre
Strateji 6	Kırsal turizme yönelik aktivite olanaklarının geliştirilmesi	Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (Etüt ve Projeler Dairesi Başkanlığı) Tekirdağ Valiliği(il planlama ve koordinasyon müdürlüğü), Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü(Kültür ve Turizm şubeleri), Saray Kaymakamlığı, Saray Belediye Başkanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları(Tanıtım, işbirliği), Muhtarlıklar(İmaj yaratılmasını sağlayacak dokümanlar sunmak, hoşgörü ve konukseverliği sağlamak)	Orta
Amaç	Turizm potansiyeli bulunan kırsal yerleşimleri ön plana çıkarmak ve turistler için çekim merkezi oluşturmak hedefiyle aktivite olanaklarının geliştirilmesidir.		
Faaliyetler	1. Kamp ve piknik alanlarının oluşturulması	Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (Etüt ve Projeler Dairesi Başkanlığı) Tekirdağ Valiliği(il planlama ve koordinasyon müdürlüğü), Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü(Kültür ve Turizm şubeleri)	orta
	2. Tematik doğa yürüyüş alanlarının yaratılması	Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi (Etüt ve Projeler Dairesi Başkanlığı) Tekirdağ Valiliği(il planlama ve koordinasyon müdürlüğü), Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü(Kültür ve Turizm şubeleri), Saray Orman İşletme Şefliği	orta
	3. Doğa fotoğrafçılığı	Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü(Kültür ve Turizm şubeleri) Sivil Toplum Kuruluşları(Tanıtım, işbirliği)	kısa
	4. Geleneksel köy evlerinin ve çiftliklerin konaklama amaçlı kullanımına olanak sağlanması	Muhtarlıklar ve yerel halk (İmaj yaratılmasını sağlayacak dokümanlar sunmak, hoşgörü ve konukseverliği sağlamak)	orta
	5. Yöresel yemeklerin ziyaretçilere sunulması	Muhtarlıklar ve yerel halk (hoşgörü ve konukseverliği sağlamak)	kısa
	6. El sanatlarının turizmde kullanılması	Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Saray Belediye Başkanlığı, yerel halk	Kısa-orta

Geçmişten bugüne kırsal alanlarda yaşanan sorunlar ele alındığında kırsal kalkınmanın gerekliliği ve kırsal planlamanın önemi anlaşılmaktadır. Çelik (2006)'nın Türkiye'de Kırsal Planlama Politikalarının Geliştirilmesi adlı çalışmasında yer verdiği gibi; sosyal, ekonomik ve fiziki yönleriyle bütüncül biçimde planlanmayan kırsal alanlar, kentlerin çekici özellikleri sebebiyle kentlere göç vermektedir. Bunun sonucu olarak da, bir taraftan kırsal alanların toplumsal ve üretim yapısı bozulmakta, diğer taraftan da göç eden nüfus, kentlerde gecekondular oluşturmaktadır. Aynı zamanda göç eden bu nüfus kimlik arayışı içine giren ve kentli olmayan bir nüfus birikimi haline gelmektedir. Bu kapsamda oluşturulan kalkınma planlarının kırsal yerleşimlerin gelenek ve göreneklerini, tarihi değerlerini, topoğrafik özelliklerini, yerel halkın yaşayış biçimini göz önünde bulundurması önem teşkil etmektedir.

Bütüncül bir kırsal peyzaj planlaması için öncelikle o alanların peyzaj kimlikleri yani kendine özgü doğal ve kültürel özellikleri tespit edilmelidir. Bu anlamda, tez çalışması kapsamında, yerel peyzaj kimliğini belirlemek ve planlama çalışmalarına altlık oluşturmak amacıyla Saray ilçesinde seçilen örnek alanlara ilişkin doğal kimlik bileşenleri ve yapay kimlik bileşenleri belirlenerek kimlik kartları oluşturulmuştur. Doğal kimlik bileşenleri; topoğrafya, jeoloji, toprak yapısı, su yüzeyleri ve bitki örtüsü olarak ele alınmış ve baskın-orta-zayıf olarak derecelendirilmiştir. Yapay kimlik bileşenleri ise; yerleşimin fiziksel yapısı, yerel ekonomik yapı, yapı-işlev durumu, mimari karakter, dış mekân kurgusu, ulaşım, etnik köken, geleneksel yapı olarak ele alınmış ve baskın-orta-zayıf olarak derecelendirilmiştir. Kırsal kalkınma açısından peyzaj kimlik kartlarının değerlendirilmesi sonucunda; Bahçeköy, Güngörmez, Safaalan yerleşimlerinde orman karakteri baskın olurken, Edirköy ve Kavacık yerleşmelerinde ise ova karakteri baskın olmuştur. Yerleşimin fiziksel yapısında Güngörmez ve Safaalan'da ışımsal doku baskın, Edirköy, Kadıköy, Küçükyoncalı ve Kavacık'ta karmaşık doku baskın, Bahçeköy'de lineer doku, Ayvacık'ta ise dağınık doku baskın olmuştur.

Peyzaj kimlik kartlarına ek olarak her yerleşim ayrı ayrı ele alınarak SWOT analizleri yapılmıştır. Tez kapsamında yapılan SWOT analizlerine göre; yerleşimlerin ortak zayıf yanları; köy yerleşme planlarının bulunmayışı ve kadastro çalışmalarının tamamlanmamış olması, yöre halkında girişimci ruha sahip üreticilerin olmayışı, yerel ürünlerin ekonomik değere dönüştürülmesi için gerekli olan; birlik, kooperatif gibi oluşumların eksikliği, geleneksel malzemelerle tasarlanmış mimari karakterin yetersiz oluşu olarak tespit edilmiştir. Genç nüfusun üretime katılmayıp sanayi kentlerine göç etmesi, tarım alanları ve tarım ve hayvancılıkla uğraşan ailelerin azalması da ortak tehditler olarak görülmüştür. Seçilen

alanların ortak güçlü yönleri ise geniş orman ve tarım alanlarının varlığı, tarım ürünlerinin çeşitliliği ve yöresel ürünlerin üretimi olarak öne çıkmaktadır. Ekoturizme olan ilginin artması ve üst ölçek planlarda ekoturizme öncelik tanınması da fırsatlar arasında yer almaktadır.

Tüm bu çalışmaların sonucunda; peyzaj kimlik kartları ve SWOT analizi değerlendirmelerine göre aşağıda başlıklar altında verilen 6 temel strateji belirlenmiştir.

- Kırsal kalkınma odaklı sürdürülebilir gelişiminin sağlanması,
- Kırsal turizme yönelik imajın yaratılması,
- Yöresel ürünlerin tarımsal turizm kapsamında değerlendirilmesi,
- Kırsal turizme yönelik pazarlama olanaklarının geliştirilmesi,
- Kırsal turizme yönelik farkındalığın artırılması,
- Kırsal turizme yönelik aktivite olanaklarının geliştirilmesidir.

Tez kapsamında belirlenen stratejiler kırsal kalkınmada doğal-kültürel kaynak kullanımı ve mevcut potansiyellerin etkin kullanımı açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma; seçilen kırsal yerleşimlerin kimlik özelliklerinin tespiti sayesinde gelecekte yapılacak çalışmalar için veri tabanı oluşturması ve planlama çalışmalarına altlık oluşturarak yerel yönetimlere destek sağlanabilmesi kapsamında katkı sağlayacaktır.

Bütün bunlarla birlikte çalışma kapsamında bazı veri ve bilgilerden kaynaklanan eksiklikler tezin bazı noktalarını sınırlandırmıştır. Bunlar;

- Köy yerleşme planlarının bulunmayışı/eksikliği ve kadastro çalışmalarının tamamlanmamış olması araştırma yürütülürken karşılaşılan en büyük zorluklardan biri olmuştur. Buna yönelik eksiklikler Google Earth 2017 verilerinden elde edilen görüntülerden yararlanılarak elde edilmiştir.
- Doğal bitki örtüsü ve yaban hayatına ilişkin detaylı bir envanter bulunmamıştır. Bölge, il ve ilçe düzeyinde yapılmış çalışmalardan yararlanılmıştır.
- Tarihi dokuya ilişkin verilerin eksikliği çalışmada bu bileşenlerin değerlendirilmesinde sınırlı kalınmasına neden olmuştur.

Sonuç olarak, kalkınmaya yönelik stratejilerin belirlenmesi kırsal alanlar için; ekonomik, çevresel ve fiziksel açılardan yaşam kalitesini arttırmaya yönelik katkılar sağlayacaktır. Bu anlamda tez çalışması benzer potansiyele sahip kırsal alanlar için örnek teşkil edecektir.

KAYNAKLAR

- Açıksöz S ve Gökçe C (2017). Zihin Haritalama Yöntemi İle Kırsal Peyzaj Kimliğinin Değerlendirilmesi: Nallıhan Beydili Örneği. Uluslararası Hakemli Tasarım Ve Mimarlık Dergisi, sayı: 10 yıl: 2017, ss:37-55.
- Ada E ve Yener D (2017). Türkiye’de Kırsal Peyzaj Yaklaşımı ve Avrupa Ülkeleri Çerçevesinde Bir Karşılaştırma. Uluslararası Kırsal Turizm ve Kalkınma Dergisi E-ISSN:2602-4462, 1 (2): 08-13.
- Akci (2015). Kırsal Kalkınma İçin Bir Model Önerisi: Köy Kümeleri. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Konya.
- Alagözoğlu A (2010). Türkiye’deki Entegre Kırsal Kalkınma Projelerinin Sosyal Kalkınma Boyutu: Erzurum Entegre Kırsal Kalkınma Projesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Alcan P (2015). Yıldız Teknik Üniversitesi. Akademik Bilgiler, www.yildiz.edu.tr/~palcan/word%20dokuman/swot%20analizi.ppt (erişim tarihi, 02.30.2015).
- Altinkaya E, Tekin Ç, Eren Ö (2011). Kırsal Yerleşim Bölgelerinde Sürdürülebilirlik: Çanakkale Bölgesi Ayvacık İlçesi Adatepe ve Demirciköy. Politeknik Dergisi. Cilt:14 Sayı: 2, ss 109-113.
Ankara.
- Anonim (2000a). Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.
- Anonim (2000b). Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Ankara.
- Anonim (2002). Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Avrupa Birliğine Üyelik Yolunda Türkiye Kırsal Kalkınma Politikası Raporu (Yayınlanmamış Taslak), Ankara.
- Anonim (2003). Avrupa Peyzaj Sözleşmesi. T.C Başkanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Anonim (2004). T.C. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, II. Tarım Şurası Kırsal Kalkınma Politikaları Komisyon Raporu.
- Anonim (2006a). Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi-1. T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.
- Anonim (2006b). Dokuzuncu Kalkınma Planı. T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.
- Anonim (2011). Tekirdağ 1/25000 Ölçekli İl Çevre Düzeni Planı.
- Anonim (2012). Tekirdağ İlinde Doğa Turizmi Master Planı, 2013-2023.
- Anonim (2013a). Onuncu Kalkınma Planı. TC. Kalkınma Bakanlığı, Ankara.

- Anonim (2013b). Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi-2. T.C. Gıda Tarım Ve Hayvancılık Bakanlığı, Ankara.
- Anonim (2014). Kırsal Kalkınma Eylem Planı. T.C. Gıda Tarım Ve Hayvancılık Bakanlığı.
- Anonim (2015). Digital Elevation Maps, Aster/GDEM. <http://www.jspacesystems.or.jp/ersdac/GDEM/E/index.html> (erişim tarihi, 22.11.2015).
- Avcı M (2014). Jeoloji, Resimli Türkiye Florası Cilt 1 (Ed: A. Güner ve T. Ekim): 29-47. İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Aydemir Ş ve Gül İ (2003). Fiziki Mekân Planlaması ve Stratejik Çevresel Değerlendirme. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ve Türkiye, YTÜ Yayın No. MfçSM.03.0705 İstanbul.
- Aydınöz D (2010). Son Dönemde Trakya’da Bulunan Yeni Bitki Türleri. Eylül 2010 Cilt:18 No:3 Kastamonu Eğitim Dergisi 983-990.
- Aydınöz D ve Çoban A (2015). Bitki Coğrafyası Araştırma Yöntemleri. Marmara Coğrafya Dergisi, sayı: 31, Ocak - 2015, S.132-160.
- Beksaç E (2007). Saray’ın Kültürel Kimliği ve Erken Tarihi Mirası. 1. Saray Tarih ve Kültür Sempozyumu, 2010.
- Bell S (1999). Pattern, Perception and Process. Taylor & Francis.
- Beyhan Ş G (2004). Kültürel Süreklilik ve Çağdaş Gereksinimler Bağlamında Sürdürülebilir Turizm ve Kimlik Kavramsal Modeli: Pamukkale Örneği, Doktora Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bollukçu P (2014). Peyzaj Planlama Ve Kırsal Kalkınma İlişkisi: Bartın-Arıt Çayı Havzası Örneği. Doktora tezi, Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Büyükmişçi G (1997). Taş Sivil Mimarlık Örneklerinde Korumaya Yönelik Yöntem Önerileri ve Bu Yöntemlerin Kayseri Örneğinde Uygulanışı. Doktora Tezi, M.S.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Cirik V (2011). Kırsal ve toplumsal kalkınma Stratejilerinin geliştirilmesinde Köydes Projesi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 8s., İzmir.
- Clayton D B, Dent D, ve Dubois O (2003). Rural Planning in Developing Countries. UK USA: Earthscan Publications Ltd.
- Çeken H, Karadağ L ve Dalgın T (2007). Kırsal Kalkınmada Yeni Bir Yaklaşım Kırsal Turizm ve Türkiye’ye Yönelik Teorik Bir Çalışma. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 7(1):ss.1-14.
- Çelik Z (2006). Türkiye’de kırsal planlama politikalarının geliştirilmesi. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir Planlama Ana Bilim Dalı, İzmir.
- Çınar M (2007). Kırsal Arazi Planlamalarında Peyzaj Planlamasının Yeri ve Önemi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, s. 118, Erzurum.
- Çubuk M (1985). Türkiye’de Kentleşme Süreci Ve Kırsal Alan Sorunları Kolokyumu. Dünya Şehircilik Günü Kolokyumları II, MSÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınları.

- Demirel Ö (2009). Ülke Mekânsal Planlaması İçinde Ekolojik Ağırlıklı Disiplin Olma Yönünde Bir Misyon Taşıyan Peyzaj Mimarlığı Mesleğinin Yeri ve Üzerine Düşen ya da Yapması Gerekenler. Süleyman Demirel Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Akademik İşbirliği Toplantısı (PEMAT-2009), Isparta, 21 s.
- Doğanay F (1993). Kırsal Kalkınma. DPT Sosyal Planlama Genel Müdürlüğü, Planlama Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Ellis F ve Biggs S (2001). Evolving Themes in Rural Development 1950s–2000s, Development policy Review 19 (4): 437-448.
- Eminağaoğlu Z ve Çevik S (2007). Kırsal Yerleşmelere İlişkin Tasarım Politikaları ve Araçlar. Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi 22 (1), 157–162.
- Erdem M (2012). Kırsal Yerleşim Peyzaj Kimlik Özelliklerinin Tespiti, Korunması Ve Geliştirilmesine Yönelik Değerlendirme Matrisi Önerisi. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı anabilim Dalı.
- Erdem N ve Coşkun A (2009). Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Hükümlerinin Türk Planlama Mevzuatına Uyumluluk Analizi. İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi, Seri B Cilt 59 Sayı 2, 77s.
- Erdoğan E (2006). Çevre Ve Kent Estetiği. ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Dergisi, Cilt:8 Sayı:968.
- Erdönmez M E, Akı A (2005). Açık Kamusal Kent Mekânlarının Toplum İlişkilerindeki Etkileri. YTÜ Mim. Fak. e-Dergisi YTU Cilt 1, Sayı 1.
- Eyüce A (2005). Geleneksel Yapılar ve Mekânlar. Birsan Yayınevi, İstanbul.
- Gezer H (2012). Malzemenin Gizil Güçlerinin Mimariye Katkısı. İstanbul Ticaret Üniversitesi, Fen Bilimleri Dergisi, Yıl: 10 Sayı: 20 Güz 201 s.97-118.
- Gülçubuk B, Yıldırak N, Kızılaslan N, Özer D, Kan M, Kepoğlu A (2016). Kırsal Kalkınma Yaklaşımları Ve Politika Değişimleri. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası.
- Gülhan D (2016). Sürdürülebilir Kent Ve Kentsel Kimlik Örnekler: Birgi Ve Bergama. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Çevre Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Günaydın G (2001). Türkiye Kırsal Yerleşme Düzenine Yönelik Planlama Yaklaşımları. Yayın No:43, 58 s, Ankara.
- Günaydın G (2006). Avrupa Birliği Genişleme Sürecinde Türkiye Kırsal ve Tarımsal Politikalar. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Gürlek T B (2002). SWOT analizi. TUBİTAK, Gebze.
- Gürsel Y (1993). Değişme Koşullarında Kimlik-Meşrutiyet, Etik, Türkiye Mimarlığı Sempozyumu II: Kimlik- Meşrutiyet-Etik, ss. 38-42, Atatürk Kültür Merkezi, Ankara, 7-6 Ekim.
- Hart J F (1998). The Rural Landscape. The Johns Hopkins University Press.

- Hough M (1990). *Out Of Place, Restoring Identity to the Regional Landscape*. Yale University Press, New Haven, London.
- Hovardaoğlu O (2015). *Kırsal Kalkınma, Yaşam Kalitesi ve Yakın-Kırsal: Türkiye’de Kırsal Kalkınma Stratejileri için Bir Kavramsal Çerçeve Önerisi*. Erciyes Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Kayseri.
- Işın M A (2007). *Eski Çağlarda Saray*. *Yöre*, 89/92, s 6-8.
- Kahraman A S, Dağlı Y (2002). *Seyahatname*, c.6, s 72.
- Kancıoğlu M (2005). Çevresel imaj, kimlik ve anlam kapsamında turizm binalarına ilişkin kullanıcı değerlendirmeleri. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*. Cilt 10, Sayı 2.
- Kaptan Ç (2007). *Özgün Peyzaj Karakteristiklerine Sahip Mekânlara Yönelik Bir Peyzaj Planlama Yönteminin Ortaya Konulması; Bozcaada Örneği*. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Bornova-İzmir.
- Kavruk H, Erdem T, Öztaş N, Keleş İ, Yusuf P ve Aktürk B (2012). *Türkiye’de Köy Yerleşimi ve Yönetimi*. 1. basım, TODAİE Yayınları: 28, Hangar Marka İletişimi Reklam ve Yayıncılık Hizmetleri, Ankara, 282 s.
- Kayıkçı S (2005). Cumhuriyet’in Kuruluşundan Günümüze Kadar Köye ve Köylüye Yönelik Olarak İzlenen Politikalar. *Türk İdare Dergisi Sayı 448*, ss:69–100.
- Keleş R (1998). *Kentbilim Terimleri Sözlüğü*. İmge Kitabevi (2. baskı). ISBN:975-533-181-6, 224 s, Ankara.
- Kırsal Kalkınma Politikası Raporu (Yayınlanmamış Taslak)*, s.10, Ankara.
- Kiper T (2006). Safranbolu yörökköyü peyzaj potansiyelinin Kırsal turizm açısından değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen bilimleri enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Kiper T (2009). Kırsal Kalkınmada Turizmin Rolü ve Şarköy’de Uygulanabilirliği. Trakya Üniversitesi. I. Trakya Bölgesi Kalkınma ve Girişimcilik Stratejileri Sempozyumu. 16-18 Ekim 2009, s.309-316, Edirne.
- Kiper T, Korkut A, Özyavuz M, Yılmaz E (2011). Tekirdağ İli Şarköy İlçesi’nde Kırsal Turizme Yönelik alan Kullanım planlaması. TUBİTAK 109Y162 no’lu proje, s.158.
- Kiper T (2013). Kentsel ve Kırsal Alanların Planlanmasında Kimliğin Rolü. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi 6 (2)*: 69-73, 2013.
- Kiper T, Uzun O, Özdemir G, Üstün T (2015). Kırsal Kalkınma Amaçlı Ekoturizm Planlaması Kıyıköy Örneği. TUBİTAK 213O298 no’lu proje, s.204.
- Koç N, Şahin Ş (1999). *Kırsal peyzaj planlaması*. Ankara üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayın No: 1509(463), Ankara.
- Köse Y ve Şahin Ş (2017). Bir Kırsal Yerleşim Olarak Evciler Mahallesi Peyzaj Özellikleri. *Ankara Araştırmaları Dergisi*, Ankara.

- Köseoğlu M (1975). Kırsal Peyzaj Planlama Çalışmaları ve Bunun Ülkemiz Yönünden Önemi. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, seri B Cilt XXV, sayı:1, sayfa: 127-146.
- Köylü P, Kiper T (2007). Kent Kimliğini Oluşturan Değerler ve Kimliksizleşme Üzerine Örneklemeler. Peyzaj Mimarlığı 3. Kongresi. 42-49, Antalya.
- Kruckeberg A (2004). *Geology and Plant Life: The Effects of Landforms and Rock Types on Plants*, University of Washington Press.
- Kuban D (1966). Türkiye'de Malzeme Koşullarına Bağlı Geleneksel Konut Mimarisi Üzerinde Bazı Gözlemler. İ.T.Ü. Mimarlık dergisi, 1966-10 (36).
- Lynch K (1960). *The image of the City*. Cambridge MIT Press, pp. 8-9.
- Ocakçı M (1995). Şehir Kimliği ve Çevre İlişkileri, Kent ve Çevre Planlamaya Ekolojik Yaklaşım. 17. Dünya Şehircilik Günü Kolokiyumu. 163-170, İstanbul.
- Oral D (2010). Kasatura Körfezi İle Çevresinin (Kırklareli-Tekirdağ-İstanbul) Flora Ve Vegetasyonu. Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Orman Botaniği Programı, İstanbul.
- Öçal H (2008). Isparta Kent Kimliğinde Modernizmin Yansımaları ve Modernizm Etkisindeki Konut Mimarisi. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Isparta.
- Örnek A (2007). Kırsal Kalkınma El Kitabı. Heinrich Böll Stiftung Derneği, İstanbul, 10-38.
- Özcan K ve Akci A (2016). Kırsal Kalkınma İçin Model Önerisi: Köy Kümeleri. TEAD, 2016; 2(1), Araştırma Makalesi (Research Article).
- Özdemir G (2015). Köy Tasarım Rehberleri Ve Denizli Örneğinde Kırsal Peyzaj Planlama Stratejileri. Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Özdeş G (1972). Şehirciliğe Giriş ve Toplum Ölçeği. 2. Baskı, İstanbul Teknik Üniversitesi Matbaası, İstanbul.
- Özer, M N (1998). Kent Kimliğinin Oluşum ve Değişim Sürecinde Konut Alanlarında Planlama ve Tasarım Etkileri, Antalya Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özkan E (2007). Türkiye'de Kırsal Kalkınma Politikaları Ve Kırsal Turizm. Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Özlu S ve Beyazlı D (2016). Kırsal Yerleşme Eylem Planı Yaratım Süreci: Trabzon/Salacık Köyü Deneyimi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Trabzon.
- Roberts B K (1996). *Landscape of Settlement, Prehistory to the present*. Routledge.
- Suher H (1995). Kent Kimliğine Etkili Yasa Uygulamaları. Mimari ve Kentsel Çevrede Kalite Arayışları Sempozyumu, ss. 3-12, İstanbul.
- Suher H ve E Suher (1998). Karadeniz Kıyıları'nın Eşsiz Doğa ve Kültür Varlıkları Yitirilme Sürecinde. Yapı, sayı:204.

- Toprak A (2006). Adana İli Sarıçam Deresi Islahı Çalışmasının Peyzaj Tasarım Ve Planlaması Yönlerinden Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı. s.95, Adana.
- Uçar D ve Doğru A Ö (2005). Cbs projelerinin stratejik planlaması ve Swot analizinin yeri. TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, 10. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, Ankara.
- Uslu A, Yazgan M E, Erdoğan E, Dilaver Z, Barış E (2011). Peyzaj, çevre ve tarım. Anadolu Üniversitesi, Yayın No: 2282, 222s.
- Uzun O, E İlke F, Çetinkaya G, Erduran F, Açüksöz S (2012). Konya İli Bozkır; Seydişehir, Ahırlı, Yalılıyük, İlçeleri ve Suğla Gölü Mevkii Peyzaj Yönetimi, Koruma ve Planlama Projesi, T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar
- Worldbank (2003). Reaching the Rural Poor: A Renewed Strategy for Rural Development. USA.
- Yakupoğlu G Ve Deveci M (2010). Saray'da Toplanan Bazı Makro Mantarlar. Saray Değerleri Sempozyumu, 15 Ekim 2010. S215-220.
- Yarcı G (2010).Osmanlı Mülki Teşkilatında saray Kazası (18-20. Yüzyıl). 1. Saray Tarih ve Kültür Sempozyumu.
- Yenigül (2017). Kırsal Kalkınma Politikalarında Yeni Yaklaşımlar ve Bu Yaklaşımların Türkiye'nin Kırsal Kalkınma Politikalarına Etkisi. Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Ankara.
- Yılmaz B, Atık G (2004). Doğal Peyzaj Özelliklerinin Kırsal Yerleşimler Üzerindeki Etkileri: Bartın örneği. ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 8 (1): 1-9.
- Yılmaz N (2004). Farklılaştırıcı Ve Ayrıştırıcı Bir Mekanizma Olarak Kentleşme. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, İstanbul.
- Yürekli İ (1993). Mimarlık ile Eğimli Arazi İlişkileri. Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Url-1 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2017 Sonuçları. TÜİK. <http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=27587> (erişim tarihi, 06.10.2018).
- Url-2 Yıldız Dağları <http://www.nkfu.com/istranca-daglari-yildiz-daglari-hakkinda-bilgi/> (erişim tarihi, 18.10.2018).
- Url-3 Yıldız Dağları2 <http://www.magmadergisi.com/fotograf/yildiz-daglarinin-yaban-goruntusu> (erişim tarihi, 18.10.2018).
- Url-4 Pamukkale travertenleri. http://www.pamukkale.gov.tr/www/resimler/orjinal/images/pamukkale_travertenleri_11.jpg (erişim tarihi, 18.10.2018).
- Url-5 Porsuk çayı. <http://gezmekguzelsey.com/eskisehir/> (erişim tarihi, 18.10.2018).
- Url-6 Venedik. <http://www.yoldasin.com/wp-content/uploads/2015/10/yoldasin-venedik-1.jpg> (erişim tarihi, 18.10.2018).

- Url-7 öl iklimi. <http://yumurtaliekmek.com/wp-content/uploads/2016/03/col290316.jpg> (erişim tarihi, 18.10.2018).
- Url-8 Van Kedisi. <http://vankedisi.yyu.edu.tr/images/waterwheelCarousel/9.jpg> (erişim tarihi, 17.10.2018).
- Url-9 Vertisol topraklar. <https://4.bp.blogspot.com/-DYaiEPuOdyw/WE1SJU6RSQI/AAAAAAAAAAThE/yH5bwZxLvMQtsPz5DlhtVMiSU2LvMw9JgCEw/s640/Vertisol.jpg> (erişim tarihi, 16.12.2018).
- Url-10 Terra rossa topraklar. [http://www.kumluca-bld.gov.tr/userfiles/images/1\(8\).png](http://www.kumluca-bld.gov.tr/userfiles/images/1(8).png) (erişim tarihi, 16.12.2018).
- Url-11 Yerleşim tipleri. <https://cografyahocasi.com/9-sinif/yerlesme-doku-ve-tipleri.html> (erişim tarihi, 18.09.2017).
- Url-12 İtalya, Trevi eşmesi. <https://www.arthipo.com/artblog/sanat-tarihi/barok-mimarisi-mimarlik.html> (erişim tarihi, 18.10.2018).
- Url-13 Bursa, Cumalıkızık. http://www.gezibo.com/wp-content/uploads/2015/08/cumalikizik_evler.jpg (erişim tarihi, 18.10.2018).
- Url-14 Edirne, Selimiye camii. <http://edirnehotel6thfloor.com/edirne-selimiye-camii/> (erişim tarihi, 29.12.2017).
- Url-15 İstanbul, Dolmabahçe Sarayı. https://istanbulresimleri.net/istanbul_resimleri_dolmabahce_sarayi_details_2223.html (erişim tarihi, 29.12.2017).
- Url-16 Mardin, taş evler. <https://anadoluyollarinda.blogspot.com/2017/07/?view=classic> (erişim tarihi, 06.10.2018).
- Url-17 Kırmızı Tuğla Yapılar. <https://www.telegraph.co.uk/content/dam/Travel/Destinations/Europe/Belgium/Antwerp/antwerp-crop.jpg?imwidth=1400> (erişim tarihi, 18.10.2018).
- Url-18 Konak, saat kulesi. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Izmir_torre_dell%27orologio_03.JPG (erişim tarihi, 17.10.2018).
- Url-19 Fransız sokağı. <http://venturesafrica.com/wp-content/uploads/2017/01/france.jpg> (erişim tarihi, 06.10.2018).
- Url-20 Tramvay ulaşımı. <https://pbs.twimg.com/media/DSh7oyVXkAEV3xB.jpg> (erişim tarihi, 18.10.2018).
- Url-21 Vapur ulaşımı. <https://img-s2.onedio.com/id-53f6f3373305aa9d2a5a32ad/rev-0/raw/s5f4227fee3ab9a9620a12ccda00c8b123821fea2.jpg> (erişim tarihi, 18.09.2017).
- Url-22 Keşkek festivali. <http://saraygazetesi.com/wp-content/uploads/2017/05/KARNAVAL-TADINDA-%C5%9EENL%C4%B0K1-kopyala.jpg> (erişim tarihi, 06.10.2018).

- Url-23 Yöresel kıyafet. https://i1.trekearth.com/photos/13490/local_women.jpg (erişim tarihi, 17.10.2018).
- Url-24 Osmanlı köyü. <http://www.kulturvarliklari.gov.tr/Resim/100664,bursa-unesco-01.png?0> (erişim tarihi, 18.10.2018).
- Url-25 Yörük köyü. <http://www.antalyahilal.com/wp-content/uploads/2012/12/179geleneksel-yoruk-senlikleri-renkli-gecti-.jpg> (erişim tarihi, 17.10.2018).
- Url-26 Kanola, Tarakya. <http://www.iha.com.tr/haber-iste-turkiyenin-kanola-ambari-458844/> (erişim tarihi, 18.10.2018).
- Url-27 Saray Coğrafi Konumu. <https://www.haritatr.com/harita/Saray/61002> (erişim tarihi, 17.10.2018).
- Url-28 Stratejik Planlamanın Esasları. <http://www.oncevatan.com.tr/stratejik-planlamanin-esaslari-swot-durum-analizi-makale,25648.html> (erişim tarihi, 15.10.2018).
- Url-29 Tarihi ve Kültürel değerler. <https://www.trakyanet.com/trakya/tekirdag/saray/93-tarihi-ve-kulturel-degerler.html> (erişim tarihi, 17.09.2018).
- Url-30 Neojen dönem. <http://www.wiki-zero.co/index.php?q=aHR0cHM6Ly90ci53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvTmVvamVu> (erişim tarihi, 12.08.2018).
- Url-31 Paleojen dönem. <http://www.wiki-zero.co/index.php?q=aHR0cHM6Ly90ci53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvUGFsZW9qZW4> (erişim tarihi, 12.08.2018).
- Url-32 Türkiye’de İntrazonal Topraklar. http://www.dicle.edu.tr/a/skaradogan/4/azonal_intrazonal.pdf (erişim tarihi, 12.08.2018).
- Url-33 Saray Lahitleri. <http://saraygazetesi.com/wp-content/uploads/2016/10/TAR%C4%B0HS%C4%B0Z-VE-TAL%C4%B0HS%C4%B0Z-SARAY-2.jpg> (erişim tarihi, 18.10.2018).
- Url-34 Yıllara Göre Nüfus Değişimi. <http://trakyanet.com/istatistikler/nufus/yillara-gore-nufus/yillara-gore-nufus-tekirdag.html#saray> (erişim tarihi, 30.09.2018).
- Url-35 Saray Nüfus Verileri. https://www.nufusu.com/ilce/saray_tekirdag-nufusu (erişim tarihi, 30.09.2018).
- Url-36 Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü, Saray sağlık kurumları <https://tekirdagism.saglik.gov.tr/TR,964/saglik-kurumlarimiz.html>
- Url-37 Aile hekimliği, Kemalpaşa. <https://www.trakyanet.com/trakya/tekirdag/saray/95-saglik.html> (erişim tarihi, 22.11.2015).
- Url-38 Anadolu Lisesi, Saray. <https://www.saraygazetesi.com/mustafa-elmas-arici-anadolu-lisesi-zirvede/> (erişim tarihi, 18.10.2018).
- Url-39 Bahçeköy Mahallesi. <https://www.trakyanet.com/trakya/tekirdag/saray/170-koyler/99-koyleri.html?start=3> (erişim tarihi, 18.09.2017).
- Url-40 Güngörmez Mahallesi. <https://www.trakyanet.com/trakya/tekirdag/saray/170-koyler/99-koyleri.html?showall=&start=9> (erişim tarihi, 18.09.2017).

- Url-41 Safaalan Mahallesi. <https://www.trakyanet.com/trakya/tekirdag/saray/170-koyler/99-koyleri.html?showall=&start=16> (erişim tarihi, 18.09.2017).
- Url-42 Edirköy Mahallesi. <https://www.trakyanet.com/trakya/tekirdag/saray/170-koyler/99-koyleri.html?showall=&start=7> (erişim tarihi, 18.09.2017).
- Url-43 Ayvacık Mahallesi. <https://www.trakyanet.com/trakya/tekirdag/saray/170-koyler/99-koyleri.html?showall=&start=1> (erişim tarihi, 18.09.2017).

EKLER

Ek1. Köy Bilgi Formu

Köy Bilgi Formu																											
			Tarih.....																								
1. Köyün adı:.....																											
3. Köyünüzün tarihini kısaca anlatır mısınız? (kuruluş yılı, eski adı, yer değişikliği oldu mu hangi sebepten vb.)																											
.....																											
.....																											
4. Toplam hane sayısı:.....																											
5. Boş konut sayısı:.....																											
6. Konut biçimi.....																											
7. Yapı malzemelerine göre (ahşap, taş, demir vb.).....																											
8. Var olan eğitim kurumları:.....																											
9. Var olan sağlık kurumları:.....																											
10. İlçe merkezinden köye ulaşım şekli (otobüs, dolmuş vb.) ve sıklığı (yaklaşık kaç saatte bir)																											
11. Yol durumu (asfalt, toprak vb).....																											
12. Köyünüzde aşağıdaki tesislerden hangileri bulunmaktadır?																											
Sağlık ocağı Sağlık evi ... Köy kütüphanesi ... Köy odası Spor tesisi																											
Genel Tuvalet... Düğün Salonu... Pansiyon..... Cami Kilise ...																											
Hamam ... Diğer																											
13. Köydeki eğitim düzeyi																											
<table border="1"><thead><tr><th>KÖYDE EĞİTİM DÜZEYİ</th><th>KADIN</th><th>ERKEK</th><th>TOPLAM</th></tr></thead><tbody><tr><td>Okur-yazar olmayanlar</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Okur-yazar olan</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>İlkokul mezunu</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Lise</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Üniversite-yüksekokul</td><td></td><td></td><td></td></tr></tbody></table>				KÖYDE EĞİTİM DÜZEYİ	KADIN	ERKEK	TOPLAM	Okur-yazar olmayanlar				Okur-yazar olan				İlkokul mezunu				Lise				Üniversite-yüksekokul			
KÖYDE EĞİTİM DÜZEYİ	KADIN	ERKEK	TOPLAM																								
Okur-yazar olmayanlar																											
Okur-yazar olan																											
İlkokul mezunu																											
Lise																											
Üniversite-yüksekokul																											

Ek1. Köy Bilgi Formu (devam)

14. Köyünüzde kurs ya da benzeri bir eğitici faaliyet oldu mu? Ne kursu ? Kimlere yönelik? Şimdi bu faaliyet devam etmekte mi?

.....
.....
.....

15. Aşağıdaki tabloyu köyün sahip olduğu tüm arazileri içerecek şekilde doldurunuz.

ARAZİ ÇEŞİDİ	MİKTAR (DÖNÜM)	YETİŞTİRİLEN ÜRÜNLER
Sulanabilen Arazi		
Kuru Tarım Yapılan Arazi		
Seracılık Yapılan Arazi	Sera Adedi	
Nadasa Bırakılan Arazi		
İşlenmeyen Arazi		
Bağ-Meyve Bahçesi		
Diğer (Belirtiniz)		
TOPLAM		

TARIM DIŞI ALANLAR	DEKAR/DÖNÜM
Mera	
Çayır-Mera	
Ormanlık	
Ekilmeyen	
Köyün yüzölçümü	
Toplam	

16. Köyde toprağı olmayan aile sayısı:.....

17. Toprağı olmayan ailelerin uğraşları, geçim kaynakları:.....

18. Köyde hane başına düşen ortalama arazi miktarı:.....dekar/dönüm

19. Köyde mevcut tarımsal kamu ve kamu dışı birimler nelerdir?

Tarım kredi kooperatifi	
Sulama kooperatifi	
Sulama birliğı	
Tarımsal kalkınma kooperatifi (OR-KOOP)	
Diğerleri	

Ek1. Köy Bilgi Formu (devam)

20. Yetiştirilen başlıca ürünler

ÜRÜNLER	ALAN (da)	VERİM(kg/da)
Tarla Ürünleri	Buğday	
	Arpa	
	Yulaf	
	Diğer	
Bağ-Bahçe		
Meyve		
Sebze		
Diğer		

21. Köyünüzdeki arazilerden bir yılda kaç kez ürün alıyorsunuz?

.....

22. Köyünüzde yetiştirilen ürünlerden depolananlar var mı? hangi ürün, nerede ve ne şekilde depolanmaktadır?

Ürün adı.....

Depolandığı yer

Depolama yöntemi:.....

23. Köyünüzde münavebeli (nöbetleşe) ekim yapılıyor mu?.....hangi ürünler.....

24. Sulama suyunu nereden sağlıyorsunuz?

Gölet/baraj Dere Artezyen/kuyu Diğer

25. Hangi yöntemle sulama yapıyorsunuz?

Salma Karık Damlama Yağmurlama

Ek1. Köy Bilgi Formu (devam)

23. Köyde hayvan varlığı

BÜYÜKBAŞ HAYVAN	SAYISI
KÜÇÜKBAŞ HAYVAN	SAYISI
KÜMES HAYVANLARI	SAYISI
DİĞER (Arı vb.)	MİKTARI

24. Köyünüzde yalnız hayvancılıkla geçinen kaç hane var?

25. Hayvanı olmayan kaç hane var?

26. Köyün hayvan varlığında 10-15 yıl öncesine göre bir değişme var mı? Arttı mı, azaldı mı? Nedenleri nedir?.....

27. Tarımsal ürünlerin değerlendirilme biçimleri:

ÜRÜNLER	Kamu Kurumuna	Tüccarlara	Yakınlara (Ücretsiz)	Kooperatif	Öz Tüketim(aile içi)
BITKİSEL					
HAYVANSAL					

28. Köyde tarım dışı gelir kaynakları nelerdir?

1. Yok

2. El sanatları (Açıklama)

.....

3. Esnaf (Açıklama)

.....

4. Kira geliri (Açıklama) (ev, tarla vb.)

.....

5. Ek gelir (köy dışından aileye yardım amacıyla alınan para)

.....

6. Sosyal güvenlik (Açıklama)

.....

29. Köyünüzde ormancılık faaliyeti ile uğraşan aile sayısı kaçtır?

Ek1. Köy Bilgi Formu (devam)

.....

30.Köyünüzde ticari işyerleri ve sayıları ne şekildedir?

Bakkal: Berber: Kasap: Kahvehane:.....Lokanta..... Diğer:

31. Köyde imece veya benzeri dayanışma biçiminde yapılan işler var mı? Varsa nelerdir?

.....
.....
.....

32.Köyde haftalık pazar kuruluyor mu?..... hangi gün.....

33. Köyde düzenlenen geleneksel faaliyetler nelerdir ve hangi zamanlarda düzenlenmektedir.

Katılım düzeyi nasıldır ? (Şenlik, festival, yağlı güreş, dayanışma günleri, vb.)

.....
.....
.....

34.Köyünüze toplu göçler oldu mu? (göçmenler vb yerleştirildi mi?, nereden ve ne zaman geldiler)

35. Son 10-15 yıl içinde köyden göç eden var mı? (kaç aile, nereye gittiler, ne iş yapıyorlar)

.....
.....
.....

36. Son 10-15 yıl içinde köyden ayrılıp köye geri dönen var mı ? Hangi sebeple köye geldiler ?

.....
.....
.....

37. Son 10-15 yıl içinde dışarıdan gelip köye yerleşen var mı ? Hangi sebeple köye geldiler ?

.....
.....
.....

38. Köyden göç edenlerin köyle ilişkileri (mevsimlik çalışma ya da tatil vb. için gelenler)

.....aile

Yılda 5-10 gün gelenler: aile

2-3 yılda bir gelenler: aile

39. Köye dışarıdan mevsimlik işçi, ortakçı gelir mi? (Açıklayınız)

.....
.....
.....

40. Köyünüzden dışarıya mevsimlik işçi, ortakçı gider mi ? (Açıklayınız)

.....
.....
.....

Ek1. Köy Bilgi Formu (devam)

41. Köydeki alt-üst yapı hizmet durumu

HİZMETLER	KÖYDE		
	VAR	YOK	DİĞER
Elektrik			
İçme suyu			
Sulama suyu			
Kanalizasyon			

42.Kanalizasyon şebekeniz yoksa atıklarınızı hangi yöntemle nereye gönderiyorsunuz?
.....

43.Çöpleriniz hangi yolla toplanıyor

44.Köyde meydana gelen doğa olayları ve zarar biçimleri nelerdir? süreleri nasıldır?

Erozyon:.....
.....

Heyelan:.....
.....

Taban suyu düzeyi:.....

Rüzgar:.....

Kar yağışı:.....

Dolu yağışı:.....

Don olayı:.....

Sis durumu:.....

Diğer.....
.....

45. Turizm denince ne anlıyorsunuz?
.....
.....
.....

46. Köyde turizm çalışması yapılabilir mi? Ne tür olanaklara sahipsiniz ? Hangi turizm faaliyetleri geliştirilebilir?
.....

Ek1. Köy Bilgi Formu (devam)

.....
47. Köy halkının turizme bakış açısı nasıl?
.....
.....
.....

48. Turizm köy halkı için alternatif bir gelir kaynağı olabilir mi? Köy halkı turizm konusundaki çalışmalara ne tür destek verebilir ? (barınma, yemek sunma, servis hizmetleri, rehberlik vb.)
.....
.....
.....

50. Köy halkının ne kadarının (yüzde olarak) köy konutu şeklinde ev edinmek isteyen yabancılara karşı olumlu tutumu olur?.....
.....
.....

51. Köyde rekreasyon ve turizm amaçlı kullanılacak kaynakların varlığı ve kullanım biçimi:
Orman varlığı.....Kullanım biçimi.....
.....

Akarsu-göl varlığı.....Kullanım biçimi.....
.....

Dağ ve dağcılık.....Kullanım biçimi.....
.....

Yaban hayatı.....Kullanım biçimi.....
.....

Piknik alanları.....Kullanım biçimi.....
.....

Şelale-mağara.....Kullanım biçimi.....
.....

Tarihi eserler ve yerler.....Kullanım biçimi.....
.....

Festivaller.....Kullanım biçimi.....
.....

Diğer (Açıklayınız).....

52. Sizce Köyünüzün en temel problemleri nelerdir? Önem sırasına göre yazar mısınız?
.....
.....

ÖZGEÇMİŞ

Seda TOPÇUOĞLU 1992 yılında Tekirdağ'da doğdu. ilkokulu ve orta öğrenimini Tekirdağ/Saray'da, lise öğrenimini Kırklareli/Vize'de tamamladı. 2011–2015 yılları arasında Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı bölümünü bitirerek, peyzaj mimarı unvanını aldı. 2016 yılında Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı.